

Бюджетний моніторинг:

Аналіз виконання бюджету
за 2015 рік

ЗМІЦНЕННЯ МІСЦЕВОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНІЦІАТИВИ (ЗМФІ-ІІ) ВПРОВАДЖЕННЯ

БЮДЖЕТНИЙ МОНІТОРИНГ:

Аналіз виконання бюджету за 2015 рік

Видання підготовлено Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД)
у рамках реалізації проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II)
впровадження» за підтримки Американського народу, наданої через Агентство США
з міжнародного розвитку (USAID)

СЕРІЯ КНИГ «БЮДЖЕТНИЙ МОНІТОРИНГ: АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ»

Серія видається Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) у рамках реалізації проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження» за підтримки Американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Головна мета проекту полягає у підвищенні результативності та прозорості використання бюджетних коштів шляхом запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів, а також надання допомоги містам у впровадженні ефективної системи моніторингу енергетичних видатків.

www.ibser.org.ua

Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015 рік

Видання створене та впорядковане фахівцями ІБСЕД:

Зубенко В. В. — Генеральний директор

Самчинська І. В. — заступник Генерального директора / директор Департаменту фінансової політики

Рудик А. Ю. — директор Департаменту податкової політики та моніторингу

Шаповал Т. А. — директор Департаменту методології та навчальних програм

Корнієнко А. І. — заступник директора Департаменту методології та навчальних програм

Шаповал М. В. — старший економіст Департаменту фінансової політики

Гринь А. В. — старший консультант з економічних питань Департаменту методології та навчальних програм

Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015 рік / [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. — К., 2016. — 80 с.

Від видавця:

Зміст продукту є відповідальністю Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) і не обов'язково збігається з поглядами USAID або уряду США.

Усі права на це видання захищені. Використання матеріалів моніторингу має бути узгоджено з фахівцями ІБСЕД.

ЗМІСТ

Стислий виклад основних положень	9
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ БЮДЖЕТУ ЗА ГРУДЕНЬ 2015 РОКУ — ЛЮТИЙ 2016 РОКУ	12
1.1. Видаткова частина державного бюджету та бюджетний процес	12
1.2. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗА 2015 РІК	18
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ БЮДЖЕТУ ЗА 2015 РІК	24
3.1. Виконання дохідної частини зведеного та державного бюджетів за 2015 рік	24
3.2. Фінансування державного бюджету та державний борг за 2015 рік	35
3.3. Аналіз видатків і кредитування зведеного та державного бюджетів за 2015 рік	41
3.4. Виконання місцевих бюджетів за 2015 рік	54
Додаток А. Видатки державного бюджету за 2013–2015 роки за програмною класифікацією	73
Додаток Б. Стан перерахування субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за 2015 рік	79

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ

Таблиця 2.1	Номінальна і реальна заробітна плата у розрізі регіонів України за 2013–2015 роки	20
Таблиця 3.1.1	Доходи зведеного, державного та місцевих бюджетів у 2012–2015 роках	25
Таблиця 3.1.2	Структура доходів зведеного та державного бюджетів у 2013–2015 роках	26
Таблиця 3.2.1	Показники фінансування дефіциту державного бюджету за 2011–2015 роки	35
Таблиця 3.2.2	Витрати бюджету на погашення та обслуговування державного боргу за 2013–2015 роки	39
Таблиця 3.3.1	Видатки зведеного, державного та місцевих бюджетів за 2013–2015 роки	41
Таблиця 3.3.2	Темпи зростання окремих видів видатків зведеного, державного та місцевих бюджетів за 2013–2015 роки порівняно з попереднім періодом	44
Таблиця 3.3.3	Видатки державного бюджету за 2013–2015 роки у розрізі функціональної класифікації видатків та кредитування	46
Таблиця 3.3.4	Порівняння видатків державного бюджету за 2014–2015 роки за функціональною класифікацією видатків та кредитування	47
Таблиця 3.3.5	Видатки державного бюджету (з міжбюджетними трансфертами) за 2013–2015 роки у розрізі економічної класифікації	48
Таблиця 3.3.6	Показники надання і повернення кредитів з / до бюджету за 2013–2015 роки	51
Таблиця 3.4.1	Надходження доходів до місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2013–2015 роки	54
Таблиця 3.4.2	Видатки місцевих бюджетів (без урахування коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) за 2013–2015 роки	62
Таблиця 3.4.3	Міжбюджетні трансферти, що надійшли з державного бюджету до місцевих бюджетів, за 2013–2015 роки	67

ПЕРЕЛІК ГРАФІКІВ

Графік 2.1	Індекси цін у 2012–2015 роках	20
Графік 3.1.1	Динаміка щомісячних надходжень до державного бюджету у 2010–2015 роках	26
Графік 3.1.2	Динаміка щомісячних надходжень податку на прибуток підприємств до державного бюджету у 2010–2015 роках	27
Графік 3.1.3	Динаміка щомісячних надходжень податку на додану вартість до державного бюджету у 2010–2015 роках	30
Графік 3.2.1	Порівняння обсягів запозичень до державного бюджету та погашення державного боргу у 2008–2015 роках	37
Графік 3.3.1	Динаміка щомісячних видатків зведеного бюджету за 2010–2015 роки .	42
Графік 3.3.2	Частка видатків соціального спрямування у структурі видатків зведеного, державного та місцевих бюджетів за 2011–2015 роки	43
Графік 3.3.3	Динаміка частки видатків спеціального фонду державного бюджету без урахування міжбюджетних трансфертів за 2010–2015 роки	45
Графік 3.4.1	Динаміка щомісячних надходжень доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у 2010–2015 роках	55
Графік 3.4.2	Динаміка щомісячних фактичних видатків місцевих бюджетів за 2010–2015 роки	64
Графік 3.4.3	Темпи зростання трансфертів та доходів місцевих бюджетів за 2010–2015 роки	68

ПЕРЕЛІК ДІАГРАМ

Діаграма 2.1	Індекси виробництва промислової та сільськогосподарської продукції за 2013–2015 роки	19
Діаграма 2.2	Експорт та імпорт товарів і послуг за 2014–2015 роки	22
Діаграма 2.3	Структура зовнішньої торгівлі товарами за основними країнами-партнерами у 2014–2015 роках	23
Діаграма 3.1.1	Частки перерозподілу ВВП через зведений бюджет за 2006–2015 роки	24
Діаграма 3.1.2	Надходження податку на прибуток підприємств різних форм власності у 2014–2015 роках	28
Діаграма 3.1.3	Структура надходжень податку на доходи фізичних осіб до державного бюджету у 2014–2015 роках	29
Діаграма 3.1.4	Обсяги надходжень рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів у 2014–2015 роках	29
Діаграма 3.1.5	Щомісячні обсяги надходжень податку на додану вартість та відшкодувань податку з бюджету в 2014–2015 роках	31
Діаграма 3.1.6	Структура надходжень податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції до державного бюджету за 2014–2015 роки	31
Діаграма 3.1.7	Структура надходжень акцизного податку до державного бюджету за 2014–2015 роки	32
Діаграма 3.1.8	Структура неподаткових надходжень до державного бюджету за 2013–2015 роки	33
Діаграма 3.1.9	Структура надходжень доходів від операцій з капіталом до державного бюджету за 2013–2015 роки	34
Діаграма 3.2.1	Основні показники виконання Державного бюджету України за 2008–2015 роки	35
Діаграма 3.2.2	Структура джерел фінансування державного бюджету за 2009–2015 роки	37
Діаграма 3.2.3	Структура джерел фінансування та напрямів витрачання коштів за 2015 рік	38
Діаграма 3.2.4	Структура державного боргу за 2014–2015 роки	40
Діаграма 3.3.1	Темпи зростання ВВП і видатків зведеного бюджету за 2012–2015 роки	42
Діаграма 3.3.2	Динаміка видатків державного бюджету за 2013–2015 роки у розрізі функціональної класифікації	46
Діаграма 3.3.3	Структура видатків державного бюджету за 2014 рік у розрізі економічної класифікації	49
Діаграма 3.3.4	Структура видатків державного бюджету за 2015 рік у розрізі економічної класифікації	49
Діаграма 3.4.1	Частка доходів у розрізі фондів державного та місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету за 2012–2015 роки	54

Діаграма 3.4.2	Структура доходів місцевих бюджетів за 2011–2015 роки	55
Діаграма 3.4.3	Динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб за 2011–2015 роки	56
Діаграма 3.4.4	Динаміка надходжень місцевих податків і зборів за 2011–2015 роки . . .	57
Діаграма 3.4.5	Динаміка надходжень плати за землю за 2011–2015 роки	58
Діаграма 3.4.6	Динаміка надходжень земельного податку та орендної плати за 2011–2015 роки	58
Діаграма 3.4.7	Динаміка надходжень єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва за 2011–2015 роки	59
Діаграма 3.4.8	Динаміка надходжень єдиного податку з юридичних і фізичних осіб за 2011–2015 роки	59
Діаграма 3.4.9	Структура неподаткових надходжень місцевих бюджетів за 2011–2015 роки	60
Діаграма 3.4.10	Динаміка доходів від операцій з капіталом за 2011–2015 роки	60
Діаграма 3.4.11	Частка доходів бюджету розвитку в доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2014 рік	61
Діаграма 3.4.12	Частка доходів бюджету розвитку в доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2015 рік	61
Діаграма 3.4.13	Частки видатків у розрізі фондів державного та місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету за 2012–2015 роки	62
Діаграма 3.4.14	Частка видатків місцевих бюджетів у ВВП за 2014–2015 роки	63
Діаграма 3.4.15	Структура видатків місцевих бюджетів за функціональною класифікацією за 2014–2015 роки	65
Діаграма 3.4.16	Видатки місцевих бюджетів у розрізі функціональної класифікації за 2014–2015 роки	65
Діаграма 3.4.17	Структура видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією за 2014–2015 роки	66
Діаграма 3.4.18	Видатки місцевих бюджетів за економічною класифікацією за 2014–2015 роки	67
Діаграма 3.4.19	Динаміка перерахування трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за 2010–2015 роки	68
Діаграма 3.4.20	Структура трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за 2014 рік	69
Діаграма 3.4.21	Структура трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за 2015 рік	70
Діаграма 3.4.22	Динаміка перерахування трансфертів із місцевих бюджетів до державного бюджету за 2010–2015 роки	72

СТИСЛИЙ ВИКЛАД ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ

Вашій увазі пропонується періодичне видання «Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету», підготовлене експертами Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) у рамках виконання проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження» (USAID).

Матеріали моніторингу ґрунтуються на офіційній звітності Державної казначейської служби України, інформації Державної служби статистики України, даних Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та відомостей інших офіційних джерел.

У цьому виданні традиційно наведено стислий огляд змін, що відбулися в законодавчій базі, охарактеризовано основні макроекономічні показники. Детально проаналізовано підсумки виконання зведеного, державного та місцевих бюджетів, що дало змогу визначити вплив на їх стан ухвалених фіскальних рішень. Особлива увага приділена оцінці виконання місцевих бюджетів як головного фінансового механізму забезпечення населення соціальними послугами та гарантіями.

Реальний ВВП за 2015 рік знизився на 9,9 % (у постійних цінах 2010 року, до відповідного періоду 2014 року)¹. Водночас у країнах Європейського Союзу (ЄС — 28) відбулося зростання реального ВВП на 1,8 %, у країнах єврозони — на 1,5 %.

Номінальний ВВП у 2015 році склав 1 979,5 млрд грн, що на 412,8 млрд грн, або на 26,3 %, більше, ніж у попередньому році. У 2015 році зовнішньоекономічна кон'юнктура залишалася несприятливою. Це стало однією з причин продовження тенденції до зменшення обсягів промислового виробництва. Так, індекс виробництва промислової продукції у 2015 році становив 80,0 % порівняно з 95,8 % у 2014 році, а індекс цін виробників скоротився на 6,4 в.п. відповідно до показника 2014 року і становив 125,4 %.

Сальдо зовнішньоторговельного балансу України у 2015 році було позитивним та дорівнювало 5,0 млрд дол. США. У 2015 році експорт українських товарів скоротився на 29,3 % порівняно з відповідним показником 2014 року і склав 38,1 млрд дол США, товарний імпорт України становив 37,5 млрд дол США, що менше відповідного показника 2014 року на 31,1 %.

Номінальна середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника на кінець 2015 року склала 4 195,0 грн і зросла на 20,7 % щодо показника попереднього року. Це перевищує державні соціальні стандарти (рівень мінімальної заробітної плати та прожитковий мінімум працездатної особи, що дорівнюють 1 378 грн, згідно з Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» зі змінами) у понад 3 рази.

Реальна заробітна плата скоротилася на 20,2 % (у 2014 році скорочення склало 6,5%). Також зменшився обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібної торгівлі та ресторанного господарства (цей показник становив 101,9 млрд грн, що у порівнянних цінах на 20,7 % менше показника 2014 року). Це є свідченням скорочення внутрішнього споживчого попиту, що спричинено зменшенням реальної заробітної плати, а отже зниженням купівельної спроможності населення.

Виконання **доходів Зведеного бюджету України** за 2015 рік склало 652,0 млрд грн, що більше аналогічного показника попереднього року на 196,0 млрд грн, або на 43,0 %.

До **державного бюджету** за вказаний період надійшло 531,5 млрд грн, що на 176,7 млрд грн, або на 49,8 %, більше аналогічного показника попереднього року. Річний план виконано на 103,4 %.

¹ <http://www.ukrstat.gov.ua>

Перевиконання плану відбулося в частині неподаткових надходжень (+25,0 %), у той час як податкові надходження виконано майже у повному обсязі — на 99,9 %.

Невиконання плану за результатами року було зафіксовано за такою статтею, як рентна плата за користування надрами (– 12,0 %), в основному через низький рівень виконання річного плану за рентою за видобуток нафти, надходження якої склали лише 45,0 % від запланованого обсягу. Крім того, невиконаний на 6 % плановий показник надходжень податку на прибуток підприємств. Від’ємний результат показали підприємства всіх форм власності, окрім державної.

Водночас решта основних податкових джерел наповнення бюджету продемонстрували виконання або перевиконання річного планового показника. Так, податок на доходи фізичних осіб виконано на 105,8 %; податок на додану вартість з виготовлених в Україні товарів і послуг — на 101,9 %; акцизний податок — на 105,1 %; ввізне мито — на 106,6 % тощо.

Серед неподаткових джерел, які продемонстрували зростання, слід зазначити перевиконання майже вдвічі плану за надходженням дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, а також перевищення на 1,3 млрд грн плану перерахування коштів до державного бюджету Національним Банком України. Серед інших значущих джерел неподаткових надходжень варто зазначити плату за видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, яка становила 9,1 млрд грн. Майже на 40 % перевиконано надходження зборів на обов’язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій, в основному за рахунок сплати зборів під час набуття права власності на легкові автомобілі та з операцій купівлі-продажу нерухомого майна (більш як удвічі від запланованого за обома статтями).

Рівень виконання плану видатків зведеного бюджету збільшився порівняно з минулим роком на 6,0 в. п. і склав 94,7 % при збільшенні фактичного обсягу видатків на 30,0 % (на 156,8 млрд грн).

Темпи зростання видатків зведеного бюджету збільшилися на 26,6 в. п. У поточному році вони більше темпів зростання ВВП, які збільшилися на 18,7 в. п. порівняно з 2014 роком. Частка видатків зведеного бюджету у ВВП незначно збільшилася — до 34,3 %, або на 0,9 в. п.

Частка видатків місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету зменшилася на 2,0 в. п. щодо показника 2014 року і становила 40,7 %.

Видатки державного бюджету виконані у сумі 576,8 млрд грн, що становить 96,2 % річного планового показника.

Найкраще фінансувалися видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (99,3 % річного планового обсягу, що на 7,2 в. п. більше, ніж у минулому році), міжбюджетні трансферти (98,6 %), громадський порядок (97,8 %), загальнодержавні функції (97,2 %), оборону (95,3 %). Найнижчим рівнем фінансування характеризувалися видатки на житлово-комунальне господарство, на зазначені цілі було витрачено 21,5 млн грн, або 4,4 % від річного плану.

Головними пріоритетами державної політики у контексті збільшення видатків державного бюджету порівняно з минулим роком (27,3 % загальної суми збільшення) стали видатки на міжбюджетні трансферти (на них припало 29,6 % усього збільшення видатків); загальнодержавні функції — 25,4 %; оборону — 16,8 %; соціальний захист та соціальне забезпечення — 15,8 %.

Видатки місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) зросли на 24,1 % та становили 280,1 млрд грн. Рівень виконання річного плану, затвердженого місцевими радами, склав 94,0 %. Традиційно більшість видатків місцевих бюджетів спрямовано у

соціально-культурну сферу. Водночас мало місце суттєве зростання видатків на економічну діяльність (+107,2 %).

Частка видатків на оплату праці з нарахуваннями традиційно є найбільшою серед усіх видатків місцевих бюджетів. Однак порівняно з минулим роком вона зменшилась і становила 37,7 %. У цілому поточні видатки місцевих бюджетів становили 247,9 млрд грн, що на 17,1 % більше, ніж за 2014 рік. Капітальні видатки профінансовано у розмірі 32,2 млрд грн, їх обсяги зросли на 18,2 млрд грн, або у 2,3 раза.

Дефіцит державного бюджету склав 45,2 млрд грн (див. діаграму 3.2.1), або 59,5 % граничного обсягу, встановленого Законом про Державний бюджет України на 2015 рік, та 57,4 % річного плану з урахуванням змін. Порівняно з 2014 роком розмір дефіциту державного бюджету зменшився на 32,9 млрд грн, або на 42,1 %.

Запозичення до державного бюджету здійснені у розмірі 514,1 млрд грн (129,5 % річного планового показника та 81,2 % річного планового показника з урахуванням змін). Внутрішні запозичення здійснено у сумі 99,0 млрд грн, або 89,8 % річного планового обсягу, зовнішні — у сумі 415,1 млрд грн, або 144,8 %. **Погашення державного боргу** становило 416,6 млрд грн, що складає 165,6 % річного планового обсягу. З них погашення внутрішнього боргу — 91,2 млрд грн, або 71,3 % річного планового обсягу, зовнішнього боргу — 325,4 млрд грн, або у 2,6 раза більше. Порівняно з минулим роком на 84,1 млрд грн, або на 41,7 %, зменшилося перевищення обсягів запозичень над погашенням.

За даними Державної казначейської служби, **обсяги позик на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів** за рахунок коштів єдиного казначейського рахунка склали 1,9 млрд грн, порівняно з 28,1 млрд грн у попередньому році. Всі надані позики було погашено до кінця року (погашення цих позик у 2014 році становило 99,8 %)².

Надходження від приватизації державного майна виконані у сумі 0,2 млрд грн, або 1,2 % річного плану. За 2014 рік такі надходження становили 0,5 млрд грн, або 2,7 % від початково затвердженого річного плану і 100,0 % від плану з урахуванням змін.

Залишки бюджетних коштів на кінець 2015 року становили 51,3 млрд грн і збільшилися з початку року на 14,2 млрд грн, або на 38,4 %. Для порівняння, за результатами виконання бюджету у 2014 році, залишки збільшилися щодо початку року на 6,3 млрд грн, або на 20,3 %.

² <http://www.treasury.gov.ua>

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ БЮДЖЕТУ ЗА ГРУДЕНЬ 2015 РОКУ — ЛЮТИЙ 2016 РОКУ

1.1. ВИДАТКОВА ЧАСТИНА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС

НАКАЗ МІНІСТЕРСТВА ФІНАНСІВ УКРАЇНИ ВІД 10.12.2015 № 1125

Наказом Міністерства фінансів України від 10 грудня 2015 року № 1125 внесені зміни до Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2012 року № 1407. Зміни внесені з метою удосконалення казначейського обслуговування коштів державного бюджету та приведення Порядку у відповідність до змін, внесених у законодавчі та нормативні акти, що регулюють бюджетний процес в Україні.

Зокрема, унормовано процедури:

- обміну документами в електронному вигляді між розпорядниками бюджетних коштів (одержувачами бюджетних коштів) та органами Казначейства;
- відкликання розпорядником / одержувачем бюджетних коштів своїх платіжних доручень з органу Казначейства, що його обслуговує;
- інші процедури казначейського обслуговування коштів державного бюджету.

ЗАКОН УКРАЇНИ ВІД 25.12.2015 № 928

25 грудня 2015 року затверджено Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» № 928.

Законом установлені доходи Державного бюджету України у сумі 595,2 млрд грн, видатки Державного бюджету України у сумі 667,8 млрд грн. Граничний обсяг дефіциту Державного бюджету України затверджено у сумі 83,7 млрд грн.

Загальний обсяг міжбюджетних трансфертів, які надаються із державного бюджету до місцевих бюджетів, порівняно з 2015 роком збільшено на 0,3 % і передбачено у сумі майже 183,3 млрд грн.

Структура міжбюджетних трансфертів зазнала певних змін щодо попереднього року. Так, планується надання нової субвенції спеціального фонду на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у сумі 1,0 млрд грн. При цьому у законі визначені 159 бюджетів об'єднаних територіальних громад, які з 2016 року будуть мати прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом та отримують належне фінансування. Отже, новоутворені об'єднані територіальні громади отримають певну державну фінансову підтримку.

Базова та реверсна дотації складають 4,8 млрд грн та 3,1 млрд грн відповідно. Порівняно з показниками, затверджен-

ними на 2015 рік, їх обсяги зменшуються: базова дотація — на 517,7 млн грн, реверсна — на 529,3 млн грн.

Для вирівнювання можливих фактичних диспропорцій при запровадженні нової моделі взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами на 2016 рік передбачена стабілізаційна дотація у сумі 2,0 млрд грн (у 2015 році її плановий обсяг також склав 2,0 млрд грн).

Найбільшими міжбюджетними трансфертами, що надаються з державного бюджету до місцевих, як і минулого року, стали медична та освітня субвенції.

Крім того, у законі передбачено субвенцію на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій у розмірі 1,9 млрд грн.

При цьому на 2016 рік не передбачено цілий ряд субвенцій, які мали місце у 2015 році. Слід звернути особливу увагу на відсутність у Державному бюджеті:

- субвенції місцевим бюджетам на компенсацію за пільговий проїзд, надання пільг з послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг;
- субвенції на підготовку робітничих кадрів;
- субвенції на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та поставлялися населенню, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії та послуг з централізованого водопостачання та водовідведення тарифам, що затверджувалися та / або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування.

Законом визначені соціальні нормативи на 2016 рік:

- **в розрахунку на місяць** у розмірі з 1 січня 2016 року — 1330 гривень, з 1 травня — 1399 гривень, з 1 грудня — 1496 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:
 - дітей віком до 6 років: з 1 січня 2016 року — 1167 гривень, з 1 травня — 1228 гривень, з 1 грудня — 1313 гривень;
 - дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2016 року — 1455 гривень, з 1 травня — 1531 гривень, з 1 грудня — 1637 гривень;
 - працездатних осіб: з 1 січня 2016 року — 1378 гривень, з 1 травня — 1450 гривень, з 1 грудня — 1550 гривень;
 - осіб, які втратили працездатність: з 1 січня 2016 року — 1074 гривні, з 1 травня — 1130 гривень, з 1 грудня — 1208 гривень.

• **мінімальна заробітна плата:**

- у місячному розмірі: з 1 січня — 1378 гривень, з 1 травня — 1450 гривень, з 1 грудня — 1550 гривень;
- у погодинному розмірі: з 1 січня — 8,29 гривні, з 1 травня — 8,69 гривні, з 1 грудня — 9,29 гривні.

**НАКАЗ МІНІСТЕРСТВА
ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ВІД 31.12.2015
№ 1308**

Наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 2015 року № 1308 внесені зміни до Порядку складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24 січня 2012 року № 44.

Указаний Порядок зазнав змін у зв'язку із внесенням змін до законодавчих та нормативних актів, що регулюють бюджетний процес в Україні. Більшість таких змін стосується обслуговування коштів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків. Зокрема, для відображення операцій з коштами на рахунках в установах банків окремі форми звітів доповнено графами, в яких необхідно зазначати інформацію щодо надходження та використання коштів, що розміщені в державних банках та знаходяться поза казначейським обслуговуванням. Графи доповнено у таких звітах:

- Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма № 4-1д, № 4-1м), додаток 5 до Порядку;
- Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень (форма № 4-2д, № 4-2м), додаток 6 до Порядку;
- Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (форма № 4-3д, № 4-3м), додаток 7 до Порядку.

Зазначені звіти включено до складу місячної бюджетної звітності. Водночас розпорядники бюджетних коштів при казначейському обслуговуванні за всіма операціями форми місячної бюджетної звітності (додатки 5–7) не складають та до органів Казначейства не подають.

До місячної звітності одержувачів бюджетних коштів, які отримують кошти бюджету розвитку з місцевих бюджетів та прийняли рішення про обслуговування таких коштів в установах банків, включено також Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (форма № 4-3д, № 4-3м), додаток 7 до Порядку.

Разом з тим, одержувачі бюджетних коштів, які обслуговуються в органах Казначейства, форму місячної бюджетної звітності (додаток 7 до Порядку) не складають та до органів Казначейства не подають.

Крім того, відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 6 листопада 2015 року № 996 «Про внесення зміни до економічної класифікації видатків бюджету» форми Порядку, у яких наводиться інформація про видатки за кодами економічної класифікації доповнено новою позицією, а саме: 2276 «Оплата енергосервіс».

1.2. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 16.12.2015 № 1049

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1049 внесені зміни до Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 року № 378.

Зокрема, змінами визначено:

- новий термін прийняття місцевою радою рішення про обслуговування коштів у банках — до 25 грудня року, що передує плановому (було «до початку бюджетного періоду»);
- процедури відкриття у банках поточних рахунків для зарахування коштів та здійснення витрат;
- процедури перерахування на банківські рахунки надходжень бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ, що надійшли на відповідні рахунки, відкриті в органах Казначейства відповідно до класифікації доходів та фінансування бюджету (власних надходжень бюджетних установ);
- процедури погашення кредиторської заборгованості, яка виникла під час виконання спеціального фонду кошторису за рахунок коштів бюджету розвитку та / або власних надходжень бюджетних установ у частині коштів, що обслуговуються на банківських рахунках;
- процедури подання органам Казначейства місцевими фінансовими органами та головними розпорядниками коштів місцевого бюджету зведеної за місяць інформації щодо здійснення розподілу / виділення коштів бюджету розвитку.

НАКАЗ МІНІСТЕРСТВА ФІНАНСІВ УКРАЇНИ ВІД 31.12.2015 № 1244

Наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 2015 року № 1244 внесені зміни до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 23 серпня 2012 року № 938. Зміни внесені з метою удосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів та приведення Порядку у відповідність до змін, внесених у законодавчі та нормативні акти, що регулюють бюджетний процес в Україні.

Зокрема, унормовано процедури:

- обміну документами в електронному вигляді між розпорядниками бюджетних коштів (одержувачами бюджетних коштів) та органами Казначейства;
- застосування кодів бюджетної класифікації у разі запровадження (або незпровадження) програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів;
- зарахування окремих видів надходжень до місцевих бюджетів;

– відкликання розпорядником / одержувачем бюджетних коштів своїх платіжних доручень з органу Казначейства, що його обслуговує;

– перерахування міжбюджетних трансфертів тощо.

Слід звернути увагу на те, що форми додатків 8, 16, 20, 22 та 28 до наказу № 938 викладено у новій редакції.

**ПОСТАНОВА
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ
ВІД 13.01.2016
№ 2**

Постановою Кабінету Міністрів України від 13 січня 2016 року № 2 внесено зміни до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2010 року № 1132.

Зокрема, у Порядку унормовано процедури перерахування міжбюджетних трансфертів бюджетам об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно з законом та перспективним планом формування територій громад. Водночас з Порядку вилучено поняття «субвенція на підготовку робітничих кадрів», оскільки така субвенція не передбачена у Законі України «Про Державний бюджет України на 2016 рік».

**ПОСТАНОВА
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ
ВІД 18.01.2016
№ 15**

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2016 року № 15 «Деякі питання регулювання міжбюджетних відносин» дозволено сільським, селищним та міським (міст районного значення) радам здійснювати протягом бюджетного періоду видатки з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення на утримання бюджетних установ, фінансування яких здійснюється з районних бюджетів.

Крім того, постановою внесені зміни до Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам».

Зокрема, Порядок та умови надання освітньої субвенції доповнено нормами, що за рахунок освітньої субвенції:

- з 1 вересня 2016 р. не здійснюється фінансування загальноосвітніх навчальних закладів (крім закладів початкової школи), кількість учнів у яких становить менше 25 осіб;

- видатки здійснюються за такою черговістю:

- 1) виплата заробітної плати з нарахуваннями, соціальних виплат, стипендій і допомог;

- 2) оплата медикаментів та харчування;

- 3) оплата комунальних послуг та здійснення інших захищених видатків;

- 4) здійснення незахищених видатків.

Водночас внесені зміни до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2015 р. № 435: розрахунок

формули розповсюджено на об'єднані територіальні громади, що утворюється згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

**ПОСТАНОВА
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ
ВІД 04.02.2016
№ 41**

Постановою Кабінету Міністрів України від 4 лютого 2016 року № 41 внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 року № 727 «Деякі питання стабілізаційної дотації з державного бюджету місцевим бюджетам».

Зокрема, із загальної суми стабілізаційної дотації з державного бюджету місцевим бюджетам, передбаченої на 2016 рік (2,0 млрд грн), розподілено між обласними бюджетами 500,0 млн грн. Зазначені кошти мають цільове спрямування — видатки на професійно-технічну освіту.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗА 2015 РІК

ВВП

Реальний ВВП за 2015 рік знизився на 9,9 % (у постійних цінах 2010 року) до відповідного періоду 2014 року³.

При цьому у країнах Європейського Союзу (ЄС–28) відбулося зростання реального ВВП на 1,8 %, у країнах Єврозони на 1,5 %. Зростання реального ВВП становило: Словаччина та Чеська Республіка — по 4,0 %, Польща — 3,7 %, Іспанія — 3,5 %, Болгарія — 3,1 %, Угорщина — 3,0 %, Кіпр — 2,7 %, Латвія — 2,6 %, Литва — 2,1 %, Велика Британія — 1,9 %, Німеччина, Бельгія та Франція — по 1,3 %, Нідерланди — 1,2 %, Італія — 1,0 %, Естонія — 0,9 %. Варто зазначити, що спаду реального ВВП зазнали: Греція (- 0,8 %) та Фінляндія (- 0,2 %)⁴, що спричинено кризовими ситуаціями, які склались у цих країнах.

Номінальний ВВП у 2015 році склав 1 979,5 млрд грн, що на 412,8 млрд грн, або на 26,3 % більше, ніж у попередньому році. У 2015 році зовнішньоекономічна кон'юнктура залишалася несприятливою. Це стало однією з причин продовження тенденції до зменшення обсягів промислового виробництва. Так, індекс виробництва промислової продукції у 2015 році становив 80,0 % порівняно з 95,8 % у 2014 році. В 2015 році обсяги виробництва за більшістю галузей промисловості продовжили скорочуватись.

Суттєве падіння виробництва промислової продукції спостерігалось за видами діяльності, на які припадають найбільші обсяги реалізованої промислової продукції:

- у виробництві коксу, продуктів нафтоперероблення (3,8 % реалізованої продукції у загальному обсязі по переробній промисловості) — на 21,9 %;
- у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування (17,8 % реалізованої продукції у загальному обсязі по переробній промисловості) — на 16,4 %;
- у машинобудуванні (6,9 % реалізованої продукції у загальному обсязі по переробній промисловості) — на 14,6 %, з них у виробництві автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів — на 15,0 %, з яких виробництво автотранспортних засобів — на 50,6 %.

Крім того, скоротились обсяги виробництва електронної апаратури побутового призначення для приймання, записування та відтворювання звуку й зображення — на 67,1 %; виробництво медичних і стоматологічних інструментів і матеріалів — на 53,4 %, добування кам'яного та бурого вугілля — на 38,1 %.

Лише у деяких галузях виробництва промислової продукції спостерігалось зростання. До таких належать: виробництво ви-

³ <http://www.ukrstat.gov.ua>

⁴ <http://ec.europa.eu>

ноградних вин (22,1 %), виробництво іншого електричного устаткування (10,3 %), ткацьке виробництво (9,4 %), а також виробництво тютюнових виробів (8,0 %).

Динаміку індексів виробництва промислової та сільськогосподарської продукції відображено на діаграмі 2.1.

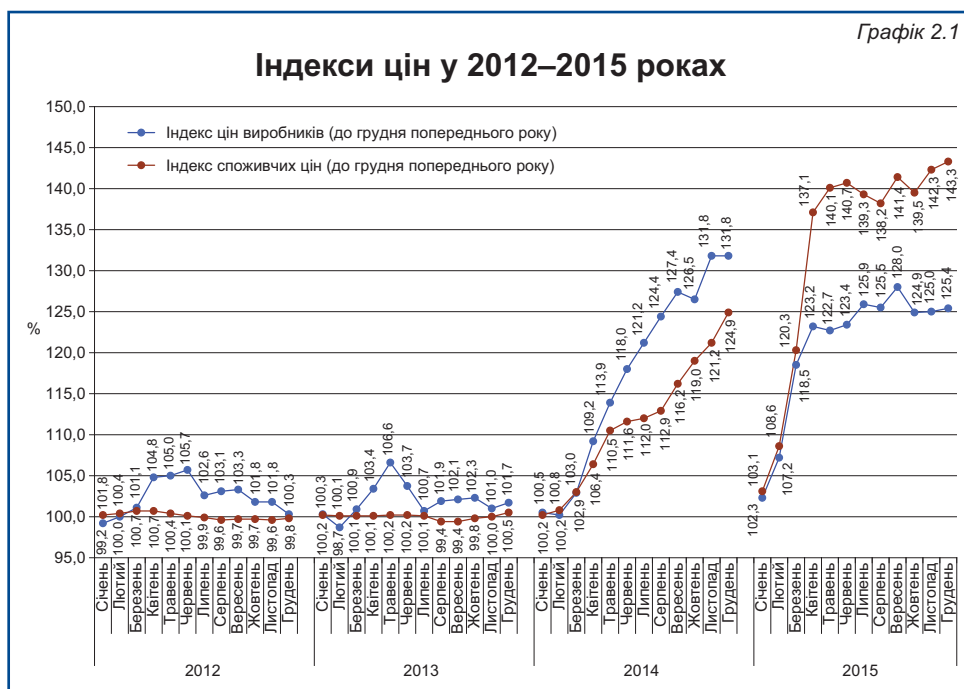
Відбулося зростання цих показників порівняно з показником 2014 року за такими галузями промисловості, як: машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування — на 6,7 %, виробництво тютюнових виробів — на 3,5 %, виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції — на 1,7 %.

ІНДЕКСИ ЦІН СПОЖИВАЧІВ І ВИРОБНИКІВ

Індекс споживчих цін (далі — ІСЦ) становив 143,3 % проти 124,9 % у 2014 році (див. графік 2.1). За аналізований період зросли ціни на всі товари та послуги, найбільше зростання демонстрували: природний газ — у 3,7 раза, гаряча вода, опалення — на 74,8 %; цукор — на 69,8 %; електроенергія — на 66,9 %, овочі — на 66,7 %, послуги дошкільної та початкової освіти — на 60,8 %, яйця та олія соняшникова — на 59,4 %, безалкогольні напої — на 57,8%.

Індекс цін виробників (далі — ІЦВ) скоротився на 6,4 в. п. щодо показника 2014 року і становив 125,4 %. У цілому спостігалось підвищення цін більшістю виробників промислової продукції, суттєво зростання відбулося у: добуванні сировини та при-

роднього газу — у 2,2 раза, виробництві цукру — на 69,7 %, виробництві хліба, хлібобулочних і борошняних виробів — на 44,3 %, виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів — на 36,4 %, виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності — на 34,0 %. Скорочення цін відбулося за такими виробниками промислової продукції: добування металевих руд — на 8,9 %, виробництво продуктів нафтоперероблення — на 1,7 %, а також добування кам'яного вугілля — на 0,8 %.

ДОХОДИ І ВИТРАТИ НАСЕЛЕННЯ

Номінальна середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника на кінець 2015 року склала 4 195,0 грн і зросла на 20,7 % щодо показника попереднього року (див. таблицю 2.1). При цьому рівень мінімальної заробітної плати та прожитковий мінімум працездатної особи на 2015 рік дорівнюють 1 378 грн, згідно з Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» зі змінами), отже, номінальна середньомісячна заробітна плата перевищує соціальні стандарти у 3,0 раза.

Таблиця 2.1

Номінальна і реальна заробітна плата у розрізі регіонів України за 2013–2015 роки

Назва адміністративно-територіальної одиниці	Середньомісячна заробітна плата (у розрахунку на одного штатного працівника), грн			Темп зростання номінальної заробітної плати, %		Індекс реальної заробітної плати (до відповідного періоду попереднього року), %		
	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2014 рік / 2013 рік	2015 рік / 2014 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Вінницька область	2 651,0	2 810,0	3 395,0	106,0	120,8	110,0	94,9	81,3
Волинська область	2 580,0	2 721,0	3 291,0	105,5	120,9	111,0	93,5	78,9
Дніпропетровська область	3 336,0	3 641,0	4 367,0	109,1	119,9	106,7	97,1	78,8
Донецька область	3 755,0	3 857,0	4 986,0	102,7	129,3	106,3	89,4	89,6

Назва адміністративно-територіальної одиниці	Середньомісячна заробітна плата (у розрахунку на одного штатного працівника), грн			Темп зростання номінальної заробітної плати, %		Індекс реальної заробітної плати (до відповідного періоду попереднього року), %		
	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2014 рік / 2013 рік	2015 рік / 2014 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Житомирська область	2 561,0	2 763,0	3 271,0	107,9	118,4	109,6	95,7	76,9
Закарпатська область	2 553,0	2 744,0	3 381,0	107,5	123,2	109,4	95,6	80,0
Запорізька область	3 142,0	3 432,0	4 200,0	109,2	122,4	108,1	96,6	80,8
Івано-Франківська область	2 679,0	2 875,0	3 405,0	107,3	118,4	106,6	95,2	77,7
Київська область	3 351,0	3 489,0	4 153,0	104,1	119,0	107,2	91,8	78,0
Кіровоградська область	2 608,0	2 789,0	3 282,0	106,9	117,7	109,0	94,8	78,8
Луганська область	3 337,0	3 148,0	3 427,0	94,3	108,9	107,6	86,4	71,7
Львівська область	2 789,0	2 961,0	3 647,0	106,2	123,2	109,2	93,3	79,4
Миколаївська область	3 094,0	3 344,0	3 984,0	108,1	119,1	109,8	95,8	78,9
Одеська область	2 947,0	3 129,0	3 893,0	106,2	124,4	109,3	93,2	80,6
Полтавська область	2 988,0	3 179,0	3 783,0	106,4	119,0	106,1	94,9	78,8
Рівненська область	2 844,0	3 033,0	3 573,0	106,6	117,8	111,5	93,9	76,7
Сумська область	2 702,0	2 877,0	3 449,0	106,5	119,9	109,5	94,8	78,4
Тернопільська область	2 359,0	2 527,0	2 994,0	107,1	118,5	109,3	95,1	77,2
Харківська область	2 975,0	3 144,0	3 697,0	105,7	99,3	109,3	93,9	77,3
Херсонська область	2 464,0	2 617,0	3 122,0	106,2	128,8	109,4	94,5	78,3
Хмельницька область	2 641,0	2 878,0	3 370,0	109,0	117,1	109,6	96,8	77,8
Черкаська область	2 682,0	2 829,0	3 360,0	105,5	118,8	107,9	93,7	78,2
Чернівецька область	2 484,0	2 578,0	3 049,0	103,8	118,3	108,0	93,2	78,1
Чернігівська область	2 504,0	2 690,0	3 295,0	107,4	122,5	110,0	94,9	78,7
м. Київ	5 007,0	5 376,0	6 732,0	107,4	125,2	107,8	94,5	84,2
Україна	3 265,0	3 476,0	4 195,0	106,5	120,7	108,2	93,5	79,8

Найбільше значення середньомісячної заробітної плати традиційно зафіксовано у м. Києві (6 732,0 грн). До областей з найвищою середньомісячною заробітною платою належать: Донецька — 4 986,0 грн, Дніпропетровська — 4 367,0 грн, Запорізька — 4 200,0 грн, Київська — 4 153,0 грн та Миколаївська — 3 984,0 грн.

Найнижча середньомісячна заробітна плата спостерігається у Херсонській — 3 122,0 грн, Чернівецькій — 3 049,0 грн та Тернопільській — 2 994,0 грн областях.

Серед видів економічної діяльності, де номінальна заробітна плата має найвищі значення, можна виділити діяльність авіаційного транспорту (18 470,0 грн), фінансову та страхову діяльність (8 603,0 грн), професійну, інформацію та телекомунікації (7 122,0 грн), а також наукову та технічну діяльність (6 737,0 грн).

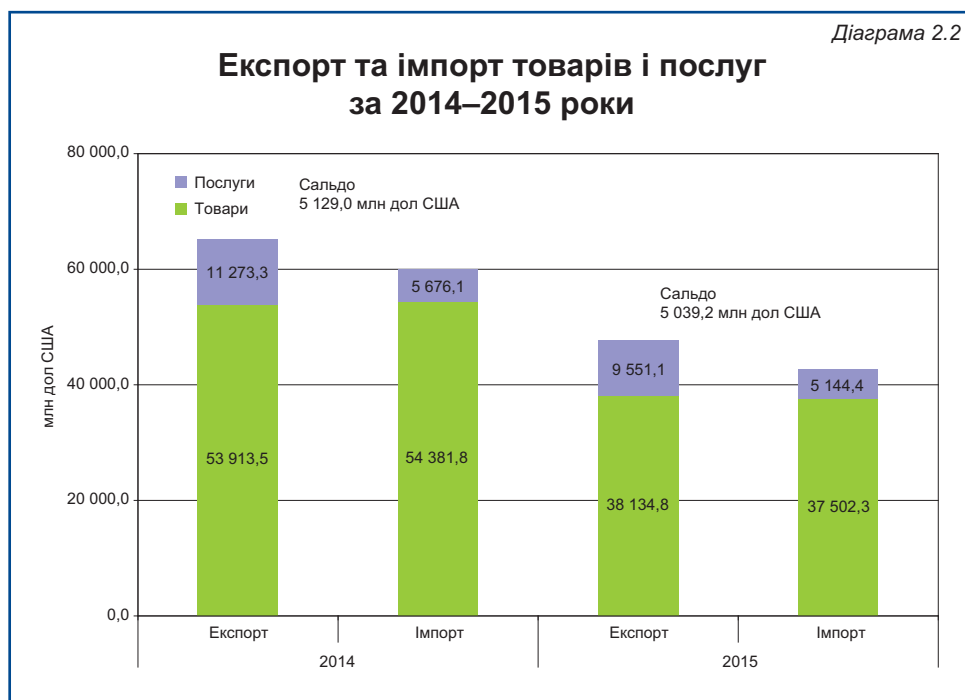
Реальна заробітна плата скоротилася на 20,2 % (у 2014 році скорочення склало 6,5 %, а за 2013 рік приріст становив 8,2 %). Зменшення відбулося за усіма регіонами, особливо суттєві показники падіння мають Луганська та Рівненська області — 28,3 % та 23,3% відповідно.

Водночас обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібною торгівлю та ресторанного господарства, становив 101,9 млрд грн, що у порівнянних цінах на 20,7 % менше показника 2014 року. Це є свідченням скорочення внутрішнього споживчого попиту, спричиненого зменшенням ре-

альної заробітної плати, а отже зниженням купівельної спроможності населення.

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

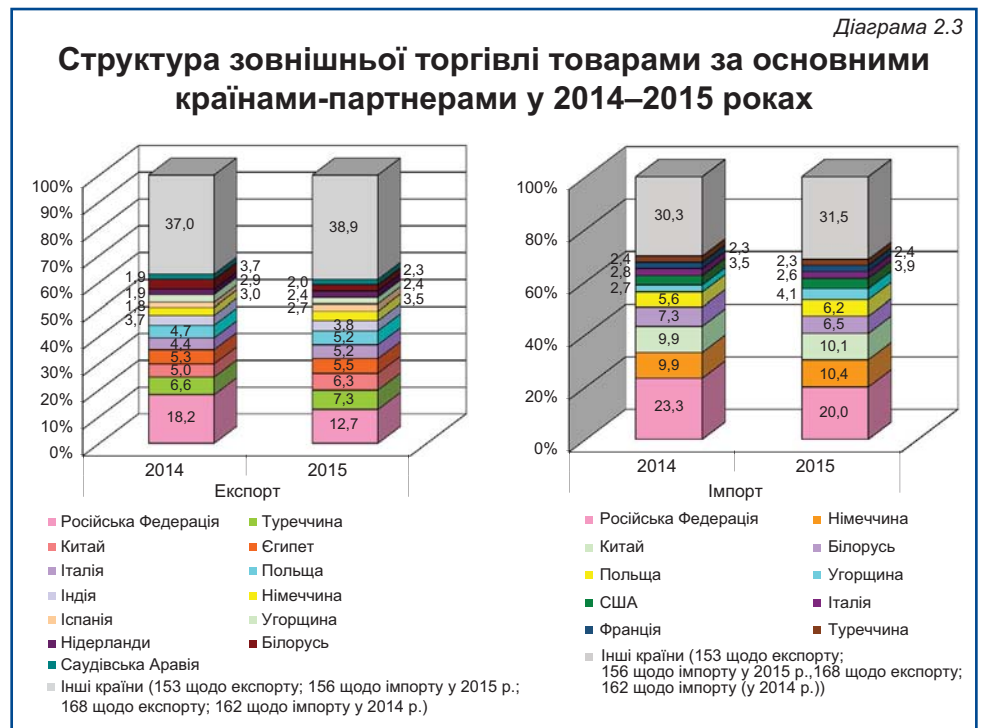
Сальдо зовнішньоторговельного балансу України у 2015 році було позитивним та дорівнювало 5,0 млрд дол США (див. діаграму 2.2).

За даними Державної служби статистики України, **експорт українських товарів** скоротився на 29,3 % порівняно з відповідним показником 2014 року і склав 38,1 млрд дол США.

Основу товарної структури українського експорту складали недорогочінні метали та вироби з них — 24,8 % від загального обсягу експорту, що на 3,5 в. п. менше, ніж у 2014 році. Частка продуктів рослинного походження становила 20,9 % (або на 4,9 в. п. більше порівняно з 2014 роком), зернових культур — 15,9 % (або на 3,8 в. п. більше), машин, обладнання та механізмів — 10,3 % (або на 0,2 в. п. менше), мінеральних продуктів — 8,1 % (зменшення порівняно з 2014 роком на 3,2 в. п.) та продукції хімічної промисловості — 5,6 % (або на 0,1 в. п. менше, ніж у 2014 році).

Основними споживачами української продукції залишалися Російська Федерація (12,7 %), Туреччина (7,3 %), Китай (6,3 %), Єгипет (5,5 %), Польща та Італія (по 5,2 %) (див. діаграму 2.3).

У цілому по торгівлі товарами коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,01 (за 2014 рік — 0,99). При цьому зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами зі 156-и країн світу.

Товарний імпорт України становив 37,5 млрд дол. США, що менше відповідного показника 2014 року на 31,1 % (див. діаграму 2.2).

Мінеральні продукти складали 31,2 % загального обсягу імпорту товарів, що на 1,7 в. п. більше, ніж у 2014 році. На поставки машин, обладнання та механізмів припадало 16,7 % від загальної вартості імпорту (збільшилось на 0,7 в. п. порівняно з 2014 роком), продукції хімічної промисловості — 13,3 % (або на 0,8 в. п. більше), полімерних матеріалів, пластмаси та виробів з них — 7,1 % (або на 0,4 в. п. більше).

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ БЮДЖЕТУ ЗА 2015 РІК

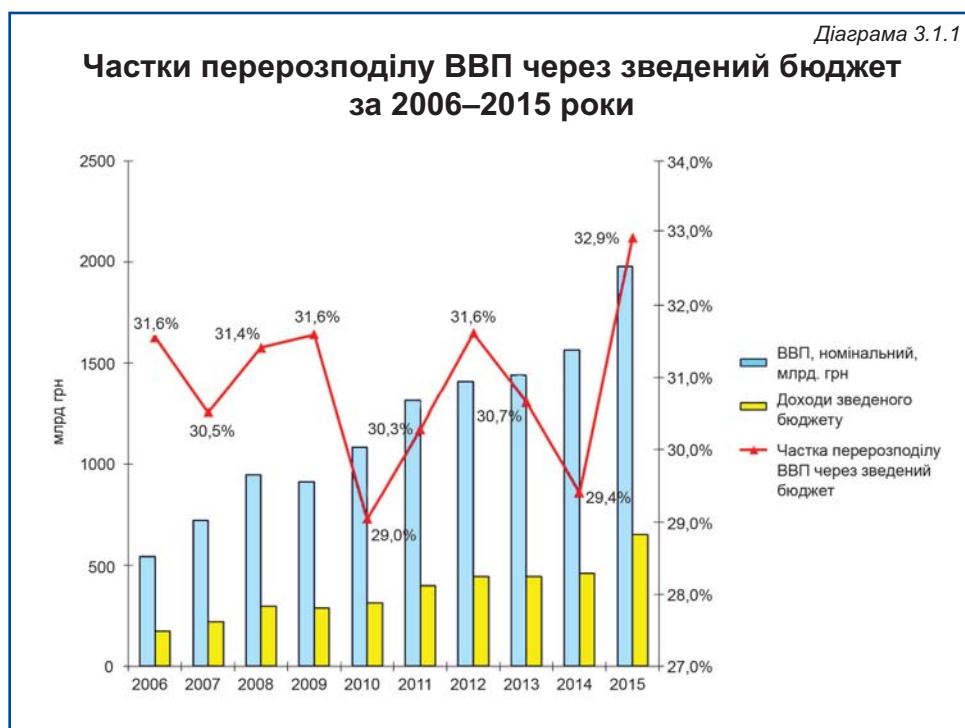
3.1. ВИКОНАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЗВЕДЕНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТІВ ЗА 2015 РІК

ДОХОДИ ЗВЕДЕНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТІВ

Виконання дохідної частини зведеного бюджету у 2015 році становило 652,0 млрд грн, що більше аналогічного показника попереднього року на 196,1 млрд грн, або на 43,0 %.

Річний план виконано на 102,4 %.

Як видно з діаграми 3.1.1 порівняно з попереднім роком у 2015 році збільшився такий показник як частка перерозподілу ВВП через зведений бюджет — з 29,4 % до 32,9 %. Основним поясненням такому збільшенню фінансового тиску на економіку є зміни до Податкового кодексу України, яким передбачено збільшення ставок деяких податків.

До дохідної частини державного бюджету з урахуванням міжбюджетних трансфертів надійшло 534,6 млрд грн, що на 177,7 млрд грн, або на 49,8 %, більше аналогічного показника 2014 року. У тому числі до загального фонду державного бюджету надійшло 503,7 млрд грн, до спеціального — 30,9 млрд грн.

Виконання дохідної частини державного бюджету без урахування міжбюджетних трансфертів становило 531,5 млрд грн, що на 176,7 млрд грн, або на 49,8 %, більше відповідного показника попереднього року (див. таблицю 3.1.1).

Річний план виконано на 103,5 %.

Таблиця 3.1.1

**Доходи зведеного, державного та місцевих бюджетів
у 2012–2015 роках**

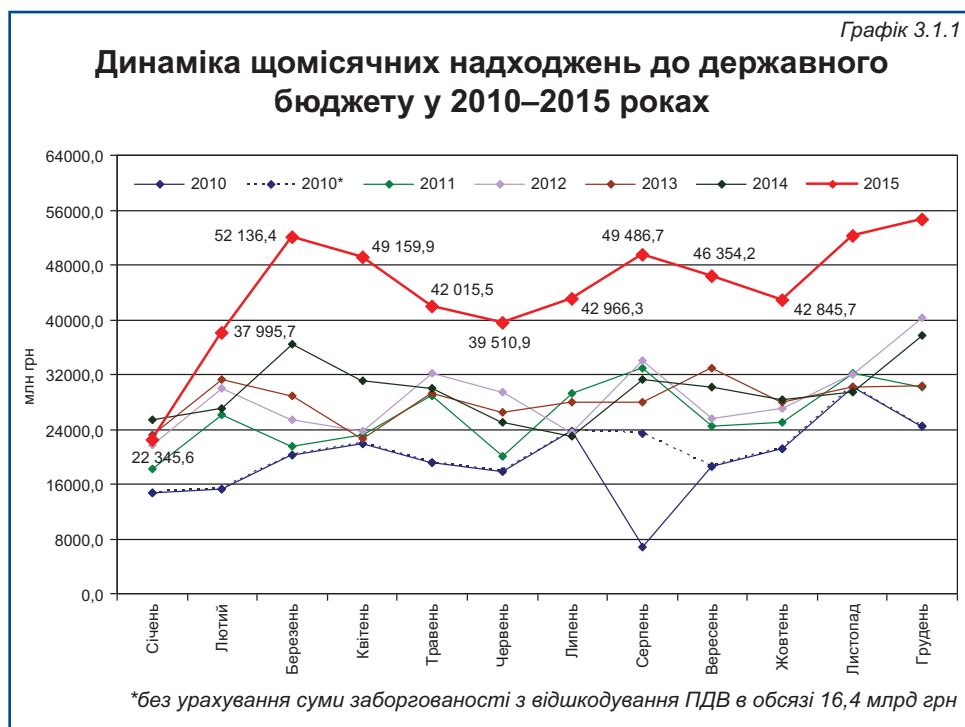
Роки Доходи	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2015 рік проти 2014 року	
					Абсолютний приріст, млрд грн	Темп приросту, %
Зведений бюджет, млрд грн, у т. ч.:	445,5	442,8	455,9	652,0	196,1	43,0
– загальний фонд	369,7	375,0	388,9	602,7	213,8	55,0
– спеціальний фонд	75,8	67,8	67,0	49,3	– 17,7	– 26,4
Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд грн, у т. ч.:	344,7	337,6	354,8	531,5	176,7	49,8
частка у доходах зведеного бюджету, %	77,4	76,2	77,8	81,50	x	x
– загальний фонд	288,5	290,1	308,7	501,1	192,40	62,3
– спеціальний фонд	56,2	47,5	46,1	30,4	– 15,7	– 34,1
Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд грн, у т. ч.:	100,8	105,2	101,1	120,5	19,4	19,2
частка у доходах зведеного бюджету, %	22,6	23,8	22,2	18,5	x	x
– загальний фонд	81,2	84,9	80,2	101,6	21,4	26,7
– спеціальний фонд	19,6	20,3	20,9	18,9	– 2,0	– 9,6

Збільшення надходжень відбулось як у податковій, так і в не-податковій частинах.

Нарощування податкової складової (+ 46,1 %) відбулося, зокрема, за податком на додану вартість, обсяг якого зріс на 39,4 млрд грн, або на 28,4 %, порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Ще одним податком, який помітно підвищився порівняно з попереднім роком, став податок на доходи фізичних осіб. Зокрема, обсяг цього податку, що надійшов до державного бюджету, зріс у 3,5 раза, проте така ситуація зумовлена перерозподілом коштів між державним і місцевими бюджетами, а саме, частковим зарахуванням надходжень податку на доходи фізичних осіб до державного бюджету. Раніше ці кошти надходили до місцевих бюджетів.

Серед інших податкових джерел, які продемонстрували зростання, слід зазначити: платежі за користування надрами, які збільшилися на 20,8 млрд грн, або більш ніж удвічі; акцизний збір із вироблених в Україні товарів — на 10,7 млрд грн, або на 38,1 %; акцизний збір з ввезених в Україну товарів — на 7,5 млрд грн, або на 44,3 %; податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції — на 27,7 млрд грн, або більш як утричі. Від’ємну динаміку продемонстрував податок на прибуток підприємств, обсяг надходжень якого скоротився на 5,2 млрд грн, або на 12,9 %.

Щомісячна динаміка надходжень до державного бюджету в цілому повторює динаміку останніх двох років (див. графік 3.1.1).

СТРУКТУРА ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЗВЕДЕНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТІВ

За підсумками року збільшилася неподаткова складова у структурі доходів як зведеного, так і державного бюджетів на 3,9 в. п. та на 3,4 в. п. відповідно. У зведеному бюджеті відбулося зменшення частки податкових доходів на 2,8 в. п., у державному — на 2,0 в. п.

Зміни в сегменті податкових надходжень пов'язані, в основному, з падінням надходжень податку на прибуток підприємств, внутрішнього ПДВ, а також зі зростанням надходжень від оподаткування імпорتنих операцій: податку на додану вартість, акцизного податку та ввізного мита.

Структура доходів зведеного та державного бюджетів наведена у таблиці 3.1.2.

Таблиця 3.1.2

Структура доходів зведеного та державного бюджетів у 2013–2015 роках

(%)

Доходи	Роки	Зведений бюджет			Державний бюджет		
		2013 рік	2014 рік	2015 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Податкові надходження, з них:		79,9	80,6	77,8	77,8	79,0	77,0
– податок на доходи фізичних осіб		16,3	16,5	15,3	2,20	3,6	8,5
– податок на прибуток підприємств		12,4	8,8	6,0	16,1	11,3	6,5
– збори за спеціальне використання природних ресурсів, із них:		6,5	7,4	6,4	4,1	5,3	7,5
– плата за землю		2,9	2,7	0,0	–	–	–
– податок на додану вартість		29	30,5	27,4	38,0	39,2	33,5
– акцизний податок		8,3	9,9	9,7	10,5	12,7	11,9
– податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції		3	2,8	6,2	3,9	3,5	7,6
– рентна плата, збори на паливно-енергетичні ресурси		1,3	1,3	1,1	1,7	1,7	1,4
– інші податкові надходження		3,1	3,4	5,7	1,3	1,7	0,1
Неподаткові надходження, у т.ч.:		19,2	17,6	21,5	21,6	19,2	22,6
– доходи від власності та підприємницької діяльності		7,6	6,3	11,0	9,9	8,0	13,4

(%)

Доходи	Роки	Зведений бюджет			Державний бюджет		
		2013 рік	2014 рік	2015 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
– адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу		1,6	1,5	2,7	1,5	1,5	2,8
– власні надходження бюджетних установ		8,6	6,9	6,4	8,6	6,2	5,0
– інші неподаткові надходження		1,4	2,9	1,4	1,6	3,5	1,4
Доходи від операцій з капіталом		0,4	0,5	0,3	0,1	0,2	0,0
Цільові фонди		0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Інші надходження		0,3	1,2	0,3	0,4	1,5	0,3

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

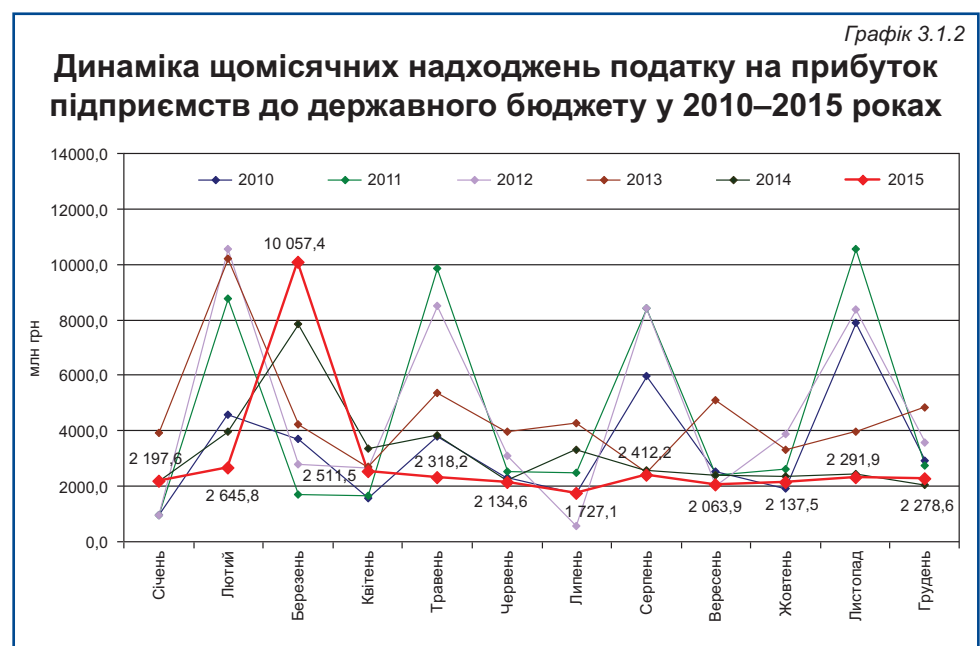
У 2015 році до державного бюджету надійшло 409,4 млрд грн **податкових надходжень**, що на 129,2 млрд грн, або на 46,1 %, більше відповідного показника минулого року.

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

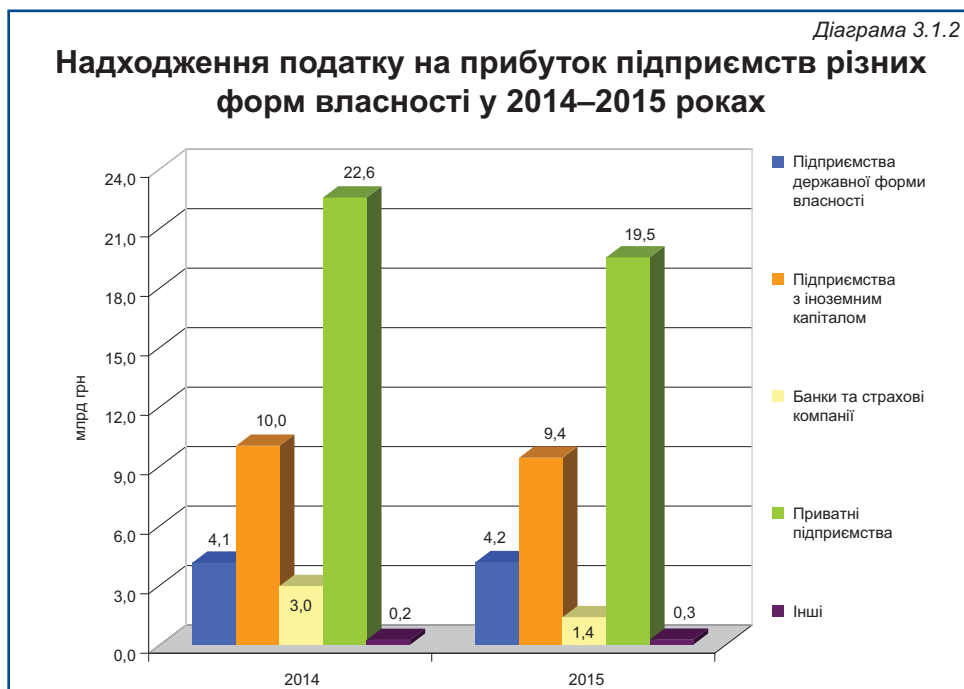
Протягом періоду, що аналізується, зросли обсяги надходжень з усіх податкових джерел за винятком **податку на прибуток підприємств**.

Так, до державного бюджету надійшло 34,8 млрд грн останнього, що на 5,2 млрд грн, або на 12,9 %, менше ніж попереднього року. Річний плановий показник не виконано на 5,8 %, або на 2,1 млрд грн.

Щомісячна динаміка надходжень податку на прибуток підприємств відрізняється від тенденцій попередніх років. Зокрема, на березень припав пік надходжень податку у розмірі 10,0 млрд грн, що становило майже третину річного обсягу (див. графік 3.1.2). Така ситуація виникла внаслідок застосування авансового механізму сплати податку, за яким розмір податкового зобов'язання визначається з огляду на результати попереднього року, остаточний перерахунок яких відбувається у березні.

Якщо розглядати надходження податку в розрізі його окремих складових, то помітно, що зменшили сплату коштів до бюджету підприємства усіх секторів, окрім державного. Найбільше за обсягом скорочення обсягів надходжень продемонстрували приватні підприємства (– 3,1 млрд грн). Порівняно з попереднім роком скорочення становило 13,4 %, тоді як фінансовий сектор (банки та страхові компанії) скоротили відрахування більш як удвічі, або на 1,6 млрд грн. Надходження податку підприємств державного сектору були фактично на минулорічному рівні (див. діаграму 3.1.2).

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

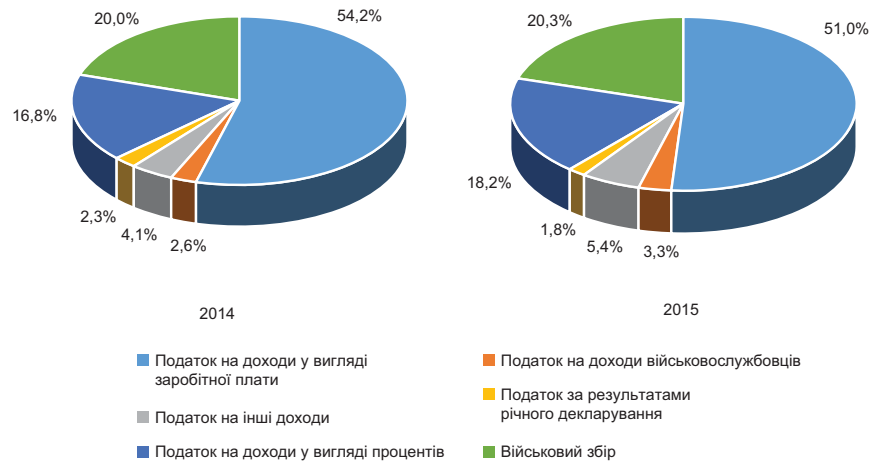
Іншим податком на доходи, який зараховується до державного бюджету, був **податок на доходи фізичних осіб**, надходження якого за результатами року становили 45,1 млрд грн, що на 32,4 млрд грн, або в 3,5 раза, більше, ніж у попередньому році. Таке зростання зумовлене не економічними чинниками, а перерозподілом коштів між державним і місцевими бюджетами, а саме, частковим зарахуванням надходжень податку на доходи фізичних осіб до державного бюджету. Раніше ці кошти надходили до місцевих бюджетів.

Рівень виконання бюджету за цією статтею становить 105,8 %.

Найбільшою складовою аналізованого податку (23,0 млрд грн) є податок на доходи у вигляді заробітної плати, який становить більш ніж половину всіх надходжень податку. П'ята частина надходить до державного бюджету у вигляді військового збору (9,2 млрд грн), введеного у 2014 році як тимчасовий засіб наповнення бюджету у надзвичайних умовах. Крім того, суттєву частку у посідають надходження від оподаткування процентів (8,2 млрд грн). Порівняно з попереднім роком структура податку на доходи фізичних осіб практично не змінилась (див. діаграму 3.1.3).

Структура надходжень податку на доходи фізичних осіб до державного бюджету у 2014–2015 роках

Діаграма 3.1.3

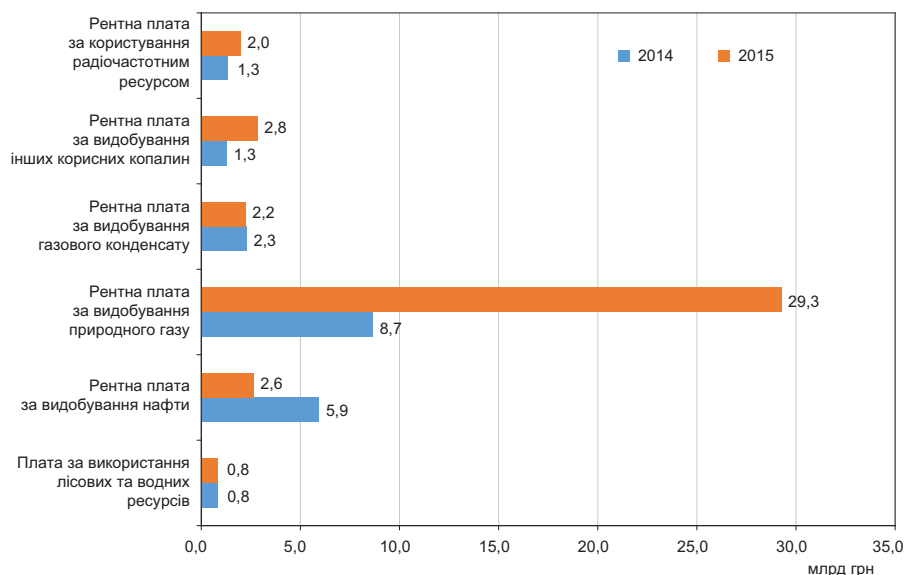
ПЛАТА ЗА ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Майже дворазове, до 39,8 млрд грн, збільшення у 2015 році продемонстрували надходження **рентної плати**. Втім, річний план за цією статтею виконано не було. Недобір становив 10,9 %, або 4,9 млрд грн.

Основною причиною невиконання плану став недобір **плати за видобуток нафти** (– 3,3 млрд грн). Крім того, не було виконано план щодо надходжень **плати за видобуток природного газу** (– 1,5 млрд грн), проте саме цей вид платежів забезпечив найбільшу частку надходжень ренти до бюджету, а також приріст обсягів порівняно з попереднім роком, що видно на нижченаведеній діаграмі 3.1.4.

Обсяги надходжень рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів у 2014–2015 роках

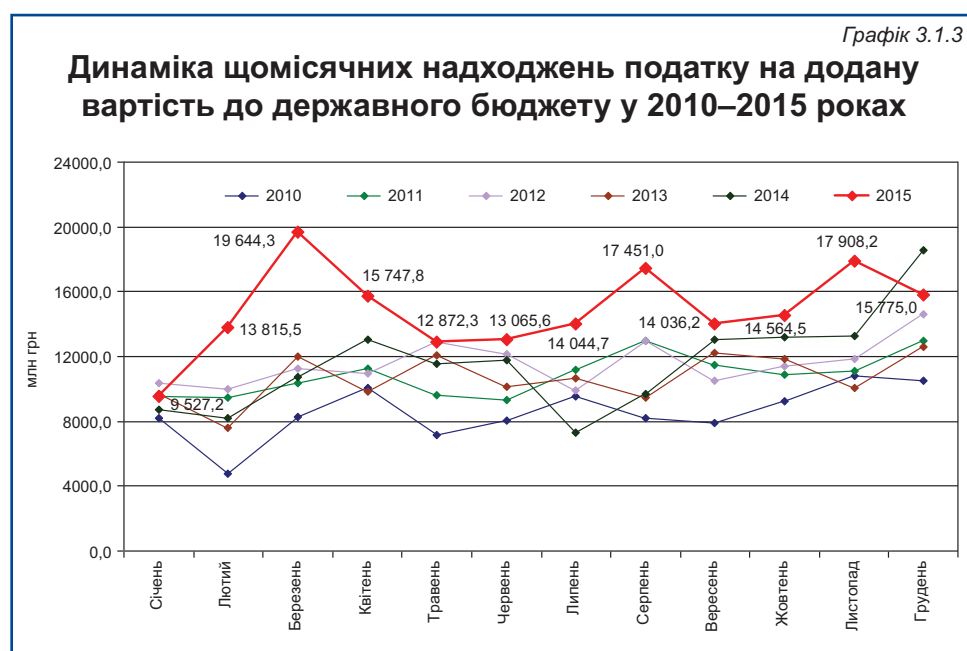
Діаграма 3.1.4

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

У 2015 році до державного бюджету надійшло 178,5 млрд грн податку **на додану вартість**, що на 39,4 млрд грн, або на 28,4 %, більше відповідного показника попереднього року. Збільшення відбулося за всіма складовими податку: з вироблених в Україні товарів — на 26,9 млрд грн, або на 33,1 %, із ввезених на територію України товарів — на 31,5 млрд грн, або на 29,3 %. Збільшився проти попереднього року також обсяг відшкодованого податку з бюджету — на 18,2 млрд грн, або на 36,2 %.

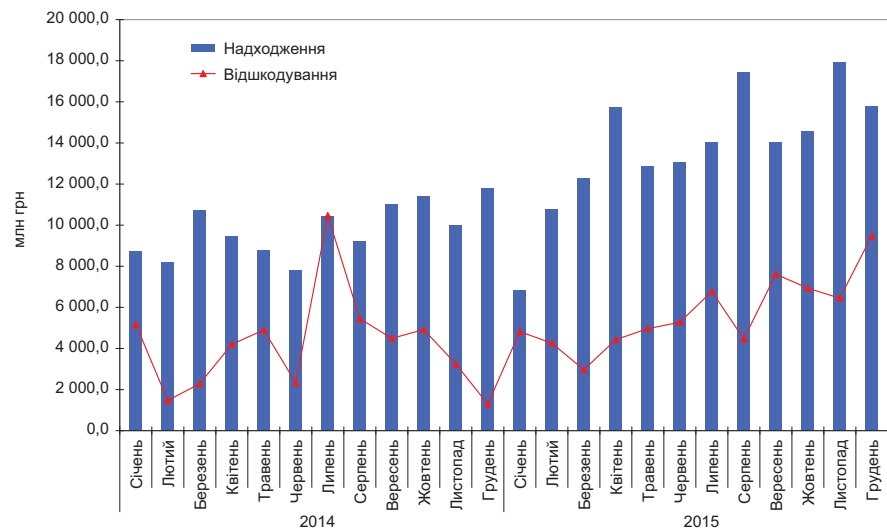
Щомісячна динаміка надходжень податку на додану вартість представлена на графіку 3.1.3.

Середньомісячний обсяг відшкодування податку з бюджету у 2015 році дещо збільшився і становив 5,1 млрд грн на місяць (див. діаграму 3.1.5). Попри номінальне збільшення обсягу відшкодування ПДВ з бюджету, його частка у загальному обсязі надходжень податку скоротилася з 43 – 45 % у 2013 – 14 роках до 35,0 % у 2015 році. При цьому, згідно з даними Голови Державної фіскальної служби, заборгованість з відшкодування ПДВ на 1 жовтня 2015 року перевищувала 20 млрд грн⁵.

⁵ <http://economics.unian.net/finance/1132098-biznesu-zadoljali-20-milliardov-nasirov-predlagaet-otdat-bumagami.html>

Діаграма 3.1.5
Щомісячні обсяги надходжень податку на додану вартість та відшкодувань податку з бюджету в 2014–2015 роках

ПОДАТКИ НА МІЖНАРОДНУ ТОРГІВЛЮ ТА ЗОВНІШНІ ОПЕРАЦІЇ

До державного бюджету надійшло 40,3 млрд грн **податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції**, що на 27,7 млрд грн, або більше ніж у 3 рази, перевищує відповідний показник минулого року.

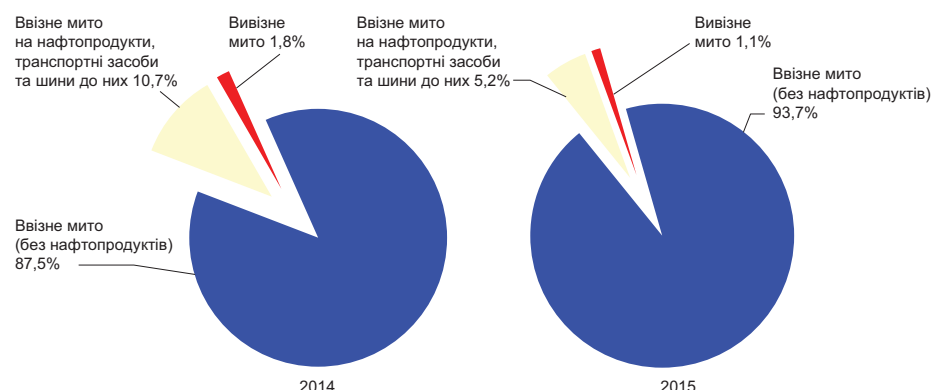
Це збільшення (на 27,5 млрд грн) майже повністю зумовлене зростанням обсягів сплати ввізного мита.

Порівняно з аналогічним періодом попереднього року структура податків на міжнародну торгівлю зазнала певних змін у частині ввізного мита внаслідок зменшення надходжень сплати мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них. Зокрема, відбулися такі зміни:

- частка надходжень ввізного мита (без нафтопродуктів) збільшилася на 6,2 в. п.;
- частка надходжень вивізного мита зменшилася на 0,7 в. п.;
- частка ввізного мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них зменшилася на 5,5 в. п.

У загальному вигляді це представлено на діаграмі 3.1.6.

Діаграма 3.1.6
Структура надходжень податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції до державного бюджету за 2014–2015 роки

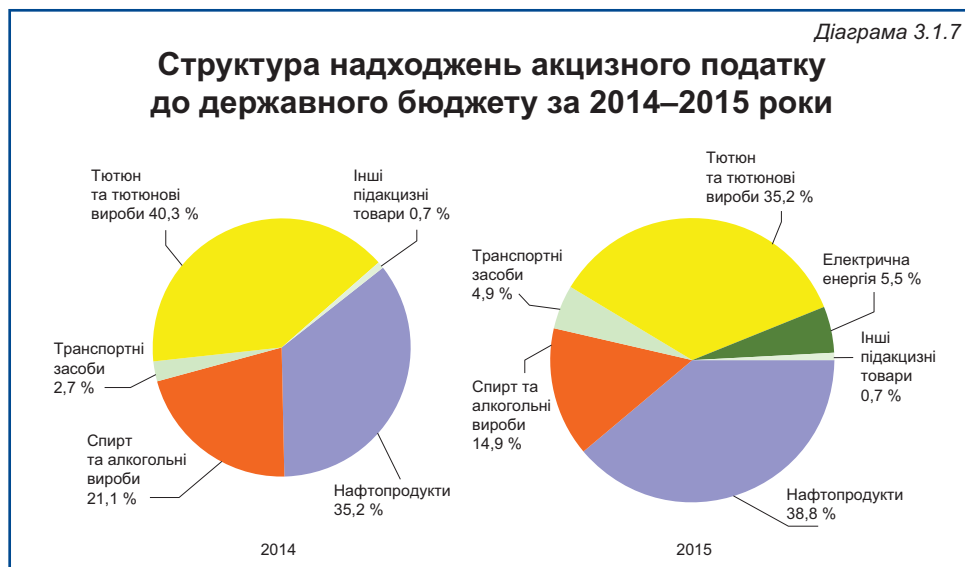

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Надходження **акцизного податку** становило 63,1 млрд грн, що на 18,2 млрд грн, або на 40,4 %, більше відповідного показника минулого року. Річний план перевиконано як у цілому на (5,1 %), так і в частині складових: податку із вироблених в Україні товарів (6,2 %) і акцизного податку із ввезених товарів (3,5 %).

При цьому частка надходжень акцизного податку з вироблених в Україні товарів зменшилася на 1,0 в. п. і становила 61,5 % від загальних надходжень податку.

Структура акцизних надходжень представлена на діаграмі 3.1.7.

У 2015 році групу підакцизних товарів було розширено за рахунок віднесення електричної енергії з одночасним скасуванням збору у формі цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію. З цього джерела до бюджету надійшло 3,5 млрд грн, або 8,9 % від загального обсягу надходжень акцизу з вироблених в Україні товарів.

Втім, основним чинником збільшення аналізованого податку стало зростання надходжень акцизу з нафти та нафтопродуктів у понад 1,5 раза, що відбулося внаслідок як підвищення у 2015 році ставок акцизного податку на нафтопродукти, так і розширення переліку продукції, яка підпадає під оподаткування, зокрема на речовини, що використовуються як компоненти моторного пального, альтернативне моторне пальне тощо.

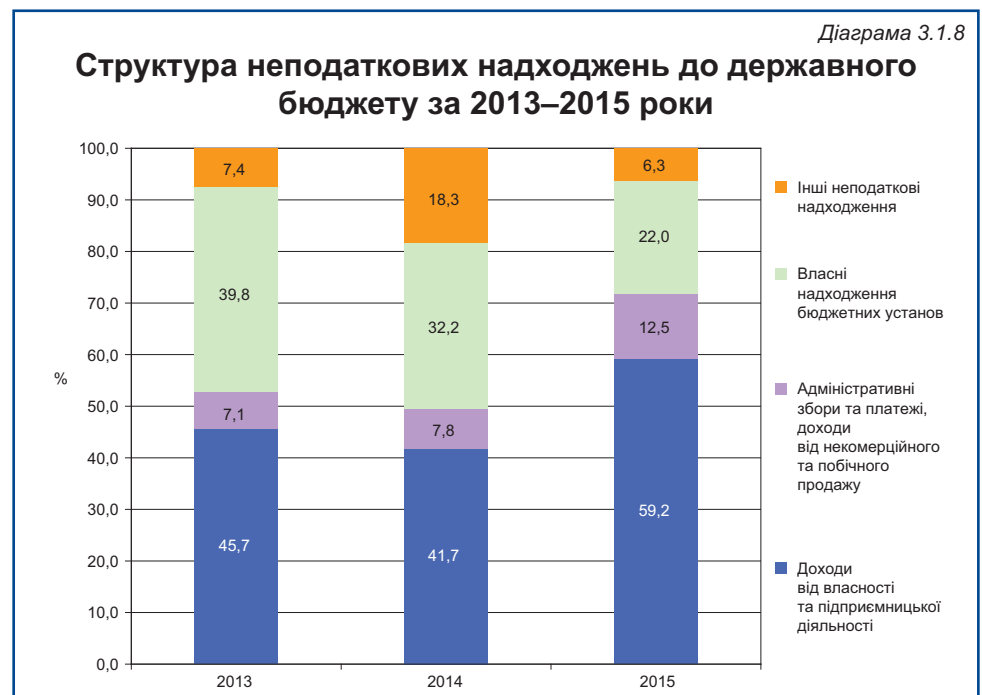
Крім того, майже у два раза збільшилися надходження акцизу на транспортні засоби, знову ж таки як унаслідок збільшення ставок, так і через розширення переліку підакцизних транспортних засобів. Зокрема, з 2015 року акцизом оподатковуються транспортні засоби, призначені для перевезення 10 та більше осіб, а також для перевезення вантажів.

НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

Обсяг **неподаткових надходжень** склав 120,0 млрд грн, що на 51,7 млрд грн, або на 75,8 %, більше відповідного показника 2014 року. Річний план перевиконано на 25,0 %.

Структура неподаткових надходжень до державного бюджету зазнала деяких змін, а саме: скорочення часток власних надходжень бюджетних установ та інших неподаткових надходжень на 10,2 в. п. і 12,0 в. п. відповідно, а також збільшення часток доходів від власності й підприємницької діяльності та адміністративних зборів та платежів на 17,5 в. п. і 4,7 в. п. відповідно.

Структура неподаткових надходжень представлена на діаграмі 3.1.8.

ДОХОДИ ВІД ВЛАСНОСТІ ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Доходів від власності та підприємницької діяльності до державного бюджету надійшло на суму 71,1 млрд грн, що на 42,6 млрд грн, або майже у 2,5 раза, більше відповідного показника минулого року.

Найбільшою складовою цього виду доходів лишаються кошти, перераховані до бюджету Національним банком України, обсяг яких становив 61,8 млрд грн, або дещо більше запланованого показника.

Водночас надходження за такою статтею, як безпосередньо «доходи від власності та підприємницької діяльності» перевиконано більш ніж у 1,5 раза. Одним із чинників такого перевиконання стало перерахування до державного бюджету дивідендів ПАТ «Укрнафта» 0,6 млрд грн⁶.

⁶ http://www.ukrnafta.com/ua/media/press_releases/show/87

АДМІНІСТРАТИВНІ ЗБОРИ ТА ПЛАТЕЖІ

Обсяг надходжень адміністративних зборів та платежів у 2015 році збільшився майже у 3 рази і становив 15,0 млрд грн. Таке збільшення пояснюється продажом мобільним операторам ліцензій на 3G зв'язок на суму 9,1 млрд грн, які надійшли за статтею «плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України».

ВЛАСНІ НАДХОДЖЕННЯ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Обсяг **власних надходжень бюджетних установ** становив 26,4 млрд грн, що на 4,4 млрд грн, або на 20,0 %, більше аналогічного показника попереднього року.

Річний план за цим показником перевиконано на 42,7 %.

ІНШІ НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

До державного бюджету надійшло 7,5 млрд грн **інших неподаткових надходжень**, що на 5,0 млрд грн менше, ніж у попередньому році. Причиною такого падіння обсягів надходжень стало скасування оподаткування військовим збором операцій з купівлі-продажу фізичними особами іноземної валюти.

Річний план перевиконано на 24,7 %.

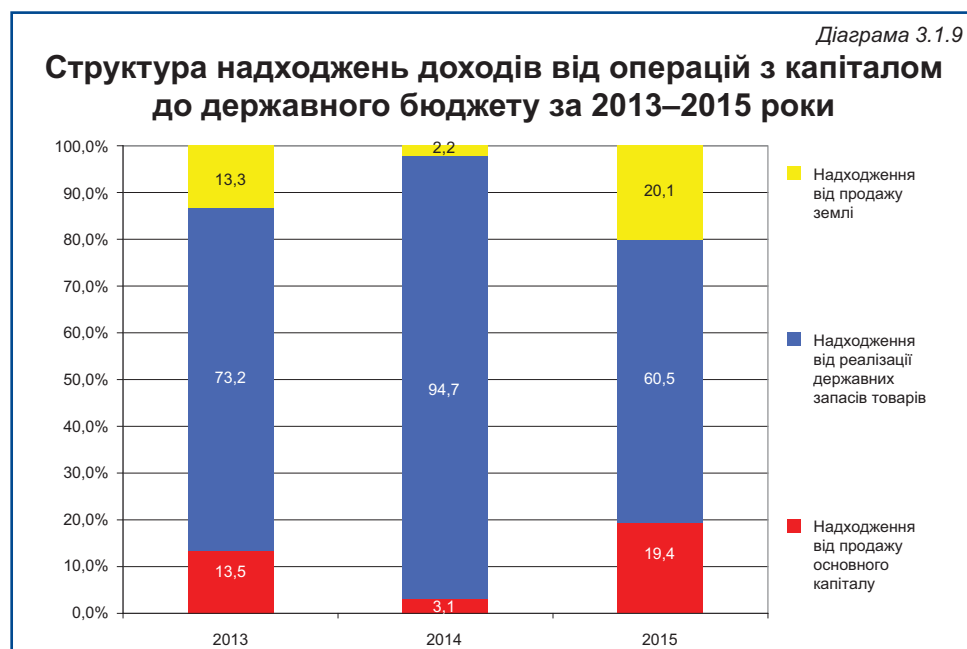
ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ

У 2015 року суттєво зменшився обсяг доходів від операцій з капіталом. Так, за цією статтею до бюджету надійшло 171,4 млн грн, що на 0,7 млрд грн менше, ніж за 2014 рік.

Основною причиною цього стало зменшення в 7 разів надходжень від реалізації матеріальних цінностей державного резерву.

Також відбулися зміни у структурі доходів від операцій з капіталом: частка надходжень від продажу основного капіталу збільшилася на 16,3 в. п., а частка надходжень від продажу землі — на 17,9 в. п.; водночас частка доходів від реалізації державних запасів товарів зменшилася на 34,2 в. п.

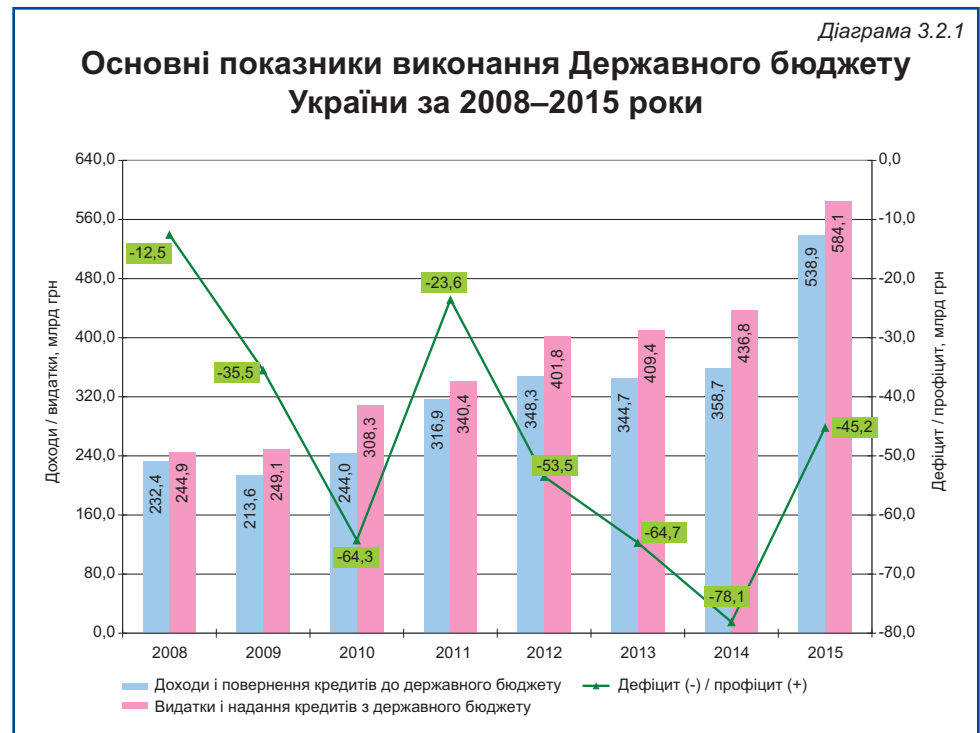
Структура надходжень доходів від операцій з капіталом представлена на діаграмі 3.1.9.

3.2. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ ЗА 2015 РІК

ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ

За аналізований період **державний бюджет виконано з дефіцитом**, який становить 45,2 млрд грн (див. діаграму 3.2.1), або 59,5 % граничного обсягу, встановленого Законом про Державний бюджет України на 2015 рік, та 57,4 % річного плану з урахуванням змін.

Дефіцит загального фонду державного бюджету за 2015 рік становив 38,9 млрд грн, що на 22,3 млрд грн, або на 36,5 %, менше за аналогічний показник минулого року. Дефіцит спеціального фонду зменшився на 10,6 млрд грн, або на 62,8 %, і становив 6,3 млрд грн.

Фінансування державного бюджету за борговими операціями склало 117,5 млрд грн, що становить 80,9 % річного планового показника (див. таблицю 3.2.1). Порівняно з минулим роком цей показник зменшився на 41,8 %.

Таблиця 3.2.1

Показники фінансування дефіциту державного бюджету за 2011–2015 роки

Роки / Показники	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік		
					Річний план	Факт	Виконання, %
Загальне фінансування, млрд грн, у т.ч.:	23,5	53,5	64,7	78,1	76,0	45,2	59,5
– загальний фонд	20,9	53,3	65,2	61,2	62,0	38,9	62,7
– спеціальний фонд	2,6	0,2	– 0,5	16,9	14,0	6,3	45,0
Фінансування за борговими операціями, млрд грн	35,0	41,7	81,0	201,8	145,3	117,5	80,9

Роки Показники	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік		
					Річний план	Факт	Виконання, %
Запозичення, млрд грн, у т.ч.:	80,6	109,8	160,8	322,6	396,9	514,1	129,5
– внутрішні запозичення	53,4	66,8	108,9	227,6	110,2	99,0	89,8
частка, %	66,3	60,8	67,7	70,6	27,8	19,3	x
– зовнішні запозичення	27,2	43,0	51,9	95,0	286,7	415,1	144,8
частка, %	33,7	39,2	32,3	29,4	72,2	80,7	x
Погашення, млрд грн, у т.ч.:	– 45,6	– 68,1	– 79,8	– 120,8	– 251,6	– 416,6	165,6
– внутрішні зобов'язання	– 32,1	– 38,0	– 41,8	– 68,0	– 128,0	– 91,2	71,3
частка, %	70,3	55,8	52,4	56,3	50,9	21,9	x
– зовнішні зобов'язання	– 13,5	– 30,1	– 38,0	– 52,8	– 123,6	– 325,4	2,6
частка, %	29,7	44,2	47,6	43,7	49,1	78,1	x
Коригування за зовнішніми зобов'язаннями, млрд грн	x	x	x	x	0,0	20,0	x
Надходження від приватизації державного майна, млрд грн	11,5	6,8	1,5	0,5	17,0	0,2	1,2
Фінансування за активними операціями, млрд грн	– 23,0	5,0	– 17,8	– 124,2	– 86,3	– 72,5	84,0

Запозичення здійснені у сумі 514,1 млрд грн, або 129,5 % річного планового показника та 81,2 % річного планового показника з урахуванням змін. Із них річний план за внутрішніми запозиченнями виконано на рівні 89,8 %, за зовнішніми — 144,8 %. Частка внутрішніх запозичень складає 19,3 %, що на 51,3 в. п. менше, ніж у 2014 році.

Із 514,1 млрд грн запозичень на внутрішньому ринку було залучено 99,0 млрд грн, на зовнішньому — 415,1 млрд грн. До загального фонду державного бюджету було спрямовано 507,8 млрд грн, включаючи випуск ОВДП для збільшення статутних капіталів банків та інших юридичних осіб на загальну суму 33,5 млрд грн (з них 3,8 млрд грн — АБ «Укргазбанк» та 29,7 млрд грн — НАК «Нафтогаз України»). З метою надання кредиту Фонду гарантування вкладів фізичних осіб було здійснено випуск ОВДП на загальну суму 41,5 млрд грн із середньозваженою доходністю 11,43% річних.

Кошти, що залучаються від міжнародних організацій економічного розвитку, надійшли у сумі 6,3 млрд грн, або 44,8 % запланованого річного обсягу. За 2014 рік зазначені надходження надійшли у сумі 4,4 млрд грн, або 71,1 %.

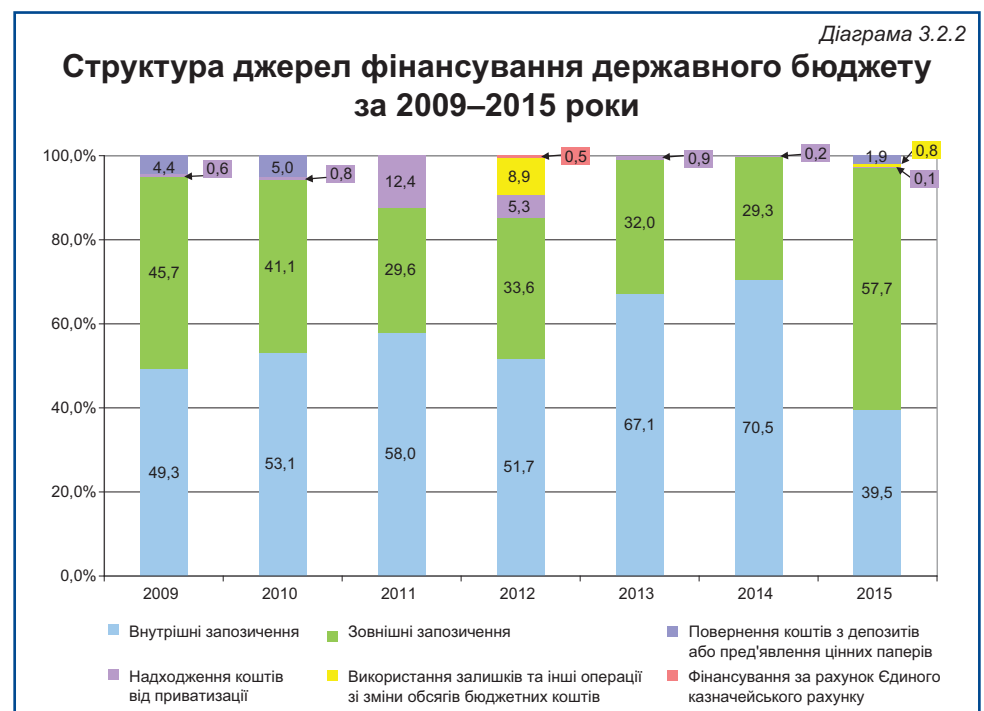
Погашення боргу здійснено у сумі 416,6 млрд грн, що більше за показники минулого року у 3,4 раза (див. таблицю 3.2.1). Виконання річного планового обсягу склало 165,6 %, що на 67,3 в. п. більше відповідного показника 2014 року. Погашення внутрішнього боргу становило 91,2 млрд грн, або 71,3 % річного планового обсягу, зовнішнього боргу — 325,4 млрд грн, або у 2,6 раза більше.

Щодо попереднього року спостерігається зменшення розриву між обсягами запозичень та погашення боргу (див. графік 3.2.1), що може сприяти зниженню боргового навантаження на бюджет у майбутньому.

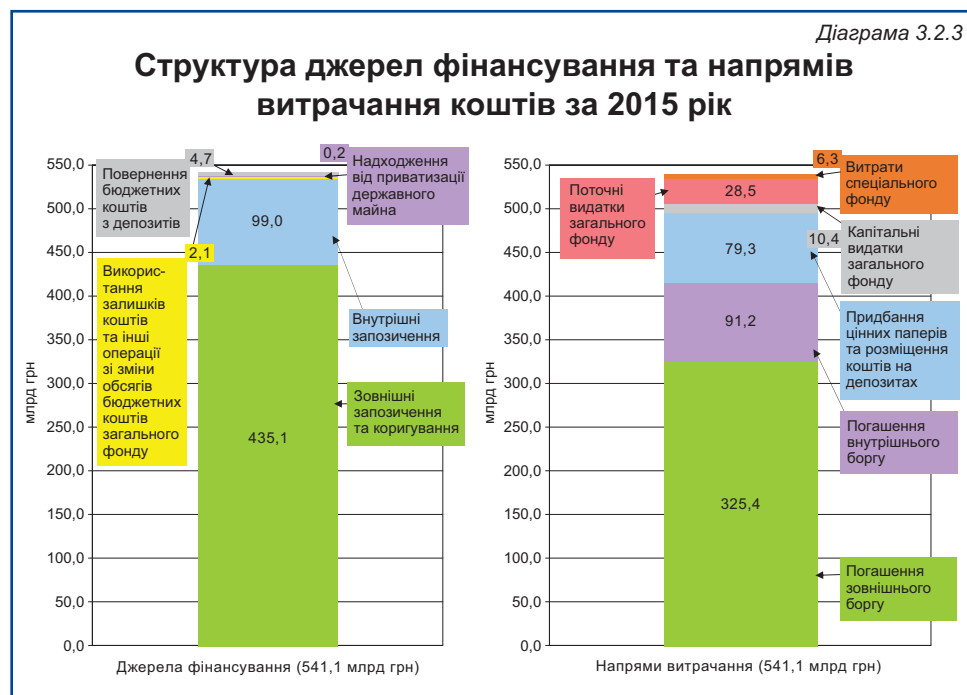

* Запозичення у 2015 році наведено з урахуванням коригування за зовнішніми зобов'язаннями на суму 20,0 млрд грн.

Структура джерел фінансування у 2015 році змінилася порівняно з минулими роками (див. діаграму 3.2.2).

Так, більше половини усього обсягу фінансування було забезпечено за рахунок зовнішніх запозичень. Частка фінансування за рахунок внутрішніх запозичень складала 39,5 %. Водночас за минулий рік вдалося створити обсяг залишків за загальним фондом⁷ у сумі 26,2 млрд грн, що становить 4,8 % видатків загального фонду державного бюджету.

Діаграма 3.2.3 ілюструє зіставлення обсягів джерел фінансування та напрямів витрачання коштів за рахунок цих джерел за 2015 рік.

Із діаграми 3.2.3 випливає, що погашення внутрішнього боргу переважно здійснювалося за рахунок зовнішніх запозичень. Зазначене у подальшому може впливати на збільшення боргового навантаження через падіння курсу гривні до долара США.

Капітальні видатки загального фонду здійснені у сумі 10,4 млрд грн, або майже у чотири рази менше, ніж загальний обсяг джерел фінансування, спрямованих на здійснення видатків загального фонду. Зазначене підкреслює недостатність доходів держави для покриття поточних потреб. Такий факт також може створювати ризик посилення боргового навантаження на бюджет у майбутньому через обмеженість інвестицій, соціально-економічний ефект яких міг би сприяти збільшенню доходів бюджету.

⁷ Згідно з частиною третьою статті 14 Бюджетного кодексу України, оборотний залишок бюджетних коштів — частина залишку коштів загального фонду відповідного бюджету, яка утворюється для покриття тимчасових касових розривів. Такий залишок встановлюється у розмірі не більше 2 відсотків планових видатків загального фонду і затверджується у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет).

ВИТРАТИ НА ПОГАШЕННЯ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

Видатки на обслуговування державного боргу становили 86,8 млрд грн, або 98,2 % річного планового показника, що на 0,6 в. п. менше аналогічного показника 2014 року (див. таблицю 3.2.2).

Таблиця 3.2.2

Витрати бюджету на погашення та обслуговування державного боргу за 2013–2015 роки

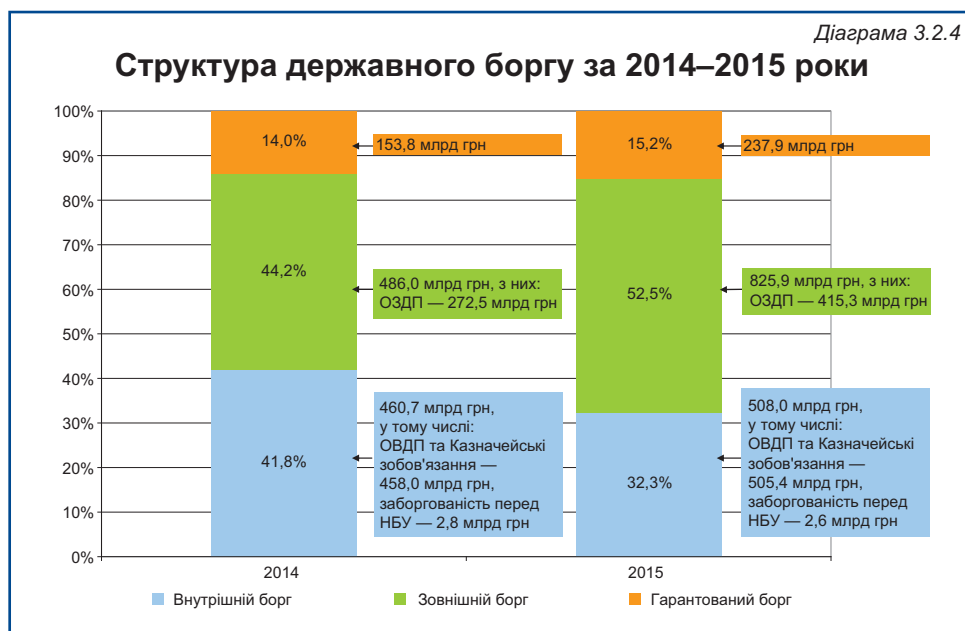
Роки Показники	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	Річний план, млрд грн	Факт, млрд грн	Виконання, %	Річний план, млрд грн	Факт, млрд грн	Виконання, %	Річний план, млрд грн	Факт, млрд грн	Виконання, %
ПЛАТЕЖІ ЗА ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ, усього, у т.ч.:	116,2	114,2	98,2	174,6	171,8	98,4	555,0	503,4	90,7
– внутрішнім	67,3	65,7	97,7	103,2	102,7	99,5	188,3	151,3	80,4
– зовнішнім	48,9	48,5	99,0	71,4	69,1	96,8	366,7	352,1	96,0
Платежі з погашення державного боргу, у т.ч.:	81,1	79,8	98,4	123,0	120,8	98,2	466,6	416,6	89,3
– внутрішнього	43,0	41,8	97,3	68,3	68,0	99,6	128,0	91,2	71,3
– зовнішнього	38,1	38,0	99,7	54,7	52,8	96,5	338,6	325,4	96,1
Видатки на обслуговування державного боргу, у т.ч.:	35,1	34,4	97,9	51,6	51,0	98,8	88,4	86,8	98,2
– внутрішнього	24,3	23,9	98,4	34,9	34,7	99,4	60,3	60,1	99,7
– зовнішнього	10,8	10,5	96,6	16,7	16,3	97,6	28,1	26,7	95,0
ВИТРАТИ БЮДЖЕТУ, усього (видатки, надання кредитів, погашення державного боргу)	528,7	489,2	92,5	564,5	531,0	94,1	1082,2	1000,7	92,5
Питома вага платежів за державним боргом у витратах бюджету, %	22,0	23,3	х	30,9	32,4	х	51,3	50,3	х

Загальний обсяг витрат на погашення й обслуговування державного боргу становив 503,4 млрд грн, або 50,3 % усіх витрат державного бюджету. У 2014 р. цей показник становив 32,4 в. п., у 2013 р. — 23,3 в. п., а у 2008 р. — 3,9 в. п.

На кінець 2015 року державний та гарантований державою борг України склав 1 571,8 млрд грн, з них 66,3 % (1 042,3 млрд грн) припадає на державний та гарантований державою зовнішній борг, а 33,7 % (529,5 млрд грн) — на внутрішній.

Державний борг України становив 1 333,9 млрд грн, або 84,8 % від загальної суми державного та гарантованого державою боргу, з них 32,3 % (або 508,0 млрд грн) припадає на внутрішній борг, а 52,5 % (або 825,9 млрд грн) — на зовнішній борг (див. діаграму 3.2.4).

ДЕРЖАВНИЙ І ГАРАНТОВАНИЙ ДЕРЖАВОЮ БОРГ

Гарантований державою борг на кінець 2015 року становив 237,9 млрд грн, або 15,2 % від загальної суми державного та гарантованого державою боргу. Як і раніше, найбільша частка припадала на гарантований зовнішній борг — 13,8 %, який становив 216,4 млрд грн. Гарантований внутрішній борг складав 21,5 млрд грн, або 1,4 % від загальної суми державного та гарантованого державою боргу.

3.3. АНАЛІЗ ВИДАТКІВ І КРЕДИТУВАННЯ ЗВЕДЕНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТІВ ЗА 2015 РІК

ЗВЕДЕНИЙ БЮДЖЕТ

Видатки Зведеного бюджету України виконані у сумі 679,8 млрд грн, що становить 94,7 % річного планового показника, у тому числі видатки загального фонду — 604,8 млрд грн, або 97,1 %, спеціального фонду — майже 75,0 млрд грн, або 79,2 % (див. таблицю 3.3.1).

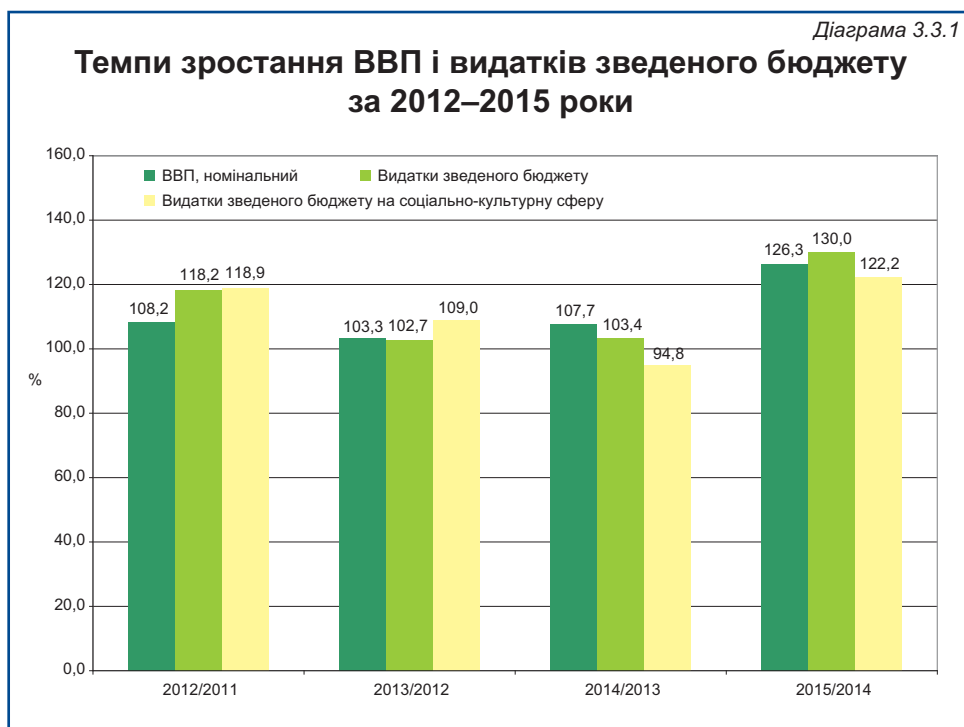
Таблиця 3.3.1

Видатки зведеного, державного та місцевих бюджетів за 2013–2015 роки

Роки Видатки	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	Річний план, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %	Річний план, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %	Річний план, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %
Зведений бюджет, у т. ч.:	554 504,4	505 843,8	91,2	589 807,6	523 004,8	88,7	717 606,9	679 793,5	94,7
– загальний фонд	459 473,0	442 636,6	96,3	477 323,4	443 135,8	92,8	622 890,5	604 797,9	97,1
– спеціальний фонд	95 031,4	63 207,2	66,5	112 484,2	79 869,0	71,0	94 716,4	74 995,6	79,2
Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), у т. ч.:	30 965,3	287 607,7	92,5	324 954,3	299 508,1	92,2	423 159,5	402 868,3	95,2
– загальний фонд	256 808,8	247 735,7	96,5	264 461,7	254 370,7	96,2	379 789,4	371 438,2	97,8
– спеціальний фонд	54 156,5	39 872,0	73,6	60 492,6	45 137,4	74,6	43 370,2	31 430,2	72,5
Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), у т. ч.:	243 539,0	218 236,1	89,6	264 853,3	223 496,7	84,4	294 447,4	276 925,2	94,0
– загальний фонд	202 664,2	194 900,9	96,2	212 861,7	188 765,1	88,7	243 101,2	233 359,8	96,0
– спеціальний фонд	40 874,8	23 335,2	57,1	51 991,6	34 731,6	66,8	51 346,2	43 565,4	84,8
Державний бюджет (з урахуванням міжбюджетних трансфертів), у т. ч.:	432 930,9	403 456,1	93,2	462 542,6	430 108,8	93,0	599 563,4	576 848,3	96,2
– загальний фонд	72 230,0	360 851,8	96,9	384 597,4	31 153,0	96,5	554 591,5	544 634,9	98,2
– спеціальний фонд	60 700,9	42 604,3	70,2	77 945,2	58 955,8	75,6	44 971,9	32 213,4	71,6
Міжбюджетні трансферти, разом	121 965,6	115 848,4	95,0	137 588,3	130 600,7	94,9	176 43,9	173 980,0	98,6

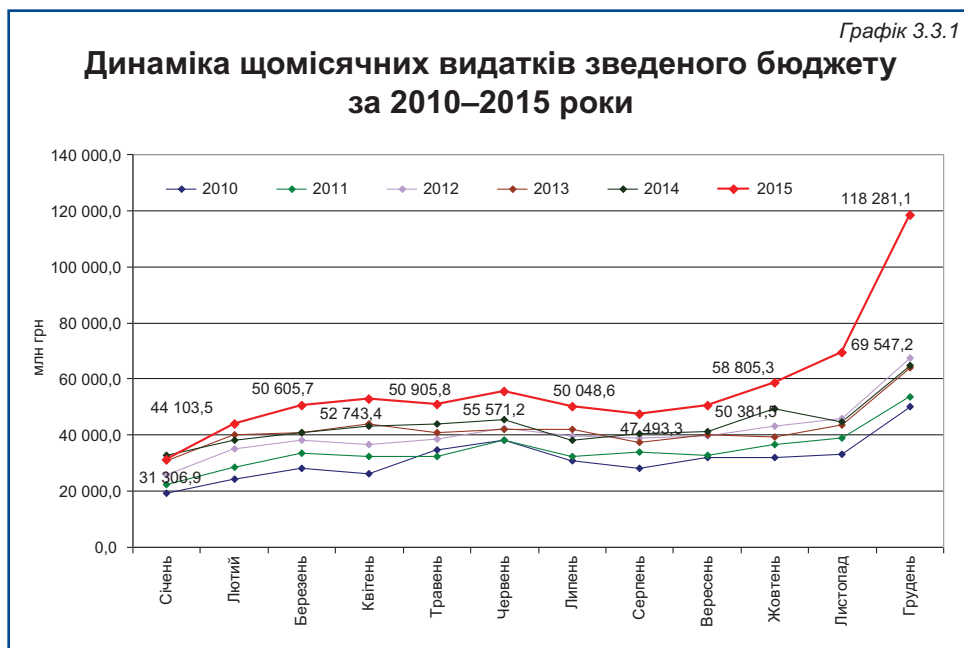
Як свідчать дані таблиці, рівень виконання видатків зведеного бюджету збільшився на 6,0 в. п. порівняно з аналогічним показником попереднього року. Видатки загального фонду упродовж аналізованого періоду виконані на рівні, що перевищує на 4,3 в. п. показник попереднього року, а спеціального фонду — на 8,2 в. п.

Темп зростання видатків зведеного бюджету становив 130,0 %, що суттєво перевищує відповідний показник попередніх років (103,4 % у 2014 році та 102,7 % у 2013 році) (див. діаграму 3.3.1). Темп зростання видатків зведеного бюджету вище темпів зростання номінального ВВП. Частка видатків зведеного бюджету у ВВП збільшилася (до 34,3 %), водночас вона, як і раніше, залишається нижчою, ніж була у докризовому 2008 році (38,4 %).

Щомісячна динаміка фактичних видатків зведеного бюджету протягом аналізованого періоду представлена на графіку 3.3.1.

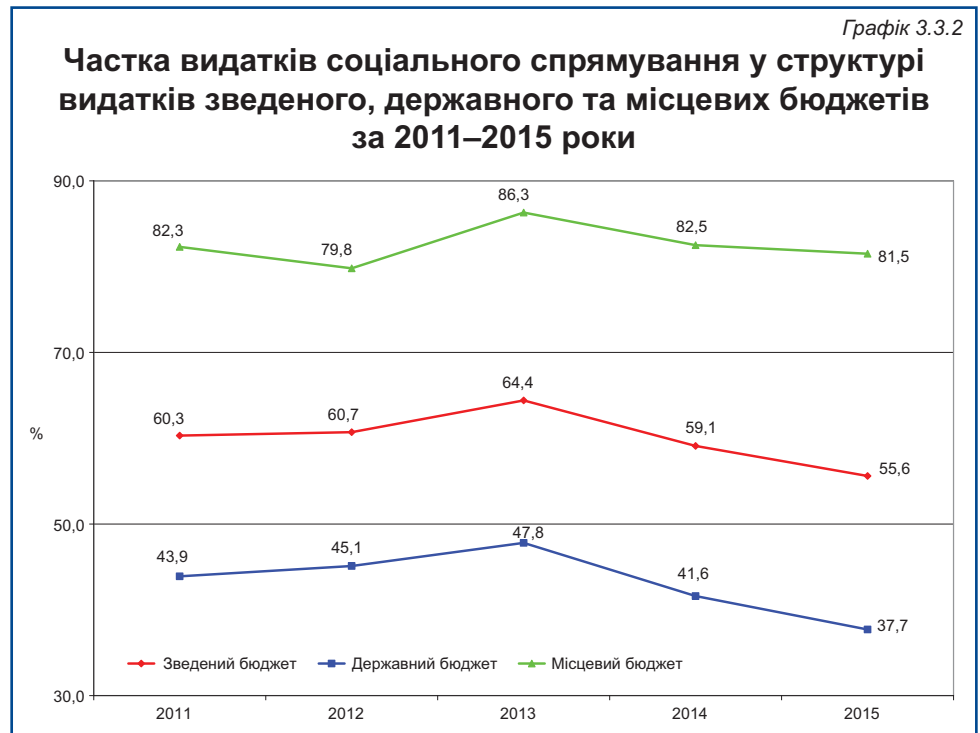
Видатки за грудень традиційно мали найбільше значення порівняно з іншими місяцями.

Видатки соціального спрямування⁸ зведеного бюджету у 2015 році становили 377,7 млрд грн, що більше за аналогічний показник попереднього року на 68,7 млрд грн, або майже на 22,2 %. Їх частка становила 55,6 %, що на 3,5 в. п. нижче, ніж у 2014 році,

⁸ До видатків соціального спрямування належать видатки на охорону здоров'я, освіту, духовний та фізичний розвиток, соціальний захист і соціальне забезпечення (Постанова Кабінету Міністрів України від 13.05.2011 р. № 3358).

і це найнижче значення за останні три роки (див. графік 3.3.2). Частки видатків зведеного бюджету на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист та соціальне забезпечення й духовний та фізичний розвиток зменшилися, відповідно, на 2,3 в. п., 0,5 в. п., 0,4 в. п. та 0,3 в. п. і становили 5,2 %, 2,0 %, 18,0 % та 2,0 % відповідно.

Із графіка 3.3.2 видно, що місцеві бюджети спрямовують у соціально-культурну сферу значно більшу частку видатків, ніж державний бюджет. Це пояснюється структурою витрат місцевих бюджетів, згідно з Бюджетним кодексом України. У 2015 році частка цих видатків місцевих бюджетів знизилася щодо показника попереднього року на 1,0 в. п. і становила 81,5 %.

Таке зменшення частки відбулося через суттєвіші темпи зростання видатків на загальнодержавні функції та охорону навколишнього природного середовища (див. таблицю 3.3.2). У 2015 році їх обсяг у загальному обсязі видатків місцевих бюджетів досяг 117,6 млрд грн та 5,5 млрд грн відповідно.

З графіка видно, що частка видатків на соціально-культурну сферу знизилася на 3,5 в. п. до 55,6 %. Таке зменшення пов'язано із збільшенням видатків на загальнодержавні функції — на 17,3 % (або на 2,6 в. п.) та оборону — на 7,7 % (або на 2,4 в. п.).

Таблиця 3.3.2

Темпи зростання окремих видів витатків зведеного, державного та місцевих бюджетів за 2013–2015 роки порівняно з попереднім періодом

(%)

Роки Видатки згідно з функціональною класифікацією	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	Зведений бюджет	Державний бюджет	Місцеві бюджети	Зведений бюджет	Державний бюджет	Місцеві бюджети	Зведений бюджет	Державний бюджет	Місцеві бюджети
Разом витатків (без урахування міжбюджетних трансфертів), з них на:	102,7	106,0	98,6	103,4	104,1	102,4	130,0	134,5	123,9
– житлово-комунальне господарство	38,4	25,5	38,7	231,1	115,2	232,6	88,2	19,3	88,6
– загальнодержавні функції	113,0	113,8	109,7	124,5	131,4	95,0	153,1	156,6	131,8
– оборону	102,5	102,5	108,5	184,3	184,4	182,8	190,1	190,1	437,3
– охорону навколишнього природного середовища	105,6	111,1	85,9	62,2	56,5	87,9	158,8	156,1	168,2
– охорону здоров'я	105,3	113,4	10,4	92,7	81,3	95,6	124,4	109,3	127,9
– духовний і фізичний розвиток	100,2	93,1	10,9	101,4	95,3	105,1	117,1	135,9	107,0
– освіту	103,9	102,3	104,6	94,9	92,7	95,8	114,1	105,3	117,6
– соціальний захист і соціальне забезпечення	115,8	117,7	112,9	95,1	91,0	101,6	127,8	128,7	126,5

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ

Рівень виконання річного плану **витатків Державного бюджету України з урахуванням міжбюджетних трансфертів** збільшився на 3,2 в. п. щодо минулорічного показника і становив 96,2 %. При цьому загальний обсяг витатків збільшився порівняно з 2014 роком на 34,1 % і становив 576,8 млрд грн (див. таблицю 3.3.1).

Видатки Державного бюджету України без урахування міжбюджетних трансфертів склали 402,9 млрд. грн., що більше минулорічного показника на 103,4 млрд грн, або на 34,5 %. Рівень виконання річного плану становив 95,2 %, що на 3,0 в. п. вище минулорічного.

Із загального фонду було профінансовано 371,4 млрд грн, що на 46,0 % більше відповідного показника 2014 року і становить 97,8 % річних планових призначень, зі спеціального фонду — 31,4 млрд грн, що менше показника попереднього року на 30,4 %. Рівень виконання річного плану за спеціальним фондом становить 72,5 % (за 2014 рік — 74,6 %).

Зменшилася майже удвічі частка витатків спеціального фонду державного бюджету щодо минулорічного показника (див. графік 3.3.3). Зазначене пов'язано, в основному, з перенесенням зі спеціального до загального фонду бюджету частини надходжень, зокрема, тих, що були джерелом формування дорожнього фонду, що спричинило зменшення витатків на дорожнє господарство на 13,6 млрд грн порівняно з минулим роком. Крім того, на 2015 рік не заплановані витатки на соціальний захист пенсіонерів за рахунок спеціального фонду, тоді як у 2014 році вони становили 6,7 млрд грн.

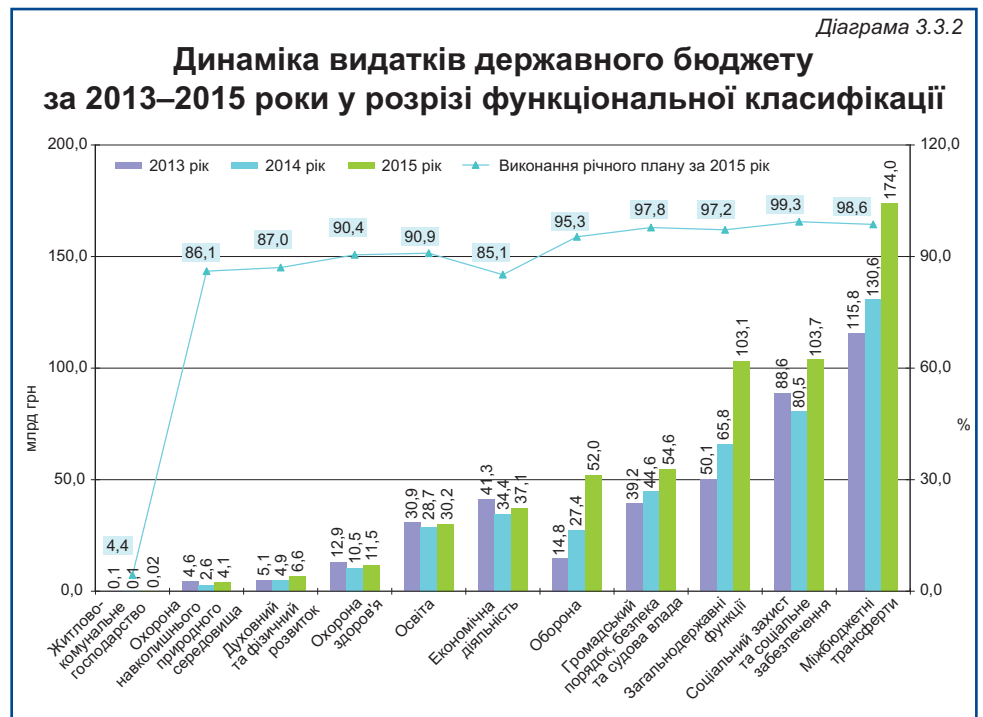

ВИДАТКИ ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

На зменшення частки видатків спеціального фонду також вплинуло зменшення на 13,0 млрд грн видатків на міжбюджетні трансферти. За 2014 рік вони склали 13,8 млрд грн, тоді як у 2015 році — тільки 0,8 млрд грн. Таке зменшення відбулося через суттєве скорочення видатків за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, опалення та постачання гарячої води, послуги з централізованого водопостачання, водовідведення. У 2014 році на вказані цілі було витрачено у 17,7 раз або на 11,7 млрд грн більше коштів.

Порівняно з показниками минулого року найбільше зростання видатків у номінальному вираженні відбулося за такими напрямками (див. діаграму 3.3.2):

- міжбюджетні трансферти — на 43,4 млрд грн, або на 33,2 %;
- загальнодержавні функції — на 37,3 млрд грн, або на 56,6 %, у складі яких видатки на обслуговування боргу — на 36,5 млрд грн, або на 76,1 %;
- оборона — на 24,6 млрд грн, або на 90,1 %;
- соціальний захист та соціальне забезпечення — на 23,2 млрд грн, або на 28,7 %.

Найвищі показники виконання річного плану демонструють видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (99,3 %), міжбюджетні трансферти (98,6 %), громадський порядок, безпеку та судову владу (97,8 %), загальнодержавні функції (97,2 %), а також видатки на оборону (95,3 %) (див. діаграму 3.3.2).

Низький рівень виконання, як і в попередньому році, спостерігається за видатками на житлово-комунальне господарство (4,4 %).

У структурі видатків спостерігається зростання часток видатків на оборону, загальнодержавні функції та дуже незначно — на охорону навколишнього природного середовища і зменшення часток інших видатків державного бюджету, в тому числі й видатків соціального спрямування (див. таблицю 3.3.3). Приріст спостерігається майже за всіма видатками, винятком є видатки на житлово-комунальне господарство що скоротилися на 90 млн грн, а темпи приросту щодо відповідного минулорічного показника впав на 95,8 в. п. порівняно з 2014 роком.

Таблиця 3.3.3

**Видатки державного бюджету за 2013–2015 роки
у розрізі функціональної класифікації видатків та кредитування**

Роки Видатки згідно з функціональною класифікацією	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Частка факт., %	План, млн грн	Факт, млн грн	Частка факт., %	План, млн грн	Факт, млн грн	Частка факт., %
Загальнодержавні функції, з них:	52 527,5	50 101,1	12,4	68 503,2	65 836,5	15,3	106 070,3	103 097,0	17,9
• обслуговування боргу	32 558,0	31 677,1	7,9	48 329,9	47 976,7	11,2	85 669,3	84 505,4	14,6
Оборона	16 160,7	14 84,0	3,7	28 472,1	27 363,3	6,4	54 568,5	52 005,0	9,0
Громадський порядок, безпека та судова влада	41 282,2	39 190,9	9,7	46 712,6	44 617,2	10,4	55 836,5	54 601,3	9,5
Охорона навколишнього природного середовища	8 285,1	4 595,0	1,1	3 849,1	2 597,4	0,6	4 709,8	4 053,0	0,7
Житлово-комунальне господарство	127,7	96,9	0,0	149,9	111,5	0,03	493,0	21,5	0,004

Роки Видатки згідно з функціональною класифікацією	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Частка факт., %	План, млн грн	Факт, млн грн	Частка факт., %	План, млн грн	Факт, млн грн	Частка факт., %
Охорона здоров'я	14 052,6	12 879,3	3,2	11 801,5	10 475,8	2,4	12 660,5	11 450,3	2,0
Духовний та фізичний розвиток	5 531,3	5 111,9	1,3	5 458,1	4 871,8	1,1	7 604,8	6 619,2	1,1
Освіта	33 580,7	30 943,1	7,7	32 154,1	28 674,6	6,7	33 208,0	30 184,8	5,2
Соціальний захист та соціальне забезпечення, з них:	89 328,7	88 547,3	21,9	87 375,0	80 549,1	18,7	104 381,2	103 700,9	18,0
• соціальний захист пенсіонерів	82 233,6	83 233,6	20,6	81 729,7	75 813,9	17,6	94 811,6	94 811,6	16,4
Економічна діяльність, у т.ч.:	50 088,8	41 299,2	10,2	40 478,6	34 410,8	8,0	43 626,7	37 135,4	6,4
• сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство	9 550,3	8 560,7	2,1	6 973,1	5 759,1	1,3	5 312,2	4 732,8	0,8
• паливно-енергетичний комплекс	16 241,9	15 389,2	3,8	10 164,8	9 335,8	2,2	3 564,9	1 889,6	0,3
• транспорт	17 930,0	14 202,6	3,5	16 860,6	14 428,9	3,4	25 562,9	23 104,2	4,0
• інші видатки на економічну діяльність	6 366,6	3 146,7	1,0	6 480,1	4 887,0	1,1	9 186,6	7 408,8	1,3
Міжбюджетні трансферти	121 965,6	115 848,3	28,7	137 588,4	130 600,7	30,4	176 403,9	173 980,0	30,2
Усього	432 930,9	403 456,0	100,0	462 542,6	430 108,8	100,0	599 563,4	576 848,3	100,0

У таблиці 3.3.4 представлено структуру зменшення та збільшення видатків за основними напрямками.

Таблиця 3.3.4

Порівняння видатків державного бюджету за 2014–2015 роки за функціональною класифікацією видатків та кредитування

Найменування показників згідно з функціональною класифікацією видатків та кредитування	Виконано за 2014 рік, млн грн	Виконано за 2015 рік, млн грн	Зміна показника (+/-) 2015 року проти 2014 року, млн грн	Структура збільшення видатків 2015 року проти 2014 року, %	Темпи зростання видатків 2015 року проти 2014 року, %
УСЬОГО ВИДАТКІВ, в тому числі:	430 217,8	576 848,3	146 630,5	x	134,1
Зменшення видатків, усього, у т.ч.:	27 915,8	15 663,0	-12 252,9	100,0	56,1
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері державного управління	3 267,1	3 114,9	-152,2	1,2	95,3
Проведення виборів та референдумів	1 388,6	116,0	-1 272,6	10,4	8,4
Сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство	5 759,0	4 732,8	-1 026,2	8,4	82,2
Паливно-енергетичний комплекс	9 335,8	1 889,6	-7 446,2	60,8	20,2
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки в галузях економіки	842,9	834,6	-8,3	0,1	99,0
Комунальне господарство	111,5	21,5	-90,0	0,7	19,3
Медична продукція та обладнання	4,3	,0	-4,3	0,03	0,0
Лікарні та санаторно-курортні заклади	5 492,3	4 473,5	-1 018,8	8,3	81,5
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері духовного та фізичного розвитку	38,0	29,5	-8,4	0,07	77,8
Інша діяльність у сфері духовного та фізичного розвитку та інформації	31,2	28,8	-2,4	0,02	92,2
Загальна середня освіта	193,7	187,7	-6,0	0,05	96,9
Професійно-технічна освіта	1 321,2	124,6	-1 196,6	9,8	9,4
Позашкільна освіта та заходи із позашкільної роботи з дітьми	110,6	92,9	-17,6	0,1	84,1
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту	19,8	16,6	-3,2	0,03	83,8
Збільшення видатків, усього, у т.ч.:	402 302,0	561 185,4	158 883,4	100,0	139,5
Вищі органи державного управління, органи місцевої влади та місцевого самоврядування, фінансова та зовнішньополітична діяльність; Інші загальні функції державного управління	13 193,4	15 360,8	2 167,3	1,4	116,4
Обслуговування боргу	47 976,7	84 505,4	36 528,6	23,0	176,1
Оборона	27 363,4	52 005,0	24 641,6	15,5	190,1

Найменування показників згідно з функціональною класифікацією видатків та кредитування	Виконано за 2014 рік, млн грн	Виконано за 2015 рік, млн грн	Зміна показника (+/-) 2015 року проти 2014 року, млн грн	Структура збільшення видатків 2015 року проти 2014 року, %	Темпи зростання видатків 2015 року проти 2014 року, %
Громадський порядок, безпека та судова влада	44 619,0	54 601,3	9 982,3	6,3	122,4
Транспорт	14 428,9	23 104,2	8 675,3	5,5	160,1
Охорона навколишнього природного середовища	2 597,0	4 053,0	1 455,9	0,9	156,1
Фізична культура і спорт	2 452,2	3 647,5	1 195,3	0,8	148,7
Вища освіта	25 528,2	27 951,3	2 423,1	1,5	109,5
Соціальний захист пенсіонерів	75 813,9	94 811,6	18 997,7	12,0	125,1
Допомога у вирішенні житлового питання	447,6	1 434,5	986,9	0,6	320,5
Соціальний захист інших категорій населення	2 503,3	5 073,8	2 570,5	1,6	202,7
Інші галузі економіки	2 819,2	5 070,1	2 250,9	1,4	179,8
Інша економічна діяльність, в т.ч. інша діяльність у сферах охорони здоров'я та соціального захисту	3 408,3	5 335,4	1 927,2	1,2	156,5
Міжбюджетні трансферти	130 600,9	173 980,0	43 379,1	27,3	133,2
Інше збільшення видатків	8 549,8	10 251,5	1 701,7	1,0	119,9

Як свідчать дані таблиці 3.3.5, зростання відбулося майже за всіма статтями поточних видатків. Як і в минулому році, скоротилися видатки на субсидії і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям) (на 40,7 %). За рахунок цього частка поточних видатків у загальній сумі видатків зменшилася на 1,3 в. п. до 97,0 %. Слід зазначити, що за захищеними статтями видатків знизилися тільки видатки на виплату стипендій — на 84,2 %.

Таблиця 3.3.5

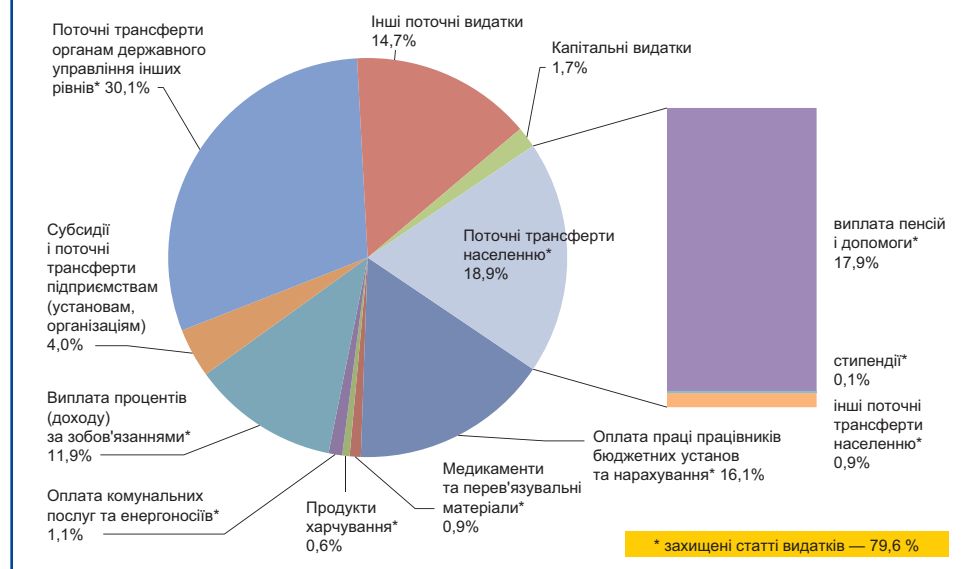
Видатки державного бюджету (з міжбюджетними трансфертами) за 2013–2015 роки у розрізі економічної класифікації

Роки Видатки згідно з економічною класифікацією	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %
Поточні видатки	403 147,4	385 611,8	95,7	445 430,6	422 825,5	94,9	573 658,7	559 367,9	97,5
Оплата праці працівників бюджетних установ	48 790,7	48 632,7	99,7	59 948,7	52 553,9	87,7	61 677,2	61 023,7	98,9
Нарахування на заробітну плату	15 817,8	15 681,0	99,1	16 923,3	16 729,4	98,9	19 135,7	18 829,8	98,4
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	3 730,8	3 625,1	97,2	4 012,4	3 886,9	96,9	5 838,0	5 613,1	96,1
Продукти харчування	1 965,5	1 923,9	97,9	2 597,6	2 490,6	95,9	4 352,7	4 303,2	98,9
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	5 629,4	5 330,3	94,7	5 030,2	4 615,3	91,8	5 904,0	5 577,7	94,5
Обслуговування боргових зобов'язань	35 226,9	34 409,3	97,7	51 582,5	51 018,2	98,9	88 367,9	86 808,4	98,2
Субсидії і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	20 576,9	19 268,8	93,6	18 934,9	17 111,3	90,4	11 934,3	10 138,9	85,0
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	117 513,6	113 227,7	96,4	134 457,1	129 523,0	96,3	172 904,3	171 347,5	99,1
Соціальне забезпечення, у т. ч.:	88 535,5	88 404,2	99,9	87 919,7	81 492,1	92,7	104 434,9	104 051,7	99,6
• виплата пенсій і допомоги	84 508,9	84 505,8	100,0	83 076,6	77 148,9	92,9	95 928,3	95 882,2	100,0
• стипендії	294,9	294,2	99,8	282,2	274,4	97,2	46,2	43,3	93,7
• інші поточні трансферти населенню	3 731,7	3 604,2	96,6	4 560,9	4 068,9	89,2	8 460,4	8 126,2	96,1
Інші поточні видатки	65 360,3	55 108,8	84,3	64 024,1	63 404,8	99,0	99 109,6	91 674,1	92,5
Капітальні видатки, з них:	29 584,1	17 844,2	60,3	15 720,4	7 283,3	46,3	25 318,3	17 480,4	69,0
Капітальне будівництво (придбання)	2 225,3	1 105,2	49,7	1 404,9	730,5	52,0	3 712,2	2 613,7	70,4
Капітальний ремонт, реконструкція та реставрація	3 745,3	1 941,3	51,8	1 553,0	687,5	44,3	3 505,8	2 789,9	79,6
Капітальні трансферти	18 453,8	10 719,7	58,1	8 524,4	2 792,0	32,8	10 661,0	5 862,2	55,0
Нерозподілені видатки	199,4	0,0	0,0	1 391,6	0,0	0,0	586,4	0,0	0,0
Усього видатків (з урахуванням міжбюджетних трансфертів)	432930,9	403 456,0	93,2	462 542,6	430 108,8	93,0	7 439,2	6 214,6	83,5

Структура видатків державного бюджету у розрізі економічної класифікації дещо змінилася порівняно з минулим роком (див. діаграми 3.3.3 і 3.3.4).

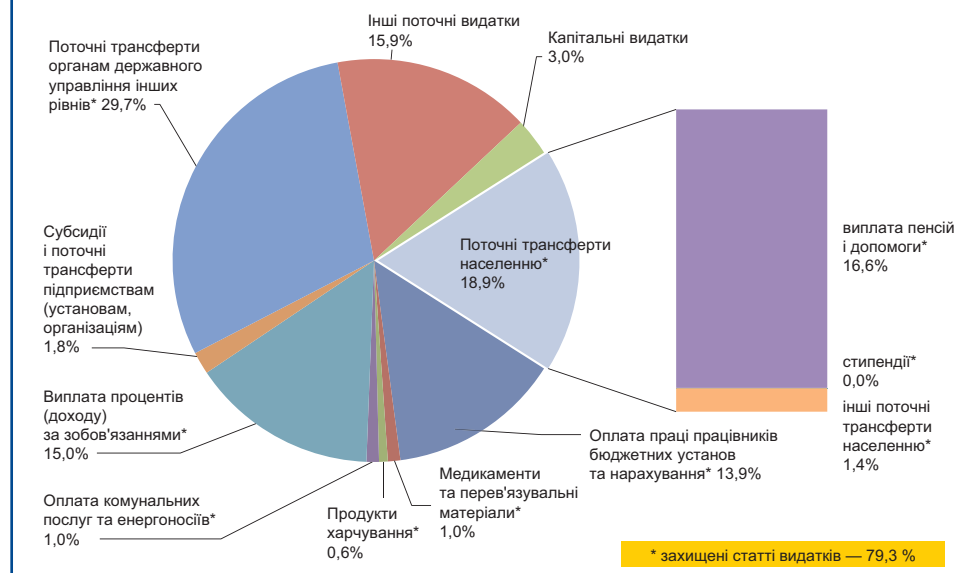
Діаграма 3.3.3

Структура видатків державного бюджету за 2014 рік у розрізі економічної класифікації

Діаграма 3.3.4

Структура видатків державного бюджету за 2015 рік у розрізі економічної класифікації

Із загального обсягу збільшення видатків (153,7 млрд грн) найбільша частка (27,2 %) припадає на поточні трансферти органам державного управління. На обслуговування боргових зобов'язань припадає 23,3 % збільшення, інші поточні видатки — 18,4 %, соціальне забезпечення — 14,7 %, оплату праці й нарахування на заробітну плату — 6,9 %, капітальні видатки — 6,6 %, продукти харчування 1,2 %, медикаменти та перев'язувальні матеріали — 1,1 %, оплату комунальних послуг та енергоносіїв — 0,6 %.

Вищезазначене зумовило зростання питомої ваги відповідних видатків у загальному їх обсязі.

Зміна структури видатків за економічною класифікацією пов'язана, зокрема, з суттєвим збільшенням видатків на здійснення капітальних видатків. Вони становили 17,5 млрд грн, що на 10,2 млрд грн, або у 2,4 раза, більше, ніж у 2014 році. Рівень їх виконання збільшився на 22,7 в. п. і склав 69,0 %.

Частка поточних видатків знизилася до 97,0 %, що відбулось за рахунок збільшення частки капітальних видатків на 1,3 в. п.

Також зменшилася частка видатків на захищені статті, вона становила 79,3 % усіх видатків державного бюджету. Зазначене, зокрема, пов'язано з переданням утримання значної кількості закладів освіти та охорони здоров'я місцевим бюджетам, видатки за якими здійснюються за рахунок відповідних субвенцій із державного бюджету (див. розділ «Міжбюджетні трансферти з державного бюджету до місцевих бюджетів» цього квартального моніторингу).

Виконання видатків за захищеними статтями за 2015 рік склало 98,9 % річного плану, що на 4,5 в. п. більше минулорічного показника.

ВИДАТКИ ЗА ПРОГРАМНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

Стан виконання видаткової частини Державного бюджету України за 2013–2015 роки за програмною класифікацією наведено у додатку А.

У 2015 році виконувалося 548 державних бюджетних програм, або на 74 бюджетні програми менше, ніж у 2014 році. 17 бюджетних програм, затверджених у Державному бюджеті України на загальну суму 5,4 млрд грн, взагалі не фінансувалися. Найбільше — від 90,0 % до 100,0 % — профінансовано 406 бюджетних програм, або 74,1 % від загальної кількості затверджених.

У звітному періоді найбільші обсяги видатків здійснено за такими бюджетними програмами головних розпорядників коштів:

- «Обслуговування державного боргу» (84,5 млрд грн); «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу» (41,9 млрд грн); «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот» (майже 18,0 млрд грн) Міністерства фінансів України;
- «Дотація на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами» (63,1 млрд грн); «Покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України для виплати пенсій» (31,8 млрд грн) Міністерства соціальної політики України;
- «Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам» (44,1 млрд грн); «Підготовка кадрів вищими навчальними за-

кладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики» (17,7 млрд грн) Міністерства освіти і науки України;

- «Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам» (46,2 млрд грн) Міністерства охорони здоров'я України;
- «Забезпечення діяльності Збройних Сил України та підготовка військ» (38,5 млрд грн) Міністерства оборони України;
- «Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування» (17,6 млрд грн) Державного агентства автомобільних доріг України;
- «Забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорона громадського порядку та протидія незаконній міграції» (15,4 млрд грн) Міністерства внутрішніх справ України.

Найбільше від обсягу річного плану профінансовано програми таких головних розпорядників:

- Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення — 100,0 %;
- Національна академія мистецтв України — 100,0 %;
- Генеральна прокуратура України — 99,9 %;
- Управління державної охорони України — 99,9 %.

Найнижчий рівень виконання видатків мав місце за такими розпорядниками:

- Національне антикорупційне бюро України — 26,5 %;
- Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України — 54,4 %.

Фінансування видатків Національного агентства з питань запобігання корупції у 2015 році не розпочалось.

НАДАННЯ КРЕДИТІВ З БЮДЖЕТУ / ПОВЕРНЕННЯ КРЕДИТІВ ДО БЮДЖЕТУ

Обсяг наданих із державного бюджету кредитів становить 7,2 млрд грн, або 45,2 % річного плану, а **обсяг повернутих кредитів** — 4,3 млрд грн, або 89,0 %. Рівень виконання річного плану з надання кредитів зменшився на 33,2 в. п., а з повернення кредитів навпаки збільшився — на 36,8 в. п.

Показники надання і повернення кредитів до Державного бюджету України за три останні роки відображено у таблиці 3.3.6.

Таблиця 3.3.6

Показники надання і повернення кредитів з / до бюджету за 2013–2015 роки

Роки Показники	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	Річний план, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %	Річний план, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %	Річний план, млн грн	Факт, млн грн	Виконання, %
Кредитування, у т.ч.:	2 548,7	477,5	x	5 130,2	4 919,4	x	11 189,9	2 950,9	x
– надання кредитів	14 655,1	6 000,0	40,9	8 573,26	6 717,54	78,4	16 018,14	7 248,00	45,2
– повернення кредитів	–12 106,4	–5 522,5	45,6	–3 443,08	–1 798,12	52,2	–4 828,27	–4 297,08	89,0

Найбільше **кредитів** із державного бюджету було надано у сфері економічної діяльності (паливно-енергетичний комплекс, дорожнє господарство), житлово-комунального господарства, соціального захисту та соціального забезпечення, зокрема:

- Міністерству енергетики та вугільної промисловості України за бюджетними програмами «Реконструкція гідроелектростанцій ПАТ «Укргідроенерго»» — 309,4 млн грн; «Підвищення надійності постачання електроенергії в Україні» — 342,5 млн грн; «Будівництво ПЛ 750 кВ Рівненська АЕС — Київська» — 1,7 млрд грн; «Будівництво повітряної лінії 750 кВ Запорізька — Каховська» — 0,9 млрд грн;
- Міністерству освіти і науки України за бюджетною програмою «Надання кредитів на будівництво (придбання) житла для науково-педагогічних та педагогічних працівників» — 1,6 млн грн;
- Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України за бюджетними програмами «Державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» — 53,7 млн грн; «Розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого тепlopостачання України, розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкція та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці» — 169,9 млн грн;
- Міністерству аграрної політики та продовольства України за бюджетними програмами «Надання кредитів фермерським господарствам» — 25,6 млн грн; «Формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду, а також закупівлі матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників» — 12,5 млн грн;
- Державному агентству автомобільних доріг України за бюджетною програмою «Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору» — 1,9 млрд грн;
- Міністерству фінансів України за бюджетною програмою «Виконання державою гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під державні гарантії» — 1,8 млрд грн.

Повернення кредитів, в основному, відбулося за іншою економічною діяльністю, у сфері енергетики та сільського господарства.

У розрізі бюджетних програм найбільше повернення кредитів мало місце за такими головними розпорядниками:

- Міністерство фінансів України за програмами «Повернення безвідсоткових бюджетних позичок, наданих підприємствам державної форми власності на погашення заборгованості із заробітної плати» — 0,1 млн грн; «Повернення безвідсоткових бюджетних позик, наданих у 2004 році підприємствам державної форми власності паливно-енергетичного комплексу та у 2005 році підприємствам та організаціям вугільної промисловості на погашення заборгованості із заробітної плати працівникам» — 0,2 млн грн; «Повернення позик, наданих для фінансування проектів розвитку

за рахунок коштів, залучених державою» — 3,8 млрд грн; «Повернення бюджетних коштів, наданих на поворотній основі на виконання окремих заходів» — 22,5 млн грн;

- Міністерство енергетики та вугільної промисловості України за програмою «Повернення коштів, наданих публічному акціонерному товариству «Укргідроенерго» на поворотній основі для реалізації проектів соціально-економічного розвитку» — 359,1 млн грн;

- Міністерство аграрної політики та продовольства України за програмами: «Повернення коштів, наданих на формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду, а також для закупівлі матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників» — майже 3,0 млн грн; «Повернення бюджетних позичок, наданих на закупівлю сільськогосподарської продукції за державним замовленням (контрактом) 1994–1997 років» — 1,9 млн грн; «Повернення коштів, наданих Міністерству аграрної політики та продовольства України для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі на умовах фінансового лізингу, а також закупівлі племінних нетелів та корів, вітчизняної техніки і обладнання для агропромислового комплексу, з наступною їх реалізацією сільськогосподарським підприємствам на умовах фінансового лізингу» — 3,8 млн грн; «Повернення кредитів, наданих з державного бюджету фермерським господарствам» — 15,1 млн грн; «Повернення коштів у частині відшкодування вартості сільськогосподарської техніки, переданої суб'єктам господарювання на умовах фінансового лізингу» — 16,8 млн грн; «Кошти, що надійдуть у рахунок погашення заборгованості за кредитами, залученими державою або під державні гарантії і наданими для закупівлі сільськогосподарської техніки іноземного виробництва, переданої сільськогосподарським товаровиробникам та іншим суб'єктам господарювання» — 0,4 млн грн;

- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України за програмою «Повернення мікрокредитів, наданих з державного бюджету суб'єктам малого підприємництва» — майже 1,0 млн грн;

- Міністерство освіти і науки України за програмою «Повернення коштів, наданих з державного бюджету для кредитування окремих категорій громадян, які відповідно до чинного законодавства мають право на отримання таких кредитів на будівництво (придбання) житла, та науково-педагогічних і педагогічних працівників, і пеня» — 1,5 млн грн;

- Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України за програмами «Повернення кредитів, наданих з державного бюджету молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, і пеня» — 32,4 млн грн; «Повернення кредитів, наданих з державного бюджету індивідуальним сільським забудовникам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» — 40,4 млн грн.

3.4. ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА 2015 РІК

ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

За даними Державного казначейства України, до загального та спеціального фондів місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) у 2015 році надійшло 294,4 млрд грн, що на 27,1 %, або на 67,8 млрд грн, більше за відповідний показник минулого року.

Без урахування міжбюджетних трансфертів надійшло 120,5 млрд грн, що на 19,4 млрд грн, або на 19,2 %, більше, ніж у 2014 році.

Річний план доходів, затверджений місцевими радами, виконано на 122,4 %. Рівень виконання річного розрахункового показника Міністерства фінансів України склав 111,1 %.

Виконання дохідної частини місцевих бюджетів характеризують дані, наведені у таблиці 3.4.1.

Таблиця 3.4.1

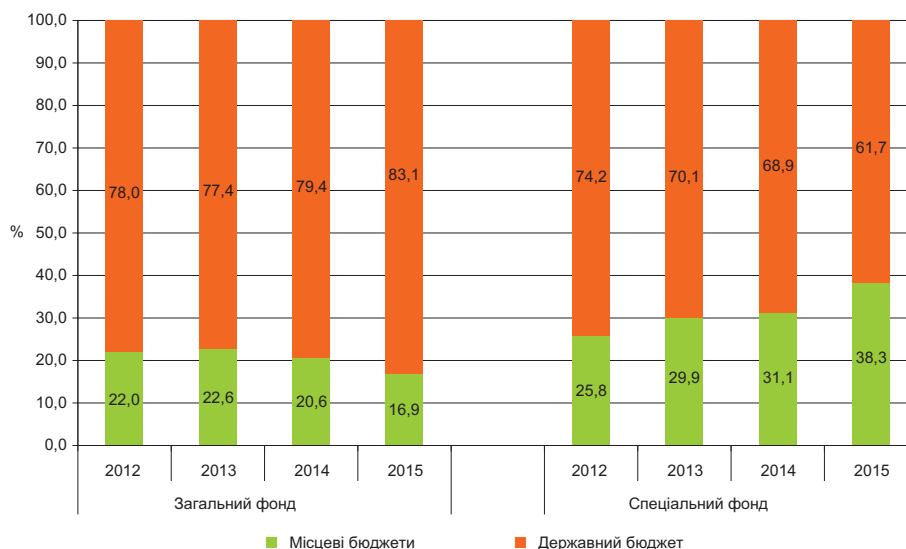
Надходження доходів до місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2013–2015 роки

Доходи	Факт за 2013 рік	Факт за 2014 рік	Розрахункові показники МФУ на 2015 рік	Затверджено місцевими радами на 2015 рік	Факт за 2015 рік	Виконання розрахункових показників МФУ, %	Виконання планів, затверджених місцевими радами, %
Усього, млн грн, у т.ч.:	105 171,1	101 087,6	108 458,3	98 434,7	120 461,7	111,1	122,4
– загальний фонд	84 892,1	80 230,1	89 411,7	89 411,7	101 574,7	113,6	113,6
– спеціальний фонд	20 279,0	20 857,5	19 046,6	9 023,1	18 887,0	99,2	209,3

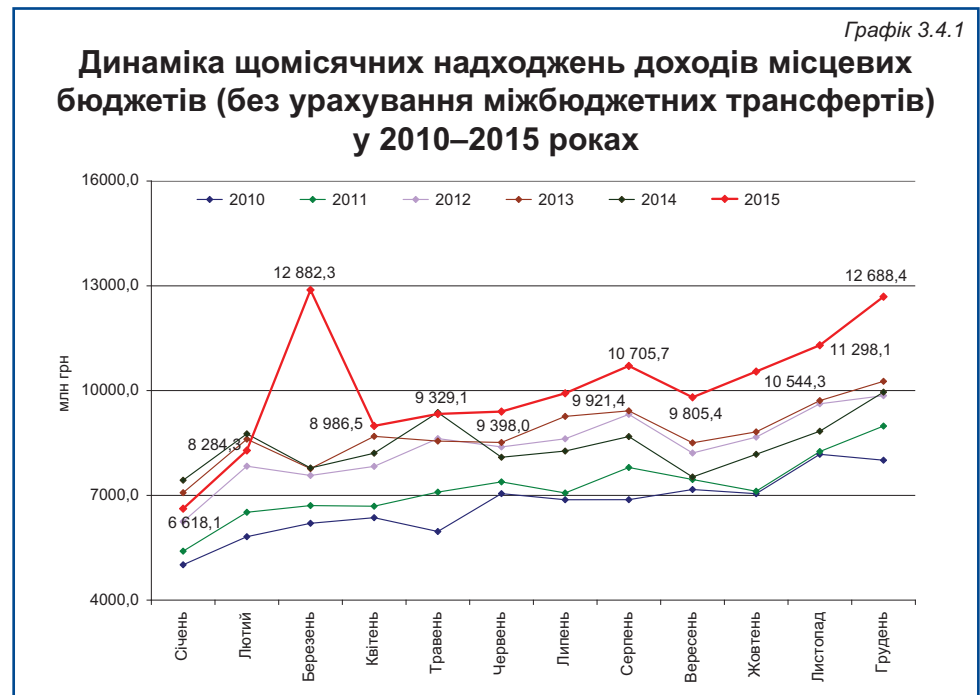
Частка доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті становила 18,5 % (що на 3,7 в. п. менше рівня минулого року). При цьому відбулися зміни у структурі доходів за фондами бюджету (див. діаграму 3.4.1).

Діаграма 3.4.1

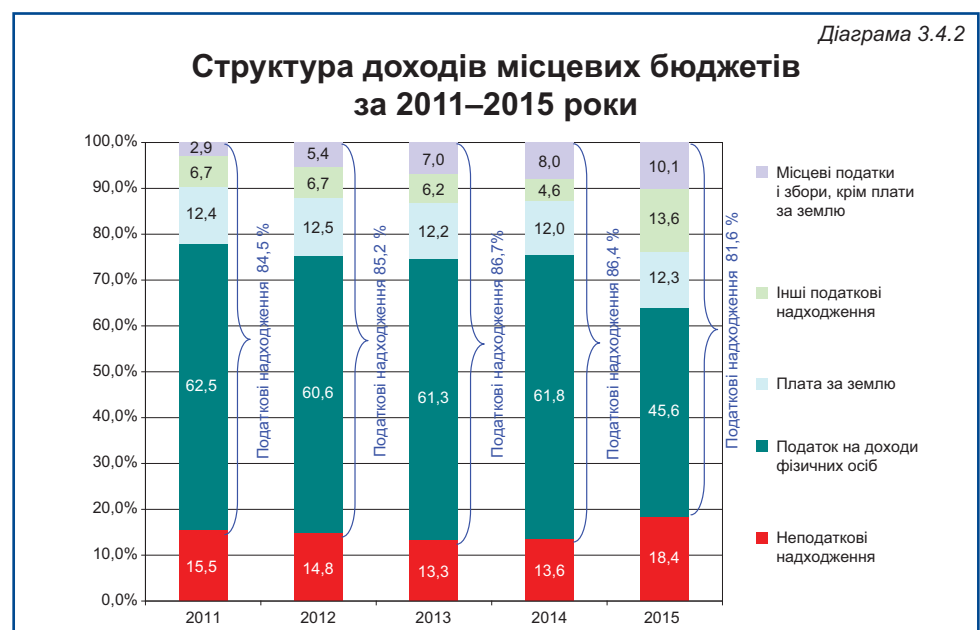
Частка доходів у розрізі фондів державного та місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету за 2012–2015 роки

Динаміка щомісячних надходжень доходів місцевих бюджетів загалом подібна до тенденції останніх років за винятком пікового збільшення обсягу доходів у березні (див. графік 3.4.1).

Структура доходів місцевих бюджетів зазнала суттєвих змін, насамперед через часткове зарахування надходжень податку на доходи фізичних осіб до державного бюджету у розмірі 60 % на території міста Києва та у розмірі 25 % на іншій території України. Саме з цим пов'язане суттєве скорочення частки податку — на 16,3 в. п., з 61,9 % до 45,6 %. Це призвело також і до скорочення частки власне податкових надходжень на 4,8 в. п., до 81,6 %. Інші зміни, які вплинули на структуру доходної частини включали зарахування до місцевих бюджетів 10,0 % податку на прибуток підприємств та запровадження справляння акцизів на місцевому рівні (див. діаграму 3.4.2).

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

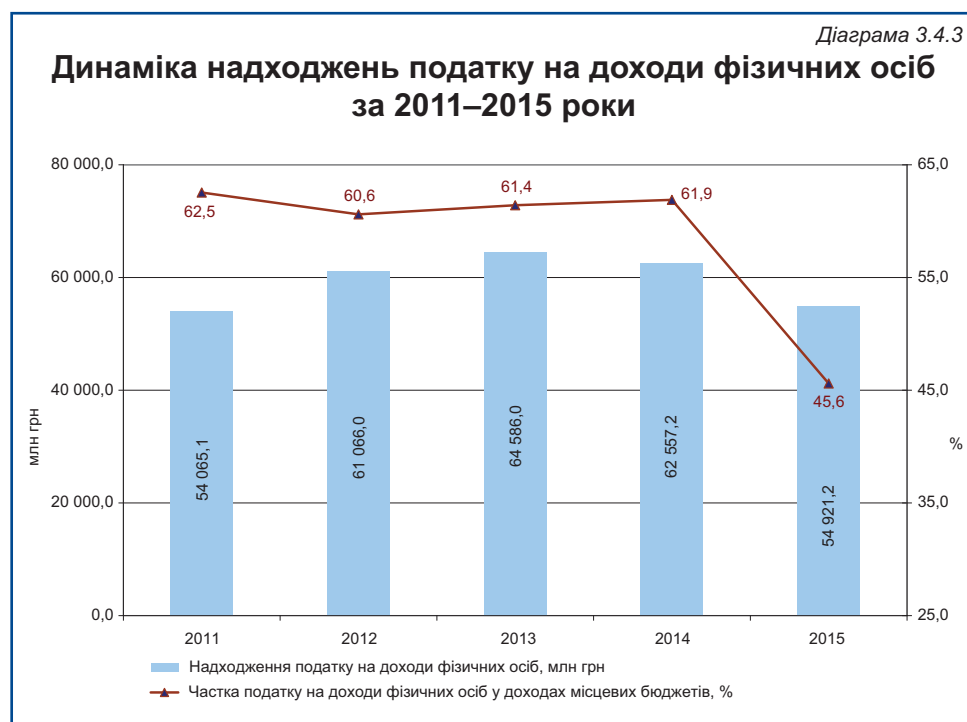
У 2015 році до місцевих бюджетів надійшло 98,2 млрд грн **податкових надходжень**, що на 10,9 млрд грн, або на 12,5 %, більше, ніж у минулому році. Як було зазначено вище, їхня частка в загальній структурі доходів місцевих бюджетів значно скоротилася через перерозподіл з початку 2015 року доходів між державним і місцевими бюджетами, зокрема через часткове зарахування надходжень податку на доходи фізичних осіб до державного бюджету, а також запровадження місцевих акцизів.

Рівень виконання податкових надходжень становив 113,3 % від річного плану. Як і передбачали експерти ІБСЕД, перевиконання річного плану відбулося за всіма основними податковими джерелами наповнення місцевих бюджетів: податком на доходи фізичних осіб, акцизним податком на роздрібний продаж підакцизних товарів, платою за використання природних ресурсів, податком на прибуток підприємств, орендною платою за землю, що сплачується юридичними особами, єдиним податком тощо. Єдиним податковим джерелом, надходження якого виявилися нижчими за заплановані, став екологічний податок (95,1 % від річного плану).

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Податок на доходи фізичних осіб, попри переспрямування його значної частки до державного бюджету, продовжує зберігати позицію найвагомішого за обсягом джерела дохідної частини місцевих бюджетів — 45,6 %. Надходження цього податку склали 54,9 млрд грн, що на 7,6 млрд грн, або на 12,2 %, менше за відповідний показник минулого року.

Динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб відображена на діаграмі 3.4.3.

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК НА РОЗДРІБНИЙ ПРОДАЖ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ

У 2015 рік було запроваджено таке джерело надходжень місцевих бюджетів як **акцизний податок на роздрібний продаж підакцизних товарів**. З цього джерела надійшло 7,7 млрд грн, що становить 6,4 % всіх надходжень місцевих бюджетів.

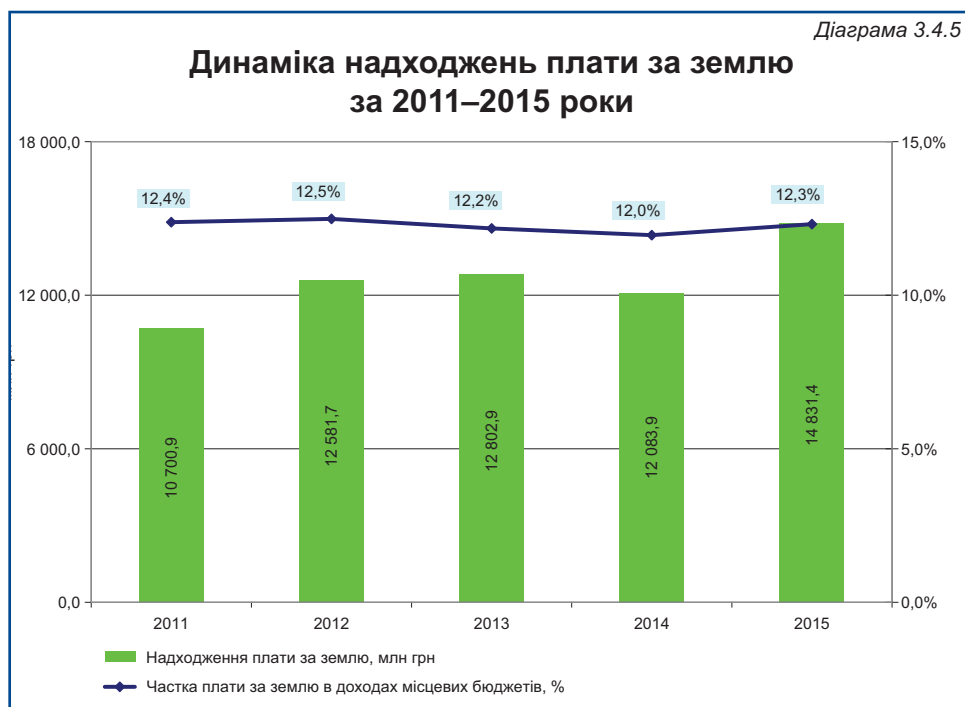
МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

З 2015 року до **місцевих податків і зборів** віднесено також податки на майно, зокрема плата за землю. Завдяки цьому місцеві податки і збори стали другим за обсягом джерелом наповнення місцевих бюджетів. Їхня частка у загальній структурі доходів місцевих бюджетів з урахуванням податків на майно та єдиного податку сягнула 22,4 %, а обсяг — 27,0 млрд грн. (див. діаграму 3.4.4).

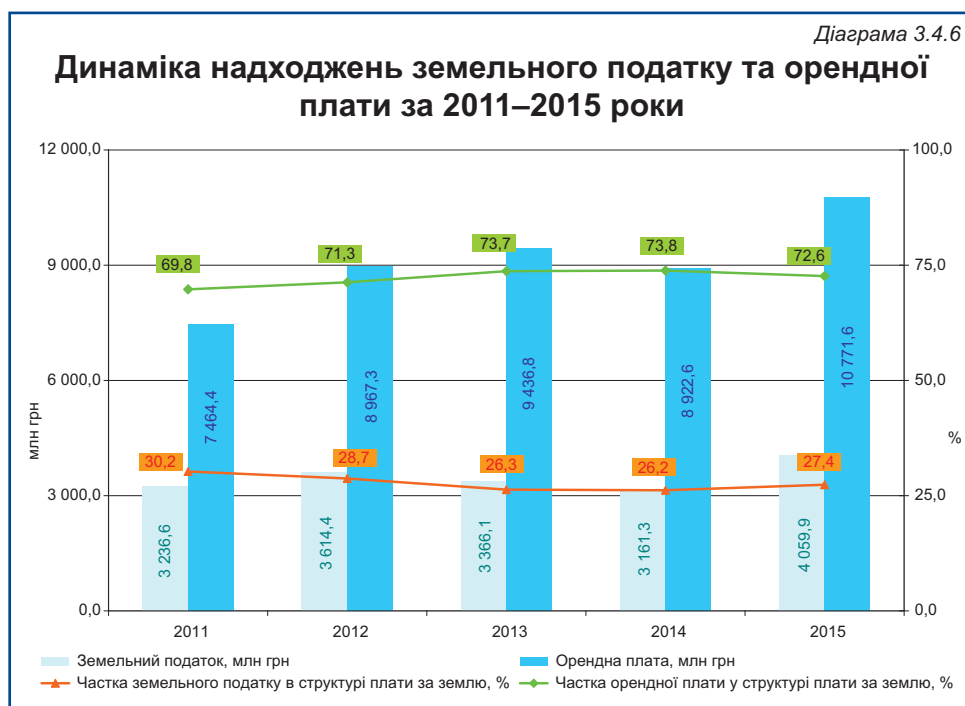

Основним за обсягом джерелом місцевих податків є **плата за землю**⁹. З цього джерела надійшло 14,8 млрд грн, що на 22,7 % більше за відповідний показник минулого року (див. діаграму 3.4.5).

⁹ Після віднесення платежів, які до 2015 року позначалися терміном «плата за землю», до місцевих податків ця назва офіційно не вживається. Тому її використання зумовлена міркуваннями приведення даних у зіставні умови і з огляду на те, що ця назва використовувалась у попередні періоди.

Вперше за останні п'ять років у 2015 році відбулося скорочення на 1,2 в. п. частки орендної плати за землю та відповідне збільшення частки земельного податку (див. діаграму 3.4.6).

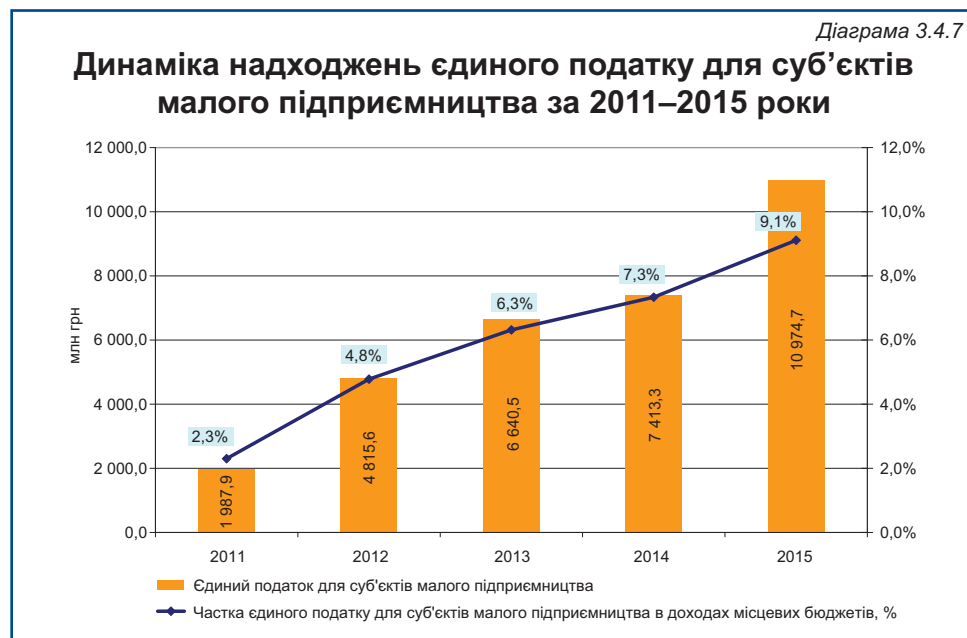

ЄДИНИЙ ПОДАТОК ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Другою істотною складовою місцевих податків і зборів був **єдиний податок**, який надійшов у сумі 11,0 млрд грн, що на 48,0 % більше за обсяги надходжень 2014 року (див. діаграму 3.4.7).

Таке зростання відбулося, в основному, через збільшення кількості платників податку: фізичних осіб та суб'єктів малого підприємництва. Ще однією причиною збільшення обсягу цих надходжень стало віднесення до єдиного податку податку з сіль-

ськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %. Аналогом цього податку у попередні періоди був фіксований сільськогосподарський податок, обсяг якого у 2014 році був незначним і становив 122,2 млн грн.

На діаграмі 3.4.8 представлена динаміка надходжень єдиного податку з юридичних та фізичних осіб.

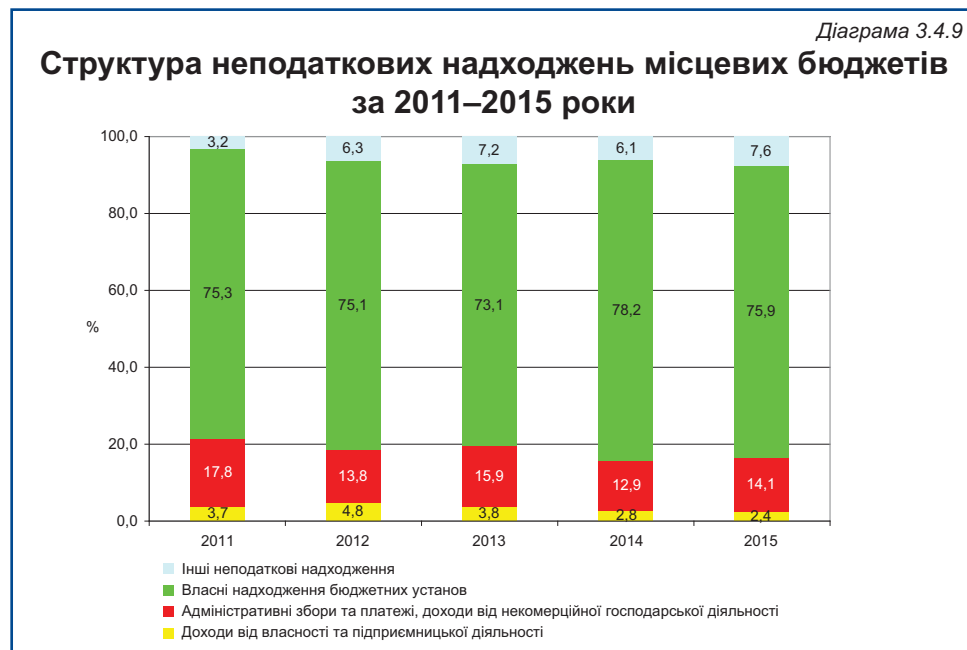

НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

Обсяг **неподаткових надходжень** місцевих бюджетів склав 20,1 млрд грн, що на 64,4 % більше, ніж відповідний показник 2014 року.

У структурі неподаткових надходжень відмічається зменшення частки власних надходжень бюджетних установ та доходів від

власності та підприємницької діяльності на 2,3 та 0,4 в. п. відповідно, водночас частки інших двох складових зросли: адміністративні збори та платежі — на 1,2 в. п., а інші неподаткові надходження — на 1,5 в. п. (див. діаграму 3.4.9).

Найбільшою за обсягом статтею неподаткових надходжень до місцевих бюджетів традиційно є **власні надходження бюджетних установ**. Їх обсяг становив 15,3 млрд грн, що на 5,7 млрд грн, або на 59,5 %, більше аналогічного показника минулого року.

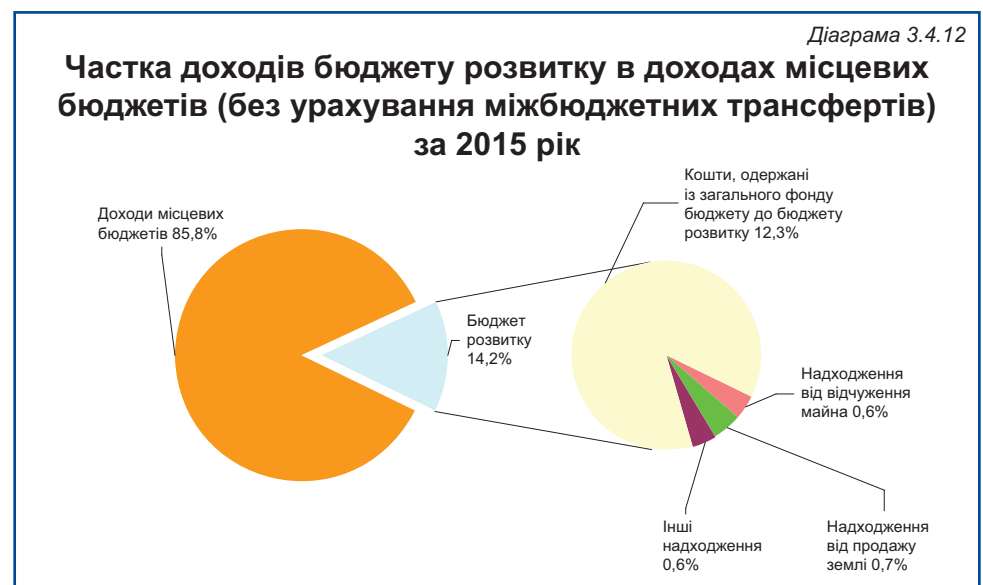
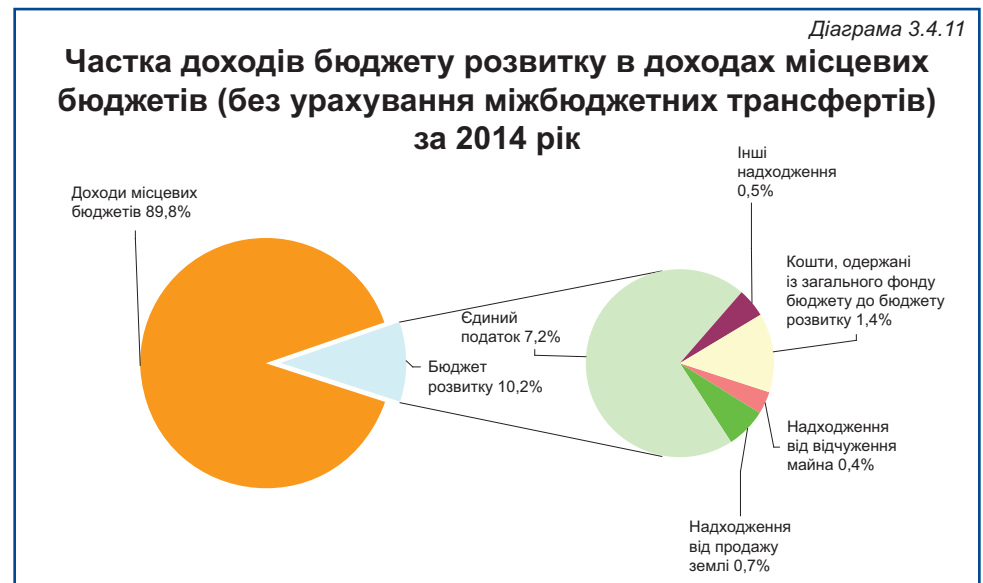
ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ

У 2015 році обсяг **доходів від операцій з капіталом** дещо збільшився порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Вони становили 1,6 млрд грн, що на 29,8 % більше, ніж у 2014 році. Втім, частка доходів від операцій з капіталом у доходах місцевих бюджетів практично не змінилася і становила 1,4 % (див. діаграму 3.4.10).

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ

Доходи бюджету розвитку місцевих бюджетів (з урахуванням коштів, одержаних із загального фонду бюджету до бюджету розвитку) у 2015 році склали 23,3 млрд грн, що більш як удвічі перевищує показник 2014 року. Виключення з переліку джерел наповнення бюджету розвитку єдиного податку, який у 2014 році становив 66,7 % усіх надходжень до цього бюджету було, компенсовано коштами, переданими із загального фонду бюджету до бюджету розвитку (див. діаграми 3.4.11 і 3.4.12).

Основним джерелом наповнення бюджету розвитку стали кошти, одержані із загального фонду бюджету — 89,9 % загального обсягу надходжень бюджету розвитку.

Також значними джерелами доходів були надходження від продажу землі (888,4 млн грн, або 3,7 %) та від відчуження майна, що знаходиться у комунальній власності (725,1 млн грн, або 3,0 %).

Надходження від інших видів доходів склали 3,4 % усіх доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів.

ВИДАТКИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Обсяг видатків місцевих бюджетів (з урахуванням коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) становив 280,1 млрд грн, що більше відповідного показника 2014 року на 24,1 %.

Обсяг видатків місцевих бюджетів (без урахування коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) склав 276,9 млрд грн, що на 23,9 % перевищує показник попереднього року. Рівень виконання планових показників, затверджених місцевими радами на 2015 рік, становив 94,0 %, при цьому за видатками загального фонду — 96,0 %, спеціального фонду — 84,8 %.

Виконання місцевих бюджетів за видатками характеризують дані, наведені у таблиці 3.4.2.

Таблиця 3.4.2

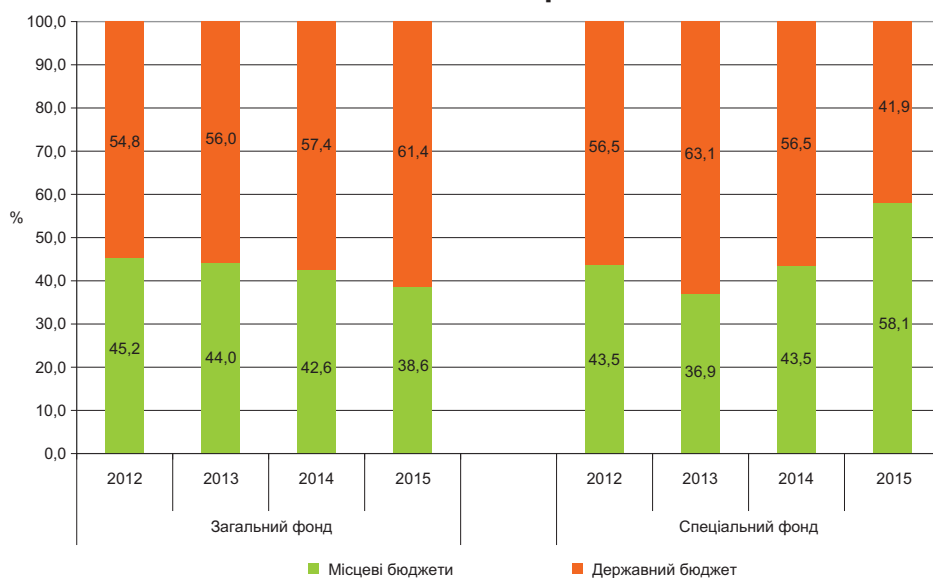
Видатки місцевих бюджетів (без урахування коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) за 2013–2015 роки

Видатки	Факт за 2013 рік	Факт за 2014 рік	Розрахункові показники МФУ на 2015 рік	Затверджено місцевими радами на 2015 рік	Факт за 2015 рік	Виконання розрахункових показників МФУ, %	Виконання планів, затверджених місцевими радами, %
Усього, млн грн, у т. ч.:	218 236,1	223 496,7	260 277,0	294 447,4	276 925,2	106,4	94,0
– загальний фонд	194 900,9	188 765,1	249 702,7	243 101,2	233 359,8	93,5	96,0
– спеціальний фонд	23 335,2	34 731,6	10 574,3	51 346,2	43 565,4	412,0	84,8

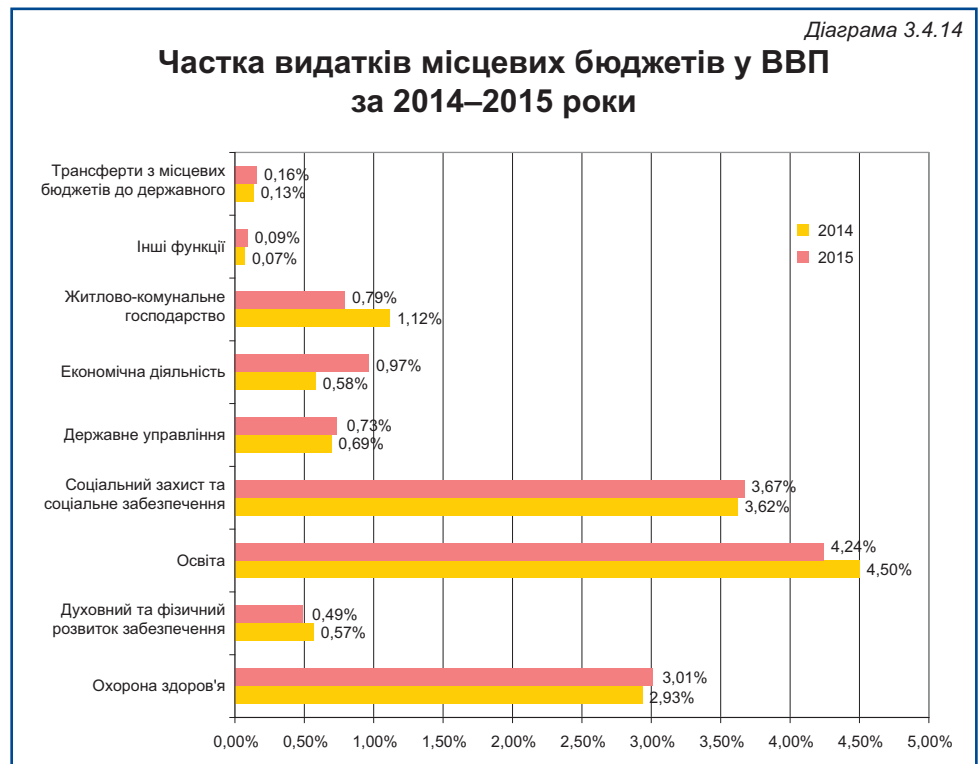
Частка видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті становила 40,7 %, що на 2,0 в. п. менше, ніж аналогічний показник 2014 року. При цьому частка видатків загального фонду порівняно з відповідним періодом попереднього року зменшилася на 4,0 в. п. і склала 38,6%, частка видатків спеціального фонду зросла на 14,6 в. п. до 58,1 % (див. діаграму 3.4.13).

Діаграма 3.4.13

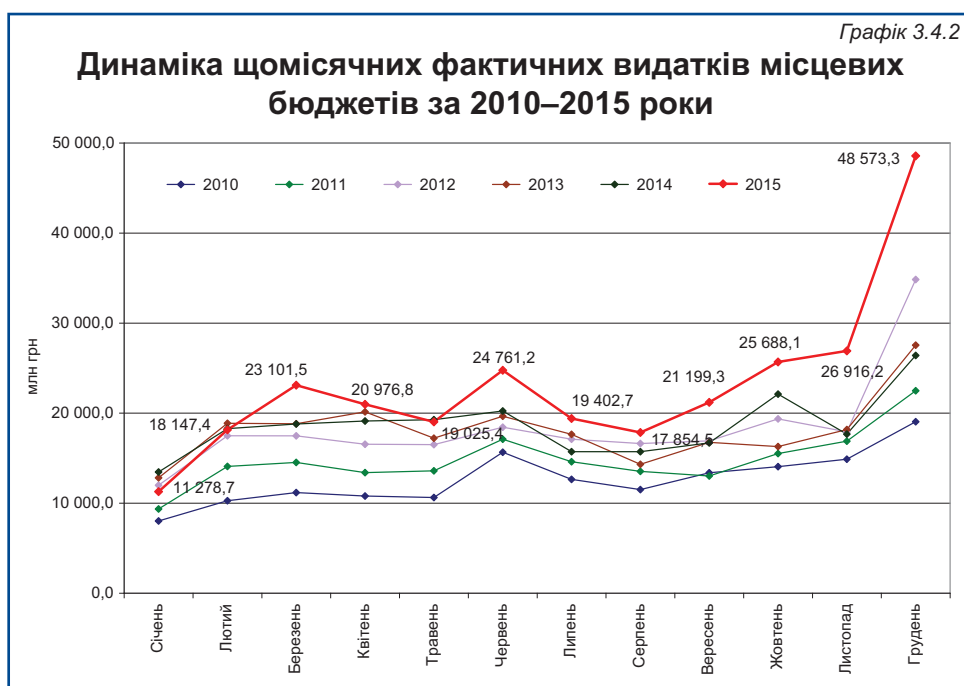
Частки видатків у розрізі фондів державного та місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету за 2012–2015 роки

Рівень перерозподілу ВВП через місцеві бюджети України за даними 2015 року становить 13,99 %, що на 0,09 в. п. менше за відповідний показник попереднього року. Найбільше зростання цього показника спостерігається за видатками на економічну діяльність (+0,39 в. п.). Найбільше скорочення частки відбулося за видатками на житлово-комунальне господарство (на 0,33 в. п.) та на освіту (на 0,26 в. п.) (див. діаграму 3.4.14).

Характер щомісячної зміни обсягів видатків місцевих бюджетів у цілому був подібний до минулорічної динаміки (див. графік 3.4.2). Водночас спостерігалось суттєве зростання обсягу видатків у березні порівняно з відповідним показником 2014 року. Цей приріст відбувся через зростання видатків бюджету м. Київ, що спричинено проведенням операцій з обліку землі, на якій розташовані медичні заклади міста. Такі операції одночасно відображаються як доходи (за власними надходженнями бюджетних установ) і як проведені видатки. За рахунок цього обсяги фактичних надходжень і видатків місцевих бюджетів було збільшено на понад 3,0 млрд грн. Також у червні спостерігалось традиційне щорічне зростання видатків місцевих бюджетів через виплату відпускних працівникам освіти та інших галузей. Наприкінці 2015 року відбулося традиційне зростання видатків темп якого був вище за відповідні показники попередніх років.

ЗАГАЛЬНИЙ ТА СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД

Обсяг видатків загального фонду місцевих бюджетів становив 233,4 млрд грн. Порівняно з відповідним показником минулого року він збільшився на 23,6 %. Виконання планових річних показників, затверджених місцевими радами, становить 96,0 %, що на 7,3 в. п. нижче минулорічного показника.

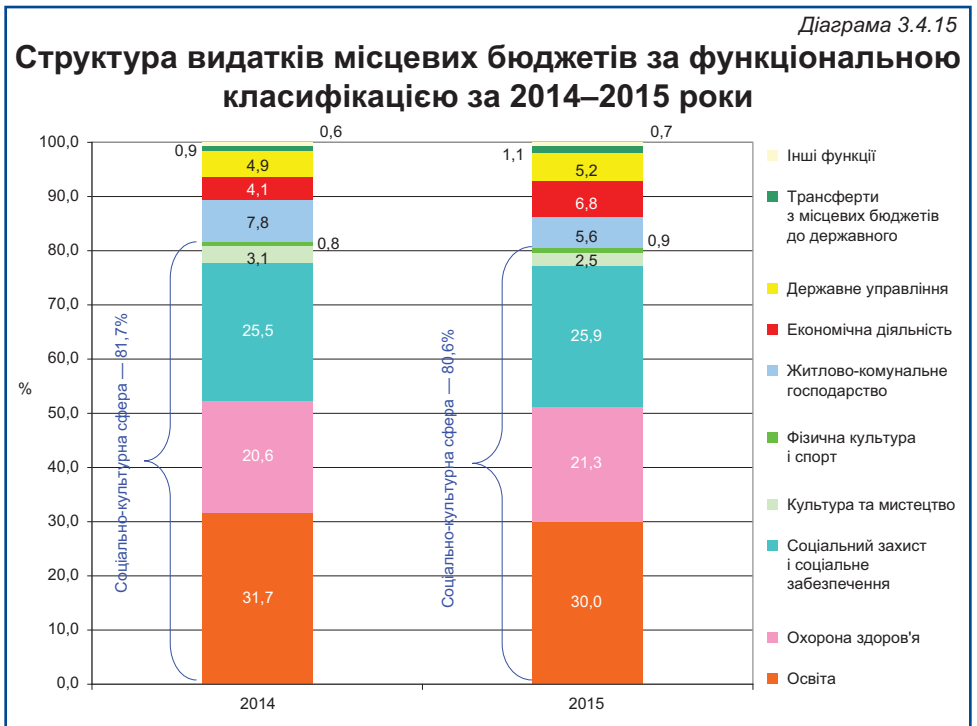
СТРУКТУРА ВИДАТКІВ ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

Видатки спеціального фонду місцевих бюджетів профінансовано у сумі 43,6 млрд грн, що на 25,4 % більше, ніж аналогічний показник попереднього року. Рівень виконання планових річних показників, затверджених місцевими радами, склав 84,8 %, що на 18,0 в. п. більше рівня 2014 року.

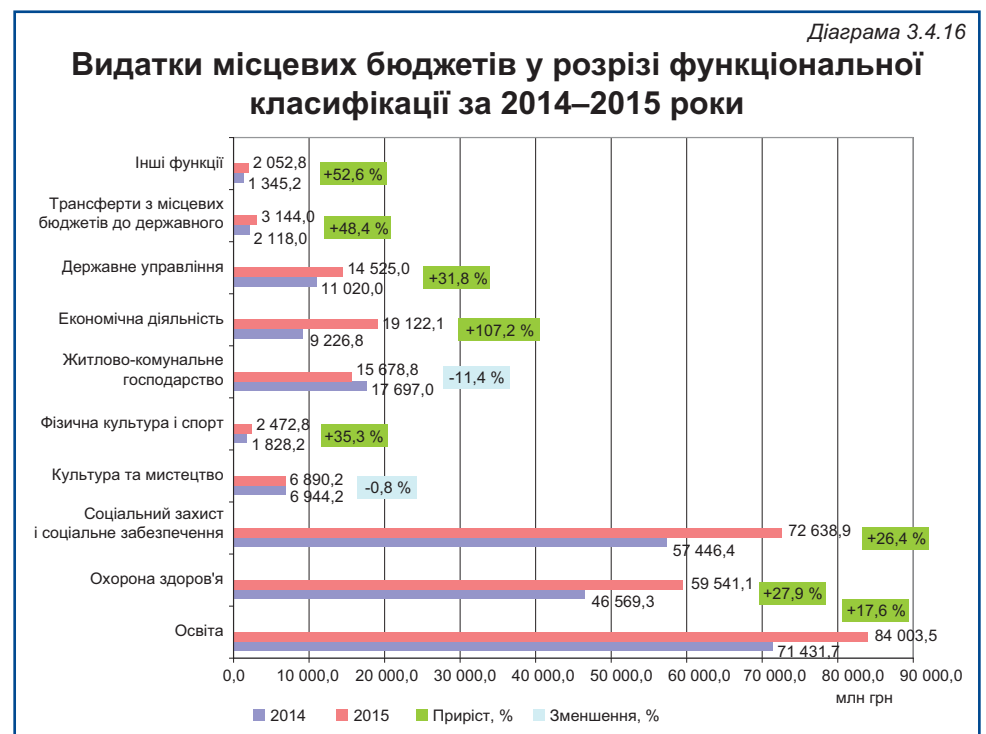
Більшість видатків місцевих бюджетів традиційно спрямовується на соціально-культурну сферу (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист і соціальне забезпечення, культура та мистецтво, фізична культура і спорт). У звітному періоді сукупна частка цих видатків у структурі видатків місцевих бюджетів складала 80,6 %, що на 1,1 в. п. менше рівня відповідного періоду попереднього року (див. діаграму 3.4.15).

У структурі видатків місцевих бюджетів за функціональною класифікацією найбільші зміни відбулися за видатками на економічну діяльність — їх частка зросла на 2,7 в. п. і склала 6,8 %. Їх обсяг склав майже 19,1 млрд грн, а зростання відбулося практично за усіма статтями видатків місцевих бюджетів, що спрямовуються на економічну діяльність.

Дещо зросли частки видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення й охорону здоров'я (на 0,4 в. п. та 0,7 в. п. відповідно). Частки видатків на освіту, на культуру та мистецтво зменшилися, відповідно, на 1,7 в. п. та на 0,6 в. п.

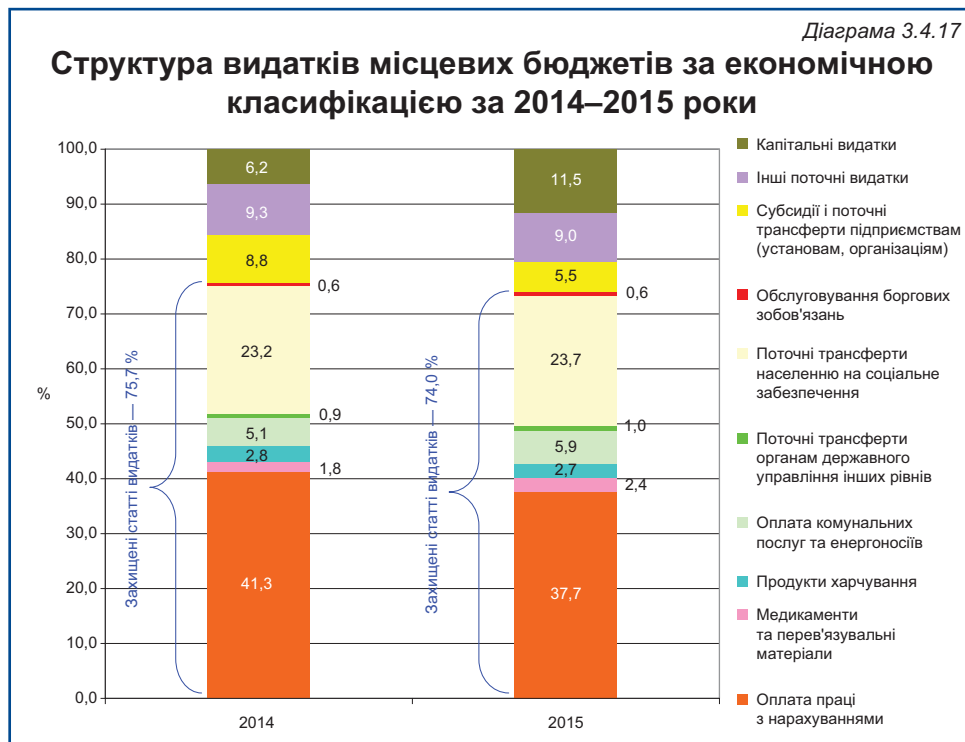
Водночас загальний обсяг видатків на соціально-культурну сферу зріс на 22,4 % і склав 225,5 млрд грн. Серед них найбільшими за обсягом є видатки на освіту — 84,0 млрд грн (або 30,0 % від усіх видатків місцевих бюджетів), соціальний захист і соціальне забезпечення — 72,6 млрд грн (або 25,9 %), охорону здоров'я — 59,5 млрд грн (або 21,3 %) (див. діаграму 3.4.16).

Видатки на державне управління профінансовано у сумі 14,5 млрд грн, що на 31,8 % більше, ніж за 2014 рік. При цьому їх частка у структурі видатків місцевих бюджетів зросла на 0,3 в. п. та становила 5,2 %.

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ ЗА ЕКОНОМІЧНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

У розрізі економічної класифікації 74,0 % усіх видатків місцевих бюджетів припадало на захищені статті, що менше за відповідний показник 2014 року на 1,7 в. п. (див. діаграму 3.4.17).

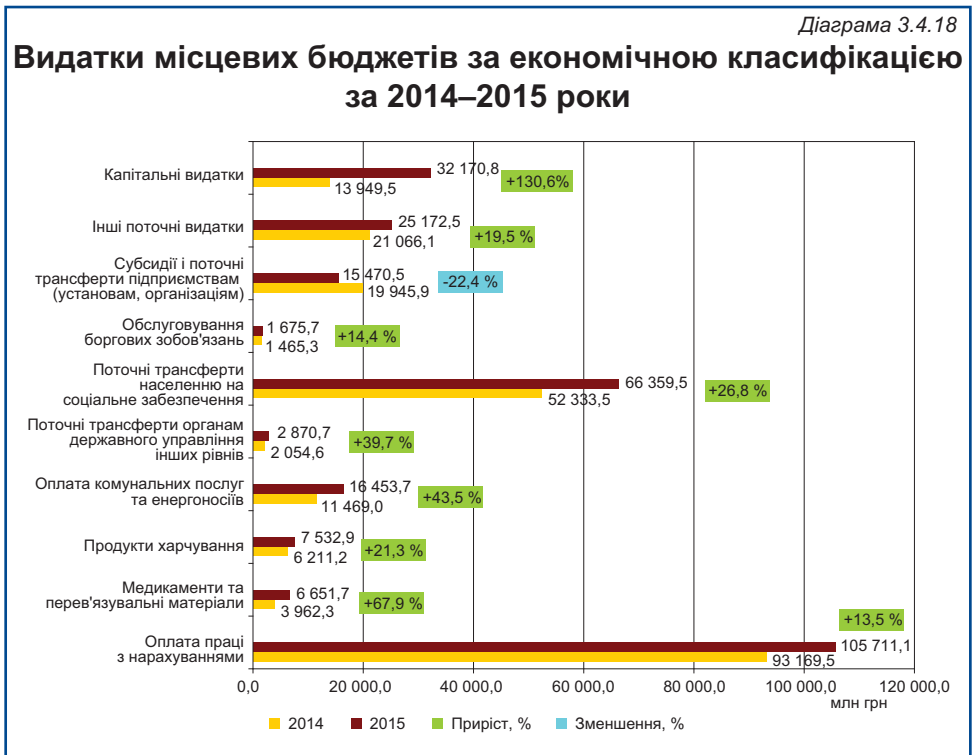

Частка видатків на оплату праці з нарахуваннями традиційно є найбільшою серед усіх видатків місцевих бюджетів. Порівняно з минулим роком вона зменшилась і становила 37,7 % (у 2014 році — 41,3 %). При цьому обсяги цих видатків зросли на 12,5 млрд грн, або на 13,5 %, та склали понад 105,7 млрд грн.

Наступна за обсягом частка видатків місцевих бюджетів припадає на поточні трансферти населенню на соціальне забезпечення — 23,7 %, що на 0,5 в. п. більше, ніж у минулому році.

Ще за одними з вагомих видатків місцевих бюджетів — оплата комунальних послуг та енергоносіїв — частка дещо зросла: до 5,9 %, або на 0,8 в. п.

У цілому поточні видатки місцевих бюджетів становили 247,9 млрд грн, що на 17,1 % більше, ніж за 2014 рік. Капітальні видатки профінансовано у розмірі 32,2 млрд грн, їх обсяги зросли на 18,2 млрд грн, або у 2,3 раза (див. діаграму 3.4.18).

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ДО МІСЦЕВИХ

За даними Державного казначейства України, у 2015 році було перераховано майже 174,0 млрд грн **міжбюджетних трансфертів із державного бюджету до місцевих бюджетів**, що становить 98,6 % річного плану. З них до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 99,1 % річного плану. До спеціального фонду надійшов 48,9 % від запланованого на рік обсягу.

Стан перерахування трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих, характеризують дані, наведені у таблиці 3.4.3.

Таблиця 3.4.3

Міжбюджетні трансферти, що надійшли з державного бюджету до місцевих бюджетів, за 2013–2015 роки

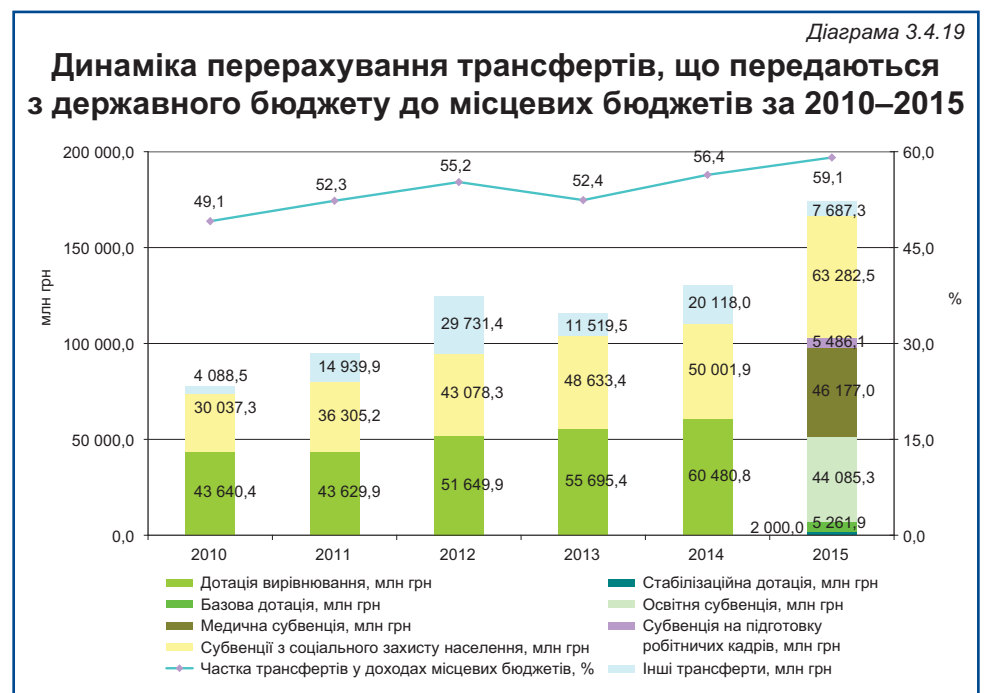
Міжбюджетні трансферти	Факт за 2013 рік	Факт за 2014 рік	План на 2015 рік	Факт за 2015 рік	Виконання плану, %
Усього, млн грн, у т.ч.:	115 848,3	130 600,7	176 403,8	173 980,0	98,6
– загальний фонд	113 116,1	116 782,3	174 802,1	173 196,8	99,1
– спеціальний фонд	2 732,2	13 818,4	1 601,7	783,2	48,9

Особливістю міжбюджетних відносин у 2015 році є їх нова модель, запроваджена змінами до Бюджетного кодексу України, прийнятими законом від 28 грудня 2014 року № 79-VIII.

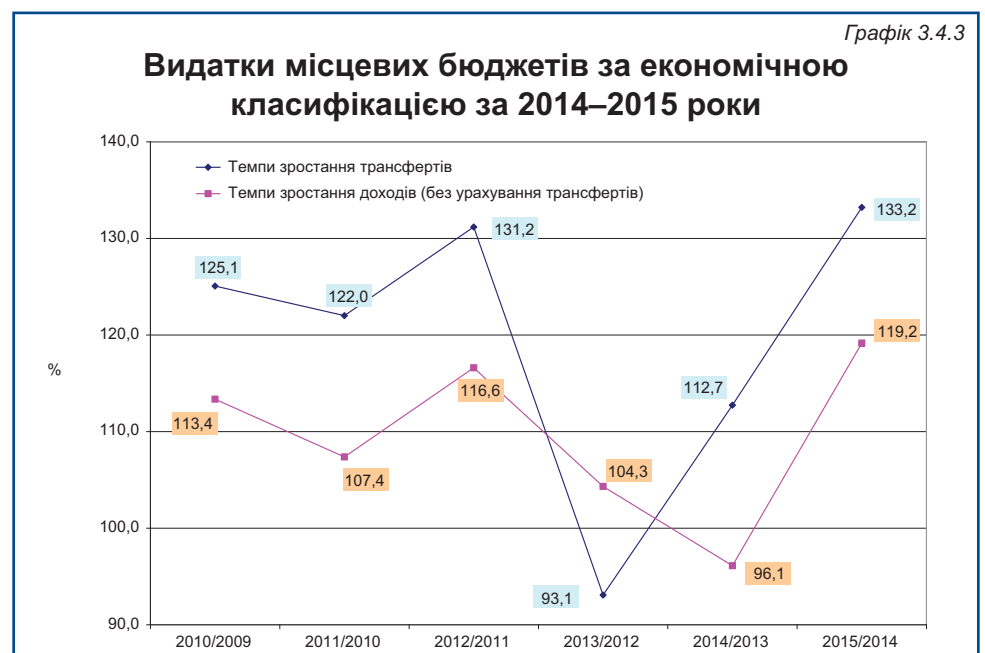
Головною відмінністю нової системи вирівнювання є скасування дотації вирівнювання (вилучення) і запровадження базової (реверсної) дотації, а також освітньої субвенції, субвенції на підготовку робітничих кадрів, медичної субвенції, субвенції на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру.

Цими змінами впроваджено механізм, за якого держава шляхом надання спеціальних трансфертів (субвенцій) повністю бере на себе відповідальність щодо фінансового забезпечення поточних видатків установ медичної та освітньої сфери, що належать до повноважень місцевих бюджетів і складають значний обсяг у їх видатках.

З урахуванням зазначених змін частка міжбюджетних трансфертів у структурі доходів місцевих бюджетів зросла на 2,7 в. п. і становила 59,1 % (див. діаграму 3.4.19). При цьому практично усі трансферти, що надійшли з державного бюджету, спрямовувалися на соціально-культурну сферу.

Приріст обсягів міжбюджетних трансфертів порівняно з попереднім роком склав 33,2 %. Їх зростання відбувалося вищими темпами, ніж доходів місцевих бюджетів (див. графік 3.4.3).

СИСТЕМА ВИРІВНЮВАННЯ

Для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій з початку 2015 року застосовуються базова та реверсна дотації. Базова дотація — це трансферт із державного бюджету до місцевих бюджетів, а реверсна дотація — це кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів.

Нова система вирівнювання залежить від індексу податкоспроможності відповідного бюджету, обчисленого у розрахунку на одного жителя. Нормативним вважається середній рівень таких надходжень по Україні на одного жителя $\pm 10\%$. У разі, якщо такий рівень буде перевищено на 10% , то 50% надлишкових надходжень буде вилучатися до державного бюджету (реверсна дотація). Якщо ж виникне зворотна ситуація і надходження будуть на 10% менші за середній рівень, то з державного бюджету буде компенсовано лише 80% суми, необхідної для досягнення цього рівня.

Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів здійснюється окремо за податком на доходи фізичних осіб та податком на прибуток. Решта доходів місцевих бюджетів вирівнюванню не підлягають і залишаються у повному розпорядженні органів місцевої влади.

Базова дотація за аналізований період була перерахована в обсязі 5,3 млрд грн. Надходження до державного бюджету від перерахування **реверсної дотації** склали 2,7 млрд грн.

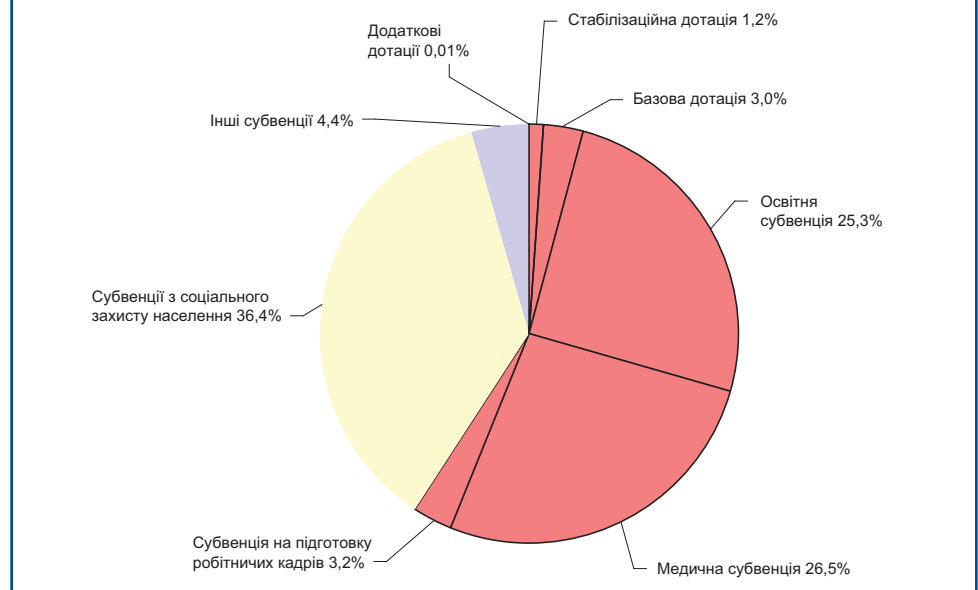
СТРУКТУРА МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ

Загальна частка базової дотації, стабілізаційної дотації, освітньої, медичної субвенцій та субвенції на підготовку робітничих кадрів у загальному обсязі міжбюджетних трансфертів склала $59,2\%$ (у 2014 році дотація вирівнювання становила $46,3\%$) (див. діаграми 3.4.20 та 3.4.21).

Діаграма 3.4.21

Структура трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за 2015 рік

Обсяг зазначених дотацій та субвенцій на 70,3 % більше за минулорічний обсяг дотації вирівнювання.

Традиційно у структурі трансфертів значну частку займають субвенції з соціального захисту населення. За 2015 рік вони склали 36,4 % від усіх міжбюджетних трансфертів, що надійшли з державного бюджету (у 2014 році ця частка становила 38,3 %). При цьому обсяг коштів на зазначені субвенції збільшився порівняно з показником 2014 року на 26,6 % і склав 63,3 млрд грн.

ІНШІ ДОТАЦІЇ

Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» передбачено фінансування:

- стабілізаційної дотації (річний план складає 2,0 млрд грн) — профінансовано 100,0 %;
- додаткової дотації з державного бюджету міському бюджету міста Славутич на забезпечення утримання соціальної інфраструктури міста (річний план складає 10,0 млн грн) — профінансовано 100,0 %;
- додаткової дотації з державного бюджету обласному бюджету Дніпропетровської області на здійснення видатків, пов'язаних з реалізацією заходів щодо підвищення рівня надання суспільних послуг (річний план складає 5,0 млн грн) — профінансовано 100,0 %.

МЕДИЧНА, ОСВІТНЯ ТА СУБВЕНЦІЯ НА ПІДГОТОВКУ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ

На фінансування субвенцій для забезпечення видатків установ медичної та освітньої сфери, які належать до повноважень місцевих бюджетів, було спрямовано 95,7 млрд грн, що складає 100,0 % передбаченого на рік обсягу. Зокрема:

- медична субвенція профінансована у сумі 46,2 млрд грн;
- освітня субвенція — 44,1 млрд грн;
- субвенція на підготовку робітничих кадрів — 5,4 млрд грн.

СУБВЕНЦІЇ ІЗ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Субвенції соціального спрямування за 2015 рік були профінансовані в обсязі 63,3 млрд грн, або 99,4 % річного плану, у т. ч.:

- субвенція на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу — 41,9 млрд грн, що становить майже 100,0 % від плану на рік;

- субвенція на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот — 18,0 млрд грн, або 99,7 % річного плану;

- субвенція на надання пільг з послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг (крім пільг на одержання ліків, зубопротезування, оплату електроенергії, природного і скрапленого газу на побутові потреби, твердого та рідкого пічного побутового палива, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот), на компенсацію втрати частини доходів у зв'язку з відміною податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів та відповідним збільшенням ставок акцизного податку з пального і на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян — 1,7 млрд грн, або 87,3 % річного плану;

- субвенція на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу — 1,1 млрд грн, або 99,4 % річного плану;

- субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною» — 539,0 млн грн, або 89,8 % річного плану.

ІНШІ СУБВЕНЦІЇ

Згідно з даними Державної казначейської служби, крім субвенцій соціального спрямування та нових субвенцій, які впроваджено на заміну дотації вирівнювання (медична, освітня та субвенція на підготовку робітничих кадрів), на 2015 рік передбачено надання місцевим бюджетам 17-ти видів **інших субвенцій** (див. Додаток Б). У цілому їх профінансовано в обсязі 7,7 млрд грн, або 79,7 % від плану на рік. Найбільшими показниками виконання річного плану характеризувалися такі субвенції:

- обласному бюджету Львівської області — на завершення реконструкції Львівського обласного перинатального центру, 45,0 млн грн, або 100,0 % річного плану;

- обласному бюджету Одеської області — на придбання медичного обладнання для Одеської обласної дитячої клінічної лікарні, 19,0 млн грн, або 100,0 % річного плану;
- на часткове фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, які до 2015 року отримували підтримку з Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, — 100,0 млн грн, або 99,5 % річного плану;
- на придбання нових трамвайних вагонів вітчизняного виробництва для комунального електротранспорту — 100,0 млн грн, або 99,2 % річного плану.

ТРАНСФЕРТИ З МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ДО ДЕРЖАВНОГО

До Державного бюджету України з місцевих бюджетів надійшло 3,1 млрд грн міжбюджетних трансфертів, що на 48,4 % більше за відповідний показник попереднього року.

Реверсна дотація становила 2,7 млрд грн, або 73,2 % від запланованого показника на рік. Крім того, до складу міжбюджетних трансфертів, що надаються з місцевих бюджетів, входять субвенції на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів. Такі субвенції перераховано в обсязі 476,3 млн грн, що у 2,9 раза більше, ніж за 2014 рік.

У цілому загальний обсяг трансфертів до державного бюджету щодо аналогічних показників 2014 року збільшився на 1,0 млрд грн і склав 1,1 % усіх видатків місцевих бюджетів (див. діаграму 3.4.22).

Видатки державного бюджету за 2013–2015 роки за програмною класифікацією

Видатки у розрізі програмної класифікації	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %
Державна судова адміністрація України	4 589,7	4 197,7	91,5	4 795,6	4 508,1	94,0	4 622,1	4 580,8	99,1
Здійснення правосуддя місцевими загальними судами	2 457,0	2 256,1	91,8	2 720,7	2 544,3	93,5	2 625,8	2 612,7	99,5
Генеральна прокуратура України	3 556,8	3 556,6	100,0	3 023,7	2 810,6	93,0	2 986,8	2 982,5	99,9
Здійснення прокурорсько-слідчої діяльності, підготовка та підвищення кваліфікації кадрів прокуратури	3 350,8	3 350,6	100,0	3 023,7	2 810,6	93,0	2 986,8	2 982,5	99,9
Міністерство внутрішніх справ України	23 490,5	22 491,1	95,7	29 050,7	28 348,3	97,6	36 892,9	36 409,4	98,7
Забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорона громадського порядку та протидія незаконній міграції	12 301,6	12 157,8	98,8	11 010,8	10 777,5	97,9	15 751,2	15 448,2	98,1
Матеріально-технічне забезпечення Державної прикордонної служби України та утримання її особового складу	2 265,8	2 205,9	97,4	2 869,9	2 731,7	95,2	4 983,6	4 972,1	99,8
Забезпечення виконання завдань та функцій Національної гвардії України	1 420,9	1 367,9	96,3	1 443,5	1 404,6	97,3	6 918,8	6 902,0	99,8
Забезпечення виконання завдань та функцій у сфері громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб	747,6	429,4	57,4	506,1	470,7	93,0	1 019,1	991,1	97,2
Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	16 113,6	15 741,3	97,7	10 485,7	9 859,4	94,0	2 587,8	2 442,3	94,4
Реструктуризація вугільної та торфодобувної промисловості	1 291,0	1 178,4	91,3	405,4	355,1	87,6	281,9	205,7	73,0
Виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії, з метою реалізації проектів соціально-економічного розвитку	6,2	3,4	53,9	283,6	262,3	92,5	367,8	359,1	97,6
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (із загальнодержавними витратами)	2 604,0	1 893,7	72,7	1 874,3	1 074,8	57,3	1 981,8	1 376,0	69,4
Накопичення (приріст) матеріальних цінностей державного матеріального резерву	248,6	145,6	58,6	620,9	9,3	1,5	840,9	332,7	39,6
Міністерство закордонних справ України	1 191,5	1 103,8	92,6	1 304,8	1 207,9	92,6	2 717,0	2 395,0	88,1
Внески України до бюджетів ООН, органів і спеціалізованих установ системи ООН, інших міжнародних організацій та конвенційних органів	108,5	108,4	99,9	89,8	89,1	99,3	602,4	587,9	97,6
Функціонування закордонних дипломатичних установ України та розширення мережі власності України для потреб цих установ	873,3	833,9	95,5	1 086,6	1 023,5	94,2	1 968,3	1 667,9	84,7
Державний комітет телебачення і радіомовлення України	1 107,0	1 001,1	90,4	900,6	783,8	87,0	965,8	941,1	97,4
Виробництво та трансляція телерадіопрограм для державних потреб, збирання, обробка та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, створення та функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews"	995,9	919,3	92,3	829,1	715,9	86,3	887,4	865,2	97,5
Міністерство культури України	2 799,9	2 548,0	91,0	2 432,1	2 215,0	91,1	2 605,2	2 434,4	93,4

Видатки у розрізі програмної класифікації	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %
Підготовка кадрів для сфери культури і мистецтва вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та методичне забезпечення діяльності навчальних закладів	601,9	569,5	94,6	633,7	565,6	89,3	681,2	605,2	88,8
Фінансова підтримка національних театрів	558,9	558,3	99,9	535,5	531,8	99,3	541,2	540,3	99,8
Фінансова підтримка національних художніх колективів, концертних організацій та їх дирекцій, національних і державних циркових організацій	379,3	348,2	91,8	346,9	341,6	98,5	328,0	328,0	100,0
Міністерство оборони України	15 228,0	13 935,4	91,5	27 763,6	26 510,0	95,5	49 780,3	49 084,2	98,6
Забезпечення діяльності Збройних Сил України та підготовка військ	11 816,1	10 951,3	92,7	12 102,0	11 847,0	97,9	38 707,4	38 471,8	99,4
Медичне лікування, реабілітація та санаторне забезпечення особового складу Збройних Сил України, ветеранів військової служби та членів їх сімей, ветеранів війни	1 098,5	1 043,6	95,0	1 174,8	961,7	81,9	1 441,3	1 435,4	99,6
Підготовка військових фахівців у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації, підвищення кваліфікації та перепідготовка військових фахівців і державних службовців, початкова військова підготовка молоді	957,7	925,1	96,6	958,4	913,7	95,3	1 466,6	1 451,3	99,0
Розвиток озброєння та військової техніки Збройних Сил України	919,5	686,4	74,6	659,8	648,3	98,3	5 913,1	5 678,5	96,0
Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України	92,1	31,2	33,9	596,7	162,0	27,1	970,3	805,8	83,1
Будівництво інженерних споруд з метою зміцнення обороноздатності держави	2,2	0,12	5,6	52,1	51,8	99,4	850,0	830,6	97,7
Міністерство освіти і науки України (із загальнодержавними витратами)	25 712,6	23 839,6	92,7	24 293,3	21 893,4	90,1	75 893,1	74 414,7	98,1
Дослідження, наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка наукової інфраструктури, наукової преси та наукових об'єктів, що становлять національне надбання, забезпечення діяльності Державного фонду фундаментальних досліджень	599,1	552,7	92,3	530,1	484,8	91,5	621,9	578,7	93,1
Підготовка кадрів вищими навчальними закладами I і II рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики	3 961,1	3 768,1	95,1	3 864,8	3 489,4	90,3	4 823,4	4 657,6	96,6
Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики	17 316,7	15 845,4	91,5	16 775,4	15 041,0	89,7	18 891,2	17 720,0	93,8
Підготовка кадрів Київським національним університетом імені Тараса Шевченка	904,8	884,6	97,8	876,9	854,9	97,5	939,3	913,3	97,2
Субвенція на підготовку робітничих кадрів з державного бюджету місцевим бюджетам							5 486,1	5 486,1	100,0
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам							44 087,0	44 085,3	100,0
Міністерство охорони здоров'я України (із загальнодержавними витратами)	11 597,4	10 517,5	90,7	10 188,1	8 912,5	87,5	59 856,5	57 317,2	95,8

Видатки у розрізі програмної класифікації	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %
Підготовка і підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних, наукових та науково-педагогічних кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації	2 521,9	2 057,1	81,6	2 756,1	1 947,8	70,7	3 775,4	2 427,2	64,3
Спеціалізована та високоспеціалізована медична допомога, що надається загальнодержавними закладами охорони здоров'я	1 138,7	1 087,2	95,5	1 280,6	1 249,8	97,6	873,4	863,7	98,9
Діагностика і лікування захворювань із впровадженням експериментальних та нових медичних технологій у закладах охорони здоров'я науково-дослідних установ та вищих навчальних медичних закладах Міністерства охорони здоров'я України	546,9	520,5	95,2	691,8	647,0	93,5	878,6	865,1	98,5
Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру	2 292,1	2 161,6	94,3	2 318,0	2 229,0	96,2	4 098,9	3 696,9	90,2
Проведення лабораторних досліджень у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення і вжиття спеціальних заходів на локалізацію та ліквідацію спалахів та епідемій	1 170,1	1 068,6	91,3	1 089,4	1 018,9	93,5	1 174,6	1 110,0	94,5
Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам							46 177,0	46 177,0	100,0
Міністерство екології та природних ресурсів України	9 657,6	6 169,9	63,9	5 226,9	3 983,3	76,2	6 227,6	5 558,9	89,3
Здійснення природоохоронних заходів	1 123,3	388,9	34,6	558,4	209,2	37,5	549,2	421,0	76,7
Державна підтримка заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату							774,6	668,5	86,3
Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами	2 067,3	1 942,1	93,9	2 032,3	1 839,3	90,5	2 234,7	2 152,2	96,3
Внески України до Чорнобильського фонду "Укриття" та до рахунку ядерної безпеки ЄБРР	81,4	81,3	99,8	50,1	50,1	99,9	601,8	601,2	99,9
Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, у тому числі на оплату робіт (заходів), виконаних у 2014 році згідно із затвердженим планом	728,3	721,8	99,1	744,2	631,6	84,9	929,1	918,2	98,8
Міністерство соціальної політики України (із загальнодержавними витратами)	89 597,9	89 175,9	99,5	87 815,1	81 287,2	92,6	106 338,4	105 716,5	99,4
Розселення та облаштування депортованих кримських татар та осіб інших національностей, які були депортовані з території	10,9	5,18	47,4	0,2	0,2	100,0	0,8	0,2	29,9
Компенсація підприємствам, установам, організаціям у межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період							2 094,3	2 086,2	99,6

Видатки у розрізі програмної класифікації	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %
Надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг							3 360,0	3 317,6	98,7
Дотація на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами	61 469,8	61 469,8	100,0	64 604,0	61 130,6	94,6	63 052,3	63 052,3	100,0
Покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України для виплати пенсій	21 763,8	21 763,8	100,0	17 125,7	14 683,2	85,7	31 759,3	31 759,3	100,0
Фонд соціального захисту інвалідів	1 009,6	862,0	85,4	964,3	815,1	84,5	1 278,6	1 241,3	97,1
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (із загальнодержавними витратами)	9 202,0	4 568,9	49,7	15 805,8	13 303,2	84,2	8 504,4	6 397,7	75,2
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, опалення та постачання гарячої води, послуги з централізованого водопостачання, водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню та/або іншим підприємствам централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають населенню послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії та послуг з централізованого водопостачання, водовідведення, опалення та постачання гарячої води тарифам, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування	5 138,5	2 052,5	39,9	14 017,7	12 423,1	88,6	5 600,0	4 685,1	83,7
Міністерство аграрної політики та продовольства України	8 555,3	6 987,3	81,7	6 597,2	5 515,4	83,6	2 618,5	2 123,7	81,1
Організація та регулювання діяльності установ ветеринарної медицини та фітосанітарної служби	2 034,7	1 777,8	87,4	1 929,4	1 657,9	85,9	556,5	449,6	80,8
Міністерство інфраструктури України (із загальнодержавними витратами)	2 953,4	2 698,1	91,4	3 551,0	3 295,1	92,8	4 504,4	3 575,0	79,4
Виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії, що використовуються для реалізації завдань та здійснення заходів, передбачених Державною цільовою програмою підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу							3 454,4	2 649,5	76,7
Державне агентство автомобільних доріг України	17 342,9	13 657,7	78,8	15 576,5	14 240,1	91,4	24 643,5	22 200,0	90,1
Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування	9 907,9	7 457,7	75,3	4 418,8	3 462,7	78,4	6 229,2	4 553,9	73,1

Видатки у розрізі програмної класифікації	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %
Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування	7 435,0	6 199,9	83,4	11 157,7	10 777,3	96,6	18 414,2	17 646,1	95,8
Міністерство молоді та спорту України (із загальнодержавними витратами)	1 007,1	981,3	97,4	838,2	667,2	79,6	1 134,1	1 057,3	93,2
Розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту	521,7	513,0	98,3	530,9	429,6	80,9	693,2	638,9	92,2
Міністерство фінансів України (із загальнодержавними витратами)	148 907,2	144 655,7	97,1	171 398,9	165 308,3	96,4	166 082,4	159 549,0	96,1
Базова дотація	55 695,4	55 695,4	100,0	60 922,4	60 480,8	99,3	5 358,0	5 261,9	98,2
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових вивезення побутового територій), сміття та рідких нечистот	6 458,1	6 046,0	93,6	7 493,2	6 172,8	82,4	18 038,2	17 994,9	99,8
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу	769,3	733,0	95,3	790,9	714,7	90,4	1 128,4	1 121,1	99,4
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг з послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг (крім пільг на одержання ліків, зубопротезування, оплату електроенергії, природного і скрапленого газу на побутові потреби, твердого та рідкого пічного побутового палива, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот), на компенсацію втрати частини доходів у зв'язку з відміною податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів та відповідним збільшенням ставок акцизного податку з пального і на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян	2 116,3	1 828,7	86,4	1 935,5	1 766,1	91,2	1 987,8	1 734,6	87,3
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу	39 713,1	39 565,2	99,6	41 794,2	40 837,8	97,7	41 900,4	41 892,9	100,0
Обслуговування державного боргу				48 329,9	47 976,7	99,3	85 669,3	84 505,4	98,6

Видатки у розрізі програмної класифікації	2013 рік			2014 рік			2015 рік		
	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %	План, млн грн	Факт, млн грн	Виконання річного плану, %
Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Дніпропетровськ на співфінансування проекту «Завершення будівництва метрополітену у м.Дніпропетровськ»							29,0	0,0	0,0
Міністерство юстиції України	5 878,0	5 332,3	90,7	5 693,9	5 059,2	88,9	7 272,4	6 734,4	92,6
Платежі на виконання рішень закордонних юрисдикційних органів, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України	88,4	88,2	99,8	170,3	169,9	99,8	640,8	640,8	100,0
Виконання покарань установами і органами пенітенціарної служби	2 862,3	2 820,1	98,5	2 804,2	2 735,7	97,6	2 890,1	2 877,4	99,6
Державне космічне агентство України	1 274,8	624,3	49,0	3 867,4	3 051,3	78,9	2 902,6	2 694,5	92,8
Виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії для реалізації проектів "Циклон-4" та "Створення Національної супутникової системи зв'язку"	478,5	256,1	53,5	3 410,6	2 663,8	78,1	2 357,4	2 184,2	92,6
Національна академія наук України	3 462,9	3 311,8	95,6	3 177,7	3 003,7	94,5	3 067,7	2 899,2	94,5
Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури та наукових об'єктів, що становлять національне надбання, забезпечення діяльності наукових бібліотек	3 286,2	3 144,9	95,7	3 002,9	2 840,5	94,6	2 908,7	2 746,9	94,4
Національна академія медичних наук України	2 695,9	2 168,4	80,4	1 970,6	1 915,7	97,2	1 761,5	1 703,2	96,7
Діагностика і лікування захворювань із впровадженням експериментальних та нових медичних технологій, спеціалізована консультативно-поліклінічна допомога, що надається науково-дослідними установами Національної академії медичних наук України	1 340,4	1 300,5	97,0	1 595,2	1 566,8	98,2	1 301,1	1 288,6	99,0
Інші головні розпорядники	24 404,7	22 298,6	91,4	23 529,5	21 464,2	91,2	23 616,7	22 261,3	94,3
Усього	432 930,9	403 456,1	93,2	461 161,2	430 217,8	93,3	599 563,4	576 848,3	96,2

Стан перерахування субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за 2015 рік

(тис грн)

Назва	Загальний фонд		Спеціальний фонд		Разом	
	План	Факт	План	Факт	План	Факт
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу	41 900 393,4	41 892 861,5	0,0	0,0	41 900 393,4	41 892 861,5
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот	18 038 216,7	17 994 857,9	0,0	0,0	18 038 216,7	17 994 857,9
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг з послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг (крім пільг на одержання ліків, зубопротезування, оплату електроенергії, природного і скрапленого газу на побутові потреби, твердого та рідкого пічного побутового палива, послуг тепло-, і водопостачання водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот), на компенсацію втрати частини доходів у зв'язку з відміною податку транспортних засобів та інших самохідних з власників машин і механізмів та відповідним збільшенням ставок акцизного податку з пального і на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян	1 987 833,2	1 734 645,0	0,0	0,0	1 987 833,2	1 734 645,0
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу	1 128 427,2	1 121 097,9	0,0	0,0	1 128 427,2	1 121 097,9
Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Жовті Води на виконання заходів щодо радіаційного та соціального захисту населення міста Жовті Води	8 480,1	8 390,9	0,0	0,0	8 480,1	8 390,9
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на відшкодування частини відсоткових ставок по залучених кредитах на оновлення парку автобусів та тролейбусів приймаючих міст по підготовці до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу	23 950,0	3 792,1	0,0	0,0	23 950,0	3 792,1
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання медикаментів та виробів медичного призначення для забезпечення швидкої медичної допомоги	137 992,3	135 630,0	0,0	0,0	137 992,3	135 630,0
Субвенція на підготовку робітничих кадрів з державного бюджету місцевим бюджетам	5 486 100,8	5 486 100,8	0,0	0,0	5 486 100,8	5 486 100,8
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання витратних матеріалів для закладів охорони здоров'я та лікарських засобів для інгаляційної анестезії	18 972,6	18 274,8	0,0	0,0	18 972,6	18 274,8
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	44 087 024,7	44 085 257,4	0,0	0,0	44 087 024,7	44 085 257,4
Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	46 177 023,6	46 177 023,6	0,0	0,0	46 177 023,6	46 177 023,6
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій	779 684,1	722 115,8	0,0	0,0	779 684,1	722 115,8
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту "Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей"	0,0	0,0	129 738,8	6 364,4	129 738,8	6 364,4
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження	108 709,0	102 603,0	0,0	0,0	108 709,0	102 603,0
Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Львівської області на завершення реконструкції Львівського обласного перинатального центру	45 000,0	45 000,0	0,0	0,0	45 000,0	45 000,0

Назва	Загальний фонд		Спеціальний фонд		Разом	
	План	Факт	План	Факт	План	Факт
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною"	600 118,3	539 013,0	0,0	0,0	600 118,3	539 013,0
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на відновлення (будівництво, капітальний ремонт, реконструкцію) інфраструктури у Донецькій та Луганській областях	291 600,0	247 029,6	0,0	0,0	291 600,0	247 029,6
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання нових трамвайних вагонів вітчизняного виробництва для комунального електротранспорту	100 000,0	99 209,4	0,0	0,0	100 000,0	99 209,4
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво (придбання) житла для сімей загиблих військовослужбовців, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, а також для інвалідів I - II групи з числа військовослужбовців, які брали участь у зазначеній операції, та потребують поліпшення житлових умов	367 725,1	346 457,9	0,0	0,0	367 725,1	346 457,9
Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Одеської області на будівництво лікувального корпусу Одеської обласної дитячої клінічної лікарні	19 000,0	19 000,0	0,0	0,0	19 000,0	19 000,0
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії та послуг з централізованого водопостачання та водовідведення тарифам, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування	4 800 000,0	3 945 223,4	800 000,0	739 899,4	5 600 000,0	4 685 122,8
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів	1 193 880,6	1 096 819,3	0,0	0,0	1 193 880,6	1 096 819,3
Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Дніпропетровська на завершення будівництва метрополітену у м. Дніпропетровську	0,0	0,0	672 000,0	36 975,7	672 000,0	36 975,7
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на часткове фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, які до 2015 року отримували підтримку з Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності	100 000,0	99 476,9	0,0	0,0	100 000,0	99 476,9
Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Дніпропетровськ на співфінансування проекту "Завершення будівництва метрополітену у м. Дніпропетровськ"	29 000,0	0,0	0,0	0,0	29 000,0	0,0
Усього субвенцій	167 429 131,7	165 919 880,2	1 601 738,8	783 239,6	169 030 870,5	166 703 119,8